

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Забезпечення фінансової безпеки підприємства»

Виконала: студентка 6-го курсу, групи 601-УФБ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною програмою «Управління
фінансово-економічною безпекою»
Лисовин В.О.
Керівник: к.е.н., доцент Сівіцька С.П.
Рецензент: гл.бухгалтер, Фесенко О.П.

Полтава, 2021 року

АНОТАЦІЯ

Лисовин В.О. Забезпечення фінансової безпеки підприємства. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2021.

Робота містить 123 сторінки, 20 таблиць, 21 рисуноків, 101 найменувань використаної літератури, 3 додатків.

Ключові слова: фінансова безпека держави, фінансова безпека підприємства, фінансовий стан, підхід до оцінки фінансової безпеки підприємства, індикатор фінансової безпеки, інтегральний показник фінансової безпеки.

Метою роботи є обґрунтування та поглиблення теоретичних і методичних підходів до забезпечення фінансовою безпекою підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Швидкі зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, викликають загрозу його фінансовим інтересам, спричиняють високий рівень фінансових ризиків. Важливим завданням щодо забезпечення життєздатності є гарантування фінансової безпеки підприємства. Здатність підприємства стабільно розвиватися та здійснювати господарську діяльність визначається міцністю його фінансового стану, ефективністю фінансової діяльності, а також стійкістю до впливу будь-яких негативних факторів, що в цілому характеризують рівень його фінансової захищеності. Тому тема роботи є надзвичайно актуальною в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження є ПП «Лубнимаш».

Предметом дослідження є процес забезпечення фінансовою безпекою підприємства, оцінювання її рівня та напрями підвищення.

У теоретичній частині роботи розглянуто економічний зміст, сутність та складові елементи фінансової безпеки підприємства; фактори впливу на

фінансову безпеку підприємства; напрями та механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства; методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства; діагностику процесу управління фінансовою безпекою підприємства.

У розрахунково-аналітичній частині наведено загальну характеристику діяльності підприємства; здійснено аналіз фінансово-економічних показників діяльності підприємства; оцінено рівень фінансової безпеки підприємства.

Практична цінність магістерської роботи полягає в можливості впровадження фінансового менеджменту в забезпеченні фінансової безпеки підприємства; розробити стратегічні напрями та тактичні заходи підвищення рівня фінансової безпеки підприємства.

Інформаційною базою для написання даної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти з питань організації діяльності підприємств в Україні; монографії; підручники та наукові статті з питань управління активами; фінансова звітність ПП «Лубнимаш».

АННОТАЦИЯ

Лисовин В.А. Обеспечение денежной сохранности компании. Магистерская работа на получение второго (магистерского) уровня высшего образования по специальности 072 "Финансы, банковское дело и страхование" по образовательно-профессиональной программе "Управление финансово-экономической безопасностью", Национальный университет "Полтавская политехника имени Юрия Кондратюка", Полтава, 2021).

Работа содержит 123 страницы, 20 таблиц, 21 рисунков, 101 наименований используемой литературы, 3 приложения.

Ключевые слова: финансовая безопасность государства, финансовая безопасность предприятия, финансовое состояние, подход к оценке финансовой безопасности предприятия, индикатор финансовой безопасности, интегральный показатель финансовой безопасности.

Целью работы является обоснование и углубление теоретических и методических подходов к обеспечению финансовой безопасности предприятия, а также разработка практических рекомендаций по их усовершенствованию.

Быстрые изменения факторов внутренней и внешней среды функционирования предприятия, вызывают угрозу его финансовым интересам, влекут за собой высокий уровень финансовых рисков. Важной задачей обеспечения жизнеспособности является гарантирование финансовой безопасности предприятия. Способность предприятия стабильно развиваться и осуществлять хозяйственную деятельность определяется прочностью финансового состояния, эффективностью финансовой деятельности, а также устойчивостью к воздействию любых негативных факторов, в целом характеризующих уровень его финансовой защищенности. Поэтому тема работы чрезвычайно актуальна в современных условиях хозяйствования.

Объектом исследования является ЧП "Лубнимаш".

Предметом исследования является процесс обеспечения финансовой безопасностью предприятия, оценки его уровня и направления повышения.

В теоретической части работы рассмотрены экономическое содержание, сущность и составные элементы финансовой безопасности предприятия; факторы влияния на финансовую безопасность предприятия; направления и механизм обеспечения финансовой безопасности предприятия; методические подходы к оценке уровня финансовой безопасности предприятия; диагностику процесса управления финансовой безопасностью предприятия

В расчетно-аналитической части приведена общая характеристика деятельности предприятия; осуществлен анализ финансово-экономических показателей деятельности предприятия; оценен уровень финансовой безопасности предприятия.

Практическая ценность магистерской работы состоит в возможности внедрения финансового менеджмента в обеспечении финансовой безопасности предприятия; разработать стратегические направления и тактические мероприятия по повышению уровня финансовой безопасности предприятия.

Информационной базой для написания данной работы есть законодательные и нормативно-правовые акты по вопросам организации деятельности предприятий в Украине; монографии; учебники и научные статьи по вопросам управления активами; финансовая отчетность ЧП "Лубнимаш".

SUMMARY

Lisovin V.O. Ensuring the financial security of the enterprise. Master's thesis for the second (master's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" in the educational and professional program "Management of Financial and Economic Security", National University "Poltava Polytechnic named after Yuri Kondratyuk", Poltava, 2021.

The work contains 123 pages, 20 tables, 21 figures, 101 titles of used literature, 3 appendices.

Key words: financial security of the state, financial security of the enterprise, financial condition, approach to the assessment of financial security of the enterprise, financial security indicator, integrated indicator of financial security.

The purpose of this work is to substantiate and deepen the theoretical and methodological approaches to ensuring the financial security of the enterprise, as well as the development of practical recommendations for their improvement.

Rapid changes in the internal and external environment of the enterprise, threaten its financial interests, cause a high level of financial risk. An important task to ensure the viability is to ensure the financial security of the enterprise. The ability of an enterprise to develop stably and carry out economic activities is determined by the strength of its financial condition, the efficiency of financial activities, as well as resistance to any negative factors that generally characterize the level of its financial security. Therefore, the topic of work is extremely relevant in modern business conditions.

The object of study is PE "Lubnymash".

The subject of the study is the process of ensuring the financial security of the enterprise, assessing its level and areas of improvement.

In the theoretical part of the work the economic content, essence and constituent elements of financial security of the enterprise are considered; factors influencing the financial security of the enterprise; directions and mechanism for

ensuring the financial security of the enterprise; methodical approaches to assessing the level of financial security of the enterprise; diagnostics of the financial security management process of the enterprise.

The calculation and analytical part provides a general description of the enterprise; the analysis of financial and economic indicators of activity of the enterprise is carried out; the level of financial security of the enterprise is estimated.

The practical value of the master's thesis lies in the possibility of implementing financial management in ensuring the financial security of the enterprise; to develop strategic directions and tactical measures to increase the level of financial security of the enterprise.

The information base for writing this work is the legislation and regulations on the organization of enterprises in Ukraine; monographs; textbooks and scientific articles on asset management; financial statements of PE "Lubnymash".

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Зміст, сутність та складові елементи фінансової безпеки підприємства	7
1.2. Фактори впливу на фінансову безпеку підприємства	17
1.3. Напрями та механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства	23
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	34
2.1. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства	34
2.2. Діагностика процесу управління фінансовою безпекою підприємства	45
2.3. Оцінювання управління фінансовою безпекою промислового підприємства	52
Висновки до розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ЛУБНИМАШ»	61
3.1. Загальна характеристика діяльності підприємства	61
3.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності підприємства	65
3.3. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства	80
Висновки до розділу 3.....	84
РОЗДІЛ 4. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА ПП «ЛУБНИМАШ»	86

				MP 601-УФБ 20290			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Лисовин В.О</i>			<i>Забезпечення фінансової безпеки підприємства</i>	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Перевір.</i>	<i>Скриль В.В.</i>				3	113	
<i>Н. Контр.</i>	<i>Глушко А.Д.</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Затверд.</i>	<i>Птаценко Л.О.</i>						

4.1. Фінансовий менеджмент в забезпеченні фінансової безпеки підприємства	86
4.2. Стратегічні напрями та тактичні заходи підвищення рівня фінансової безпеки підприємства	97
Висновки до розділу 4.....	108
ВИСНОВКИ.....	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	113
ДОДАТКИ.....	123

				МР 601-УФБ 20290		
	П. І. Б.	Підпис	Дата	Забезпечення фінансової безпеки підприємства Літ. Арк. Акрушів 4 113 Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		
Розроб.	Лисовин В.О.					
Перевір.	Скриль В.В.					
Н. Контр.	Глушко А.Д.					
Затверд.	Птаценко Л.О.					

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Зміст, сутність та складові елементи фінансової безпеки підприємства

На території України фінансова безпека у своєму мінімальному прояві з'явилася за часів Київської Русі. Це зумовлено появою боргових відносин між підприємцями, які відбувалися у вигляді видачі векселів [1]. На державному рівні перші етапи фінансової безпеки почали виявлятися під час формування державного кредиту та бюджету. Що складнішою була фінансова система нашої держави, то нагальніше виникало питання про потребу розроблення механізму фінансової безпеки як на рівні держави, так і окремих підприємств.

Дослідження проблем сучасного рівня фінансової безпеки почали з'являтися в науковій літературі не так давно. Слід відзначити, що останній часом вони набувають все більшої актуальності. Здебільшого увага науковців прикута до питань формування системи фінансової безпеки підприємства, побудови ефективного механізму управління нею, вивчення теоретичних та методологічних основ фінансової безпеки.

Сучасний період розвитку фінансової безпеки є доволі коротким, але і в ньому можна визначити кілька етапів. Перший етап розвитку фінансової безпеки датується 1991–1995 рр. [1], в якому цей вид безпеки визначався як складова частина економічної безпеки. Основний вияв узгодженої фінансової безпеки можна було простежити у гармонійному існуванні фінансово-кредитних відносин у держави, а на рівні підприємства вона стосувалася його фінансової системи. У цей період провідні науковці країни почали лише цікавитися такою категорією як фінансова безпека.

Другий етап розвитку фінансової безпеки датується 1996–2007 роками. У цей період фінансова безпека припинила існувати як складова економічної

безпеки та стала частиною національної безпеки. 16 січня 1997 р. було прийнято Концепцію національної безпеки України, в якій ще не було офіційно виокремлено фінансову безпеку як самостійну категорію, але у складі національної безпеки вперше було перелічено та окреслено площину основних її складових частин.

Третій етап розвитку фінансової безпеки розпочався у 2008 р. та триває до сьогодні. В 2008 р. провідні науковці дійшли висновку [1], що фінансова безпека не має існувати лише як категорія та частина іншого поняття. Вони сформували категорійний апарат у складі фінансової безпеки (фінансова безпека держави, регіону, підприємства, акціонерних товариств). Після виокремлення фінансової безпеки підприємства як окремої категорії, на перший план вийшли такі показники як фінансова стійкість підприємства, та ймовірність його банкрутства.

Сьогодні поняття «фінансова безпека підприємства» виходить за рамки підкатегорії в процесі дослідження науковцями економістами. За роки дослідження цього поняття, сформувалася певна періодизація в тлумаченні, що чітко простежується в узагальнених матеріалах, які подано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні наукові погляди щодо сутності поняття «фінансова безпека підприємства»

Автор	Сутність поняття
1	2
Т. Кузенко, В. Прохорова, Н. Сабліна [2]	стан найефективнішого використання інформаційних, фінансових показників, ліквідності та платоспроможності, рентабельності капіталу, що перебуває в межах своїх граничних значень
О. Судакова [3]	важлива складова економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансів підприємства, яка відображається через систему критеріїв і показників його стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових резервів, фінансову стабільність, ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин

Продовження табл.1.1

1	2
Х. Мандзіновська, А. Штангрет, Я. Котляревський, О. Мельников [4]	фінансово-економічний стан підприємства, за якого забезпечується фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність підприємства в довгостроковій перспективі, достатня фінансова незалежність, здатність фінансової системи забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів та протистояти загрозам зовнішнього та внутрішнього середовища через збалансованість використання фінансових методів та інструментів
І. Чібісова, Є. Івашина [5]	складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз
Н. Реверчук [6]	захист від можливих фінансових втрат і попередження банкрутства підприємства, досягнення найефективнішого використання корпоративних ресурс
О. Марченко [7]	захищеність його фінансових інтересів та наявність фінансових ресурсів для задоволення своїх потреб та виконанням існуючих зобов'язань
Н. Пойда-Носик [8]	складний багаторівневий процес забезпечення захищеності суб'єкта від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх фінансових загроз та формування його фінансової рівноваги в поточній і стратегічній перспективі за рахунок ефективного використання його фінансового потенціалу з метою збільшення ринкової вартості
Ю. Кракос, Р. Разгон [9]	здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей корпоративної стратегії, в умовах невизначеного і конкурентного середовища
В. Мунтіян [10]	стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку
О. Пономаренко [11]	визначений якісно та кількісно рівень фінансового стану підприємства та діяльність, направлена на досягнення даного стану, який характеризується збалансованістю і якістю використання фінансових інструментів економічної системи та забезпечує її здатність реалізувати свою місію й забезпечувати стабільний розвиток, витримуючи негативний вплив зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів
Ю. Лаврова [12]	складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, котрий характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток

Продовження табл.1.1

1	2
І. Бланк [13]	кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії й створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному й перспективному періодах
Я. Мулик [14]	стан захищеності фінансових інтересів підприємства на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує його самозбереження та розвиток у поточній та стратегічній перспективах
О. Воробйова [15]	узагальнююча характеристика стану фінансів відповідного суб'єкта господарювання на встановлену дату, яка свідчить про фінансові можливості та спроможність виконувати зобов'язання і ефективно функціонувати в умовах нестабільності, невизначеності та різних фінансових і господарських ризиків
Т. Давидюк [16]	такий стан, за якого підприємство: знаходиться у фінансовій рівновазі, забезпечується стійкість, платоспроможність і його ліквідність в довгостроковому періоді; задовольняє потреби у фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення; забезпечує достатню фінансову незалежність та захищеність фінансових інтересів власників підприємства; здатне протистояти наявним небезпекам і загрозам та таким, що виникають, які призводять до фінансового збитку
О. Амосов [17]	міра гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють поза межами підприємства
Н. Михаліцька [18]	такий стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання
Н. Марушко [19]	складна динамічна система, що забезпечує стійке фінансування і розвиток підприємства за допомогою ефективного використання залученого капіталу в умовах зовнішніх і внутрішніх загроз
Л. Могиліна [20]	динамічний фінансовий стан підприємства, що характеризується стабільною захищеністю його пріоритетних фінансових інтересів від ідентифікованих ендогенних і екзогенних загроз та здатністю забезпечувати реалізацію своїх фінансових інтересів, місії і завдань, а також власний розвиток достатніми обсягами фінансових ресурсів
А. Загородній, Г. Вознюк [21]	захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин, забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій та установ фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їхніх потреб і виконання фінансових зобов'язань

Отже проведений аналіз дозволив виділити такі основні підходи до трактування поняття «фінансова безпека підприємства» (рис. 1.1).

Таке різноманіття підходів щодо визначення сутності поняття «фінансова безпека підприємства» можна пояснити його багатоаспектністю, але слід зазначити, що кожен з цих підходів не враховує якусь істотну характеристику фінансової безпеки підприємства.

Поняття «фінансова безпека підприємства» є синтезованим, інтегруючим у собі важливі характеристики категорій «економічна безпека підприємства» та «фінанси підприємства». Ці категорії досить глибоко розглядаються в сучасній літературі, що дозволяє використовувати їх теоретичну основу і методологічний апарат при дослідженні важливих змістовних характеристик поняття «фінансова безпека підприємства» як об'єкта управління [22].

Рис. 1.1. Підходи до трактування поняття «фінансова безпека підприємства» [7-23]

Отже різноманіття підходів щодо визначення сутності поняття «фінансова безпека підприємства» пояснюється його багатоаспектністю, але кожен із цих підходів не враховує ту чи іншу істотну характеристику фінансової безпеки підприємства.

Основними елементами фінансової безпеки підприємства є [23]:

- доктрина – керуючий теоретичний чи політичний принципи;
- концепції (лат. *conceptio*) – система поглядів, те чи інше розуміння явищ, єдиний визначений замисел, існує виробнича концепція фінансової безпеки – процес зосередження речових та особистих факторів виробництва і обсягів виробництва на великих підприємствах.

Розрізняють такі основні напрями концепції виробництва:

- горизонтальна інтеграція – характерна для початку ХХ ст., її суть полягає в концентрації в одних руках найбільшої долі виробництва тієї чи іншої галузі;
- вертикальна інтеграція – проникнення великих компаній в інші галузі, які є послідовними ступенями виробничого циклу;
- диверсифікація – проникнення крупних компаній в інші галузі, які не знаходяться в прямому виробничому чи функціональному зв'язку з їх основною галуззю.

Комплексний підхід передбачає проведення досліджень одночасно з декількох сторін та напрямів і передбачає реалізацію досліджень на базі різних дисциплін [24].

Формування системи фінансової безпеки підприємств повинно включати поряд з обґрунтуванням її складових, їх класифікацію за різними ознаками, визначення місця і ролі у забезпеченні економічної безпеки підприємств. Тобто основою методології створення дієвої системи фінансової безпеки підприємств має бути не механічне поєднання її окремих аспектів, а якісна зміна підходів до їх формування на базі вивчення взаємозв'язків між ними. Для цього необхідно визначити принципи класифікації видів фінансової безпеки підприємств (табл. 1.2) [24].

Таблиця 1.2

Класифікація видів фінансової безпеки підприємств

Ознаки класифікації	Класифікаційні види
Рівень фінансової діяльності	- фінансова діяльність підприємства в цілому; - фінансова безпека окремих структурних підрозділів; - фінансова безпека окремих фінансових операцій
Функціональний вид фінансової діяльності	- фінансова безпека інвестиційної діяльності підприємства; - фінансова безпека кредитної діяльності підприємства; - фінансова діяльність емісійної діяльності підприємства; - фінансова безпека інноваційної діяльності підприємства; - фінансова безпека інших видів діяльності
Характер прояву загроз фінансовим інтересам	- фінансова безпека підприємства, зорієнтована на нейтралізацію загроз; - фінансова безпека підприємства, зорієнтована на попередження потенційних загроз
Джерело загроз фінансовим інтересам	- фінансова безпека, зорієнтована на захист фінансових інтересів підприємства від зовнішніх загроз; - фінансова безпека, зорієнтована на захист фінансових інтересів підприємства від внутрішніх загроз
Характер механізмів захисту фінансових інтересів	- фінансова безпека підприємства, що забезпечується внутрішніми механізмами захисту фінансових інтересів; - фінансова безпека підприємства, що забезпечується зовнішніми механізмами захисту фінансових інтересів
Направленість використаних інтересів механізмів захисту фінансових інтересів	- фінансова безпека, що обмежує деструктивний вплив окремих факторів на фінансові інтереси підприємства; - фінансова безпека, що забезпечує компенсацію збитків, що наносяться реалізованими загрозами фінансовим інтересам підприємства
Часовий період	- короткострокова фінансова безпека підприємства; - середньострокова фінансова безпека підприємства; - довгострокова фінансова безпека підприємства
Рівень захищеності фінансових інтересів	- висока фінансова безпека підприємства; - нормальна фінансова безпека підприємства; - низька (недостатня) фінансова безпека підприємства
Стійкість параметрів, що забезпечують захист фінансових інтересів	- стійка фінансова безпека підприємства; - нестійка фінансова безпека підприємства
Легітимність використання методів захисту фінансових інструментів	- фінансова безпека підприємства, що забезпечується легітимними методами; - фінансова безпека підприємства, що забезпечується нелегітимними методами
Стан економіки	передкризова, кризова, післякризова, звичайна, надзвичайна
Ступінь повноти	абсолютна, повна, часткова
Стан безпеки	фактична, очікувана, потенційна
Стабільність	стабільна (безперервна, періодично відновлювальна), нестабільна (епізодична, тимчасова)
Мотивація	вимушена, примусова, ненавмисна, ініціативна
Фаза відтворення	виробництво, розподіл, обмін, споживання
Система забезпечення управління	горизонтальна, вертикальна

Практична значущість наведеної класифікації полягає в тому, що саме залежно від конкретного стану фінансової безпеки підприємств на той чи інший проміжок часу мають вживатися стратегічні та тактичні заходи щодо поліпшення, адаптації або проведення негайних дій щодо запобігання ризику настання банкрутства підприємства, ряд превентивних заходів.

Фінансова безпека підприємства відіграє неабияку роль в економічній безпеці підприємства. Вони мають спільні характеристики. Необхідною умовою механізму забезпечення економічної безпеки з врахуванням можливостей використання зовнішнього середовища за умови впливу часового простору є не тільки об'єкт порушення економічної безпеки підприємства, а й результативність фінансової безпеки підприємств, що потребує постійного моніторингу з метою забезпечення стратегічних цілей підприємств та швидкої зміни тактичних цілей в процесі адаптації до мінливого зовнішнього середовища.

Головне джерело нестабільності різних суб'єктів господарювання – відносна розбіжність економічних інтересів, потреб та відповідно корисності від отриманого результату. Всі процеси взаємозалежні, тому в процесі виробництва матеріально-речові факторів у формі природних ресурсів, засобів виробництва організуються і регулюються відповідно до вимог технологічних процесів. Стан фінансової безпеки підприємства також залежить від ступеня залежності економічних інтересів підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища.

Низка підходів до висвітлення фінансової безпеки підприємств під різним кутом зору вчених-економістів не в повній мірі визначає механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств. Враховуючи часовий простір зміни можуть призвести до зниження результативності механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства з втратами аспекту можливостей зі зміни зовнішнього середовища та невчасним адаптуванням до його модифікації. Підприємство як суб'єкт виробничо-господарської діяльності зі змінами ситуаційного впливу зовнішнього середовища має вчасно визначити позитивні можливості

для задоволення своїх власних стратегічних та тактичних інтересів. Для забезпечення фінансової безпеки підприємств необхідно комплексно розглядати взаємозв'язок національної, економічної та фінансової безпеки.

Відповідно до здійсненого узагальнення наукового доробку, нами було виокремлено основні підходи щодо визначення основних складових фінансової безпеки підприємства, які подано в табл. 1.3.

Сукупність виокремлених складових фінансової безпеки підприємства можна коротко охарактеризувати так:

1. Бюджетна складова фінансової безпеки підприємства. Ця складова відповідає за регулювання відносин підприємства з бюджетами різних рівнів функціонування. Основними питаннями, які стосуються цієї складової є: виплати податкових стягнень, формування підстав до отримання податкового та бюджетного кредитування, а також мінімізація податкового навантаження.

2. Грошово-кредитна складова фінансової безпеки підприємства. Така складова є найпопулярнішою серед науковців, вона наявна майже у всіх наукових працях, які нами були розглянуті. Вона відповідає за відносини всередині підприємства, які виникають при здійсненні готівкових та безготівкових виплат, зокрема це стосується виплат заробітної плати, а також розрахункових операцій з постачальниками та покупцями. Ця складова є віддзеркаленням стабільності грошово-кредитної системи підприємства.

3. Інвестиційна складова фінансової безпеки підприємства. Ця складова регулює основні відносини в процесі інвестування в діяльність та розвиток підприємства. До сфери відповідальності цієї складової також належать інвестування шляхом довгострокового кредитування. Пріоритетним завданням є підвищення інвестиційної привабливості підприємства та мінімізація ризиків, пов'язаних із вибором інвестиційних проектів.

4. Банківська складова фінансової безпеки підприємства регулює та формує основні засади взаємовідносин підприємства з комерційними банківськими установами, зокрема порядок кредитування підприємства та здійснення депозитних операцій, відкриття, обслуговування та закриття

Таблиця 1.3

Основні підходи щодо визначення основних складових фінансової безпеки підприємства

Автор	Функціональні складові																	
	Бюджетна	Бюджетно-податкова	Інвестиційна	Бюджетно-кредитна	Грошово-кредитна	Інтелектуальна	Боргова	Банківська	Техніко-технологічна	Кредитна	Екологічна	Фондова	Зовнішнь-економічна	Страхова	Валютна	Інноваційна	Інформаційна	Податкова
С. Юрій, Й. Бескид, В. Дем'янишин [25]	+				+		+	+							+			
Л. Матвійчук [26]	+		+		+			+		+		+	+	+		+		
Ю. Кім [27]	+				+		+					+		+	+			
М. Єрмошенко [28]			+	+	+			+				+		+	+			
Л. Лавренко, Л. Томаневич [29]		+	+		+			+				+	+	+		+		
О. Родіонов, С. Співак, Н. Тертична [30]						+			+		+						+	
К. Горячева [31]	+				+			+				+		+	+			
Н. Кравчук, О. Колісник, О. Мелих [32]	+		+		+		+					+		+	+			+
Х. Мандзіновська, А. Штангрет, Я. Котляревський, О. Мельников [33]		+	+		+			+				+		+		+		
О. Белов [34]	+				+		+					+		+	+			
С. Фролов, О. Козьменко, А. Бойко [35]	+				+		+	+							+			
О. Малик [36]		+	+		+					+		+		+				

поточних банківських рахунків.

5. Фондова складова фінансової безпеки підприємства передбачає підвищення рівня його капіталізації, який зможе в повному обсязі забезпечити захист інтересів аукціонерів. Оптимальна діяльність фондової складової фінансової безпеки підприємства забезпечує випуск та реалізацію власних акцій, а також покупку акцій інших підприємств.

6. Страхова складова фінансової безпеки підприємства. Ця складова найбільш наближена до кадрового складу підприємства, оскільки пов'язана із дотриманням правил техніки безпеки у виробничій діяльності, формуванням та наглядом за виконанням медичних скринінгових операцій (поточні, періодичні, цільові медичні огляди), що надалі створює підґрунтя для формування та розвитку страхової системи на підприємстві.

7. Інноваційна складова фінансової безпеки підприємства. Ця складова передбачає спрямування частини ресурсів підприємства в інноваційні технології, які в майбутньому зможуть якісно та кількісно поліпшити його діяльність та забезпечити високий рівень безпеки. Окрім цього, основне завдання полягає у постійному оновленні та поліпшенні програмного забезпечення підприємства, для захисту інформації і розвитку технологій.

1.2. Фактори впливу на фінансову безпеку підприємства

Фактори фінансової безпеки підприємства багатогранні і багатоаспектні. Багато з представлених факторів є загальноновизнаними і широко поширеними, але також виявлені специфічно спрямовані фактори, які визначають точковий стратегічний хід дій, на підставі отриманих даних аналітичних процедур, що забезпечують вирішення вузько спрямованих завдань

Дослідження показує, що фінансову безпеку підприємства уявляють за багатьма факторними напрямками, але, як основні, можна виділити фактори: внутрішньовиробничі та поза виробничі.

До внутрішньовиробничих факторів можна віднести: фінансовий, виробничотехнічний, інноваційно-технологічний, інформаційний, інтелектуально-кадровий, політико-правовий, силовий, екологічний.

До основного елемента поза виробничого фактора фінансово-економічної безпеки підприємства належить маркетинговий, який складається з ринкового та інтерфейсного.

Практика підприємницької діяльності свідчить, що для суб'єкта господарської діяльності найбільшу небезпеку представляють зовнішні загрози, оскільки їх важко передбачити, а тому важко своєчасно вжити відповідних контрзаходів.

Загрози фінансовій безпеці підприємницької діяльності – це потенційні або реальні дії фізичних або юридичних осіб, що порушують стан захищеності суб'єкта підприємницької діяльності і здатні призвести до припинення його діяльності, або до фінансових та інших втрат [37].

Також до зовнішніх загроз і дестабілізуючих чинників можна віднести протиправну діяльність кримінальних структур, конкурентів, фірм і приватних осіб, що займаються шпигунством або шахрайством, неспроможних ділових партнерів, раніше звільнених за різні провини співробітників, правопорушення з боку корумпованих елементів з представників контролюючих і правоохоронних органів.

Трактування понять «загроза», «ризик» та «небезпека» частково пов'язані із таким терміном як «дестабілізуючий фактор», що знайшло відображення у зазначених вище матеріалах. Дослідження понять, які пов'язані із процесом негативного впливу на рівень безпеки певної системи, дають змогу стверджувати, що всі вони можуть бути об'єднані саме як дестабілізуючі фактори.

Згідно з сучасним словником, дестабілізуючий фактор – це «... причини або суттєві обставини загрози» [38]. Також, дестабілізуючий фактор як обставини, описують і на законодавчому рівні [39].

Трохи іншої думки О. Халіна, А. Штангрет, Л. Сухомлин та О. Мельников [40], які вважають, що під дестабілізуючими факторами слід розуміти рушійну силу, яка має негативний характер і може вплинути на стабільність будь-якого об'єкта чи системи.

Під дестабілізуючими факторами у фінансовій сфері діяльності підприємства, слід розуміти такого роду умови, явища або обставини, які можуть, залежно від сили дії, негативно вплинути на його фінансово-господарську діяльність, що в результаті призведе до зниження фінансової безпеки. Дестабілізуючі фактори виникають та можуть впливати на діяльність підприємства через виклики та ризики, із подальшою трансформацією у загрози. За джерелами виникнення дестабілізуючі фактори можуть бути як внутрішні, так і зовнішні, а їх виникнення та ступінь впливу не залежать від поточного рівня фінансової безпеки підприємства.

Дослідивши такі поняття як «безпека», «виклик», «ризик», «загроза», «небезпека» та «дестабілізуючий фактор», можна дійти висновку, що процес негативного впливу тих чи інших загроз на фінансову безпеку можна зобразити через такі поняття, поділивши їх вплив та розвиток на дві умовні зони – безпека і небезпека, відповідно (рис. 1.2).

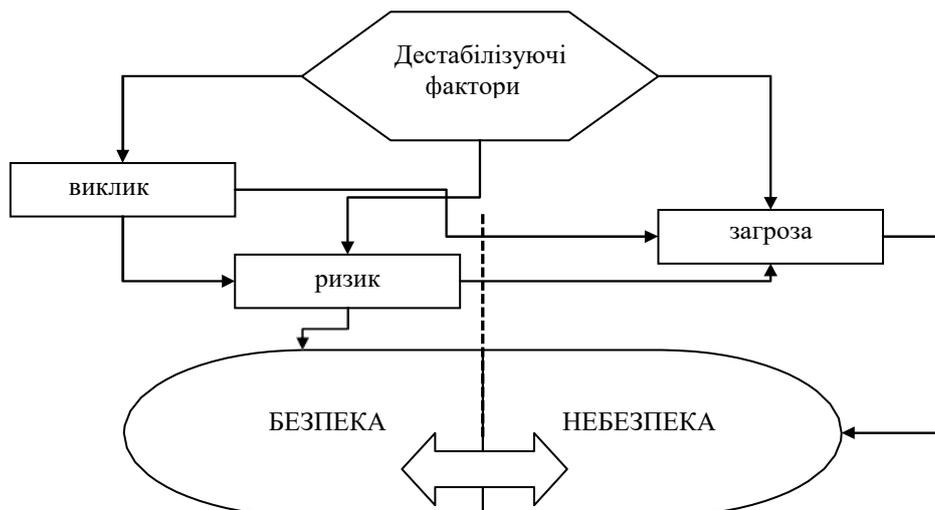

Рис. 1.2. Позичування дестабілізуючих факторів у зонах безпеки та небезпеки системи

Розподіл на зони «безпеки» та «небезпеки» є умовним і пояснюється суттєвістю впливу певного фактору, тобто виклики і ризики безпосередньо не спричиняють зростання рівня небезпеки, вони стають джерелом виникнення загроз, коли самі загрози, зокрема результати їх негативного впливу, і призводять до збільшення рівня небезпеки. Виклики, ризики та загрози, як дестабілізуючі фактори, попри їх відмінний вплив на рівень безпеки, мають перебувати під наглядом суб'єктів безпеки. Своєчасна реакція на виклики та мінімізація можливих негативних результатів реалізації ризиків дають можливість зменшити ймовірність виникнення та посилення негативного впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, а відтак забезпечити потрібний рівень безпеки.

Сьогодні немає єдиної думки серед науковців, щодо чітко обґрунтованої кількості етапів життєвого циклу підприємства. Наприклад, Г. Ліппіт та У. Шмідт [41] у своїй праці, описували саме три етапи життєвого циклу підприємства: дитинство (момент створення); юність (розвиток стійкості та репутації) та зрілість (досягнення унікальності).

І. Адізес [42], своєю чергою, виокремлював аж десять етапів життєвого циклу підприємства: доглядання; дитинство; дитинство «давай-давай»; юність; розквіт; пізній розквіт; аристократизм; салема сіті (рання бюрократизація); бюрократизація; смерть. На нашу думку, доцільно виокремити п'ять стадій життєвого циклу підприємства:

1. Стадія зародження. Виникає основна ідея, здійснюється дослідження ринку, формується первинна структура.

2. Стадія розвитку. Нарощуються обсяги виробництва, розширюється організаційна структура та збільшуються потужності.

3. Стадія часткової стабільності. Поступово призупиняються темпи зростання, досягається відносна стабільність усіх показників діяльності.

4. Стадія спаду. Відбувається спад економічного зростання, організаційна структура підприємства вже не може відповідати вимогам бізнес-середовища, в якому функціонує.

5. Стадія ліквідації/оновлення. Переломний момент, який передбачає два варіанти розвитку подій: занепад призводить до кризового розвитку і, як наслідок, банкрутства або переосмислення своєї діяльності і повернення до першої стадії життєвого циклу.

Формування такої етапності у життєвому циклі підприємства обумовлений бажанням показати зміну сутності впливу дестабілізуючих факторів, що в графічно зображено на рис. 1.3.

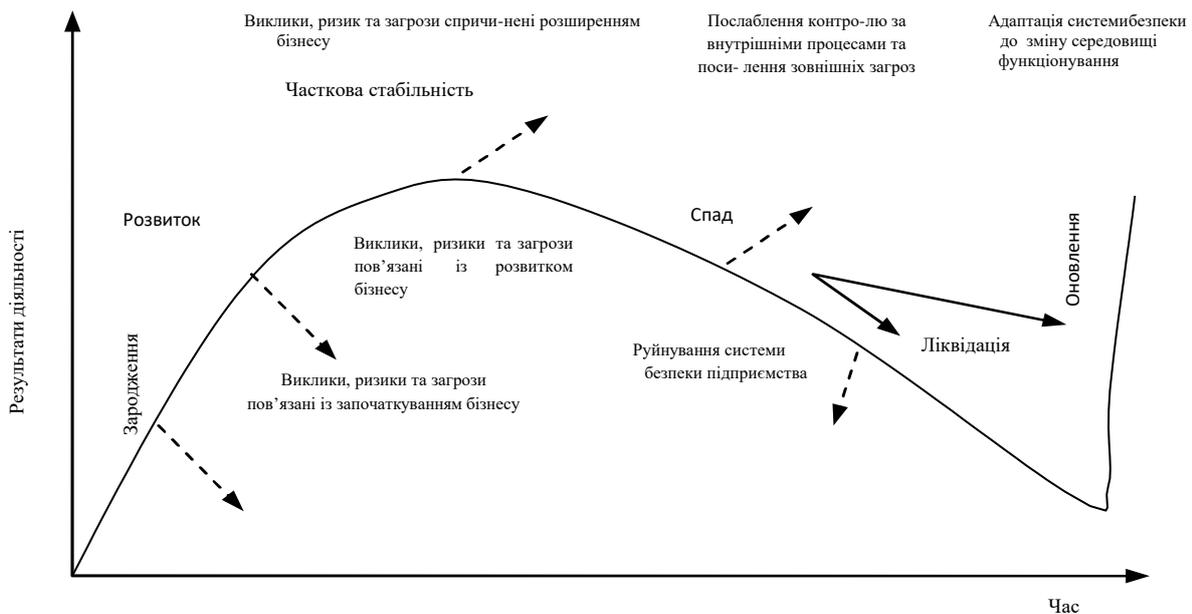

Рис. 1.3. Процес інтенсифікації дестабілізуючих факторів

Хибною є думка окремих науковців, що загрози характерні для підприємств, які перебувають на етапі спаду. З моменту зародження, будь-яка соціально-економічна система зіштовхується зі значною кількістю викликів, які можуть прогресувати і без належного реагування, перетворитися на ризики та загрози, зокрема і у фінансовій сфері. Іншою помилкою є уявлення, що будь-яке підприємство існуватиме щонайменше десять років до моменту старіння та ліквідації. У графічному вигляді зображено, що кожен етап життєвого циклу супроводжується своїми відмінними викликами, ризиками і загрозами і вже на етапі зародження можуть виникнути достатньо вагомі причини для ліквідації бізнесу. Наприклад, таке може стати наслідком неправильно складеного бізнес-плану, коли помилки в розрахунку потрібного стартового капіталу не дають

змоги сформувати необхідний цикл виробництва продукції і процес ліквідації буде запущений у дуже короткий період часу.

Як етап виокремлено часткову стабілізацію, що пояснюється неможливістю в умовах ринкової економіки забезпечити абсолютну стабільність фінансово-господарської діяльності підприємства. Змінні у взаємовідносинах із суб'єктами зовнішнього середовища та непостійність внутрішньогосподарських процесів дає змогу стверджувати саме про часткову стабільність. Етап спаду в життєвому циклі підприємства найбільшою мірою пов'язаний із втратою контролю над внутрішніми процесами та нездатністю адекватно реагувати на зміну впливу зовнішніх загроз. Графічно складно зобразити всі особливості забезпечення економічної, зокрема й фінансової безпеки, але вважаємо за доцільне приділити увагу ключовому аспекту, який полягає в тому, що в умовах відсутності своєчасної реакції на зміну зовнішнього середовища та внутрішніх процесів відбувається занепад підприємства. Виникає логічне запитання: хто має контролювати ці зміни? Організаційна структура підприємства містить доволі значну кількість підрозділів, які взаємодіють із суб'єктами зовнішнього середовища, а також забезпечують контроль за внутрішніми процесами, але всі вони зорієнтовані на виконання вузьких функціональних завдань. Окрім фіксації самих змін, важливішим є розпізнавання їх суті і визначення серед тих, які відповідають параметрам дестабілізуючих факторів. Відповідно, лише служба безпеки підприємства здатна акумулювати необхідні інформаційні ресурси та відстежувати зміну впливу дестабілізуючих факторів для своєчасної адаптації підприємства загалом та системи управління ним.

Складність визначення впливу дестабілізуючих факторів потребує певної деталізації не лише економічної безпеки, але й фінансової безпеки у межах функціональних складових.

1.3. Напрями та механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

Основною метою забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання є захист його фінансових активів, власності і працівників від внутрішніх і зовнішніх загроз фінансової природи, їх своєчасне виявлення і, за можливості, усунення причин їх виникнення.

Ключовими характеристиками стану фінансової безпеки можна назвати збалансованість діяльності і високу якість послуг, технологій і фінансових інструментів, а також здатність протистояти загрозам і гарантію стабільності реалізації фінансових інтересів.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці підприємства.

Механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє:

- забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність підприємства у довгостроковому періоді;
- забезпечити оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства;
- ідентифікувати зовнішні і внутрішні небезпеки та загрози фінансовому стану підприємства та розробляти заходи для їх вчасного усунення;
- самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію;
- забезпечувати достатню фінансову незалежність підприємства;
- забезпечувати достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень;
- забезпечувати захищеність фінансових інтересів власників підприємства.

В табл. 1.4 наведено семантичну характеристику поняття «механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства».

Таблиця 1.4

Семантична характеристика поняття «механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства»

Поняття	Об'єкт, яким оперують	Призначення	Зміст поняття
Механізм	Показники ефективності використання наявних ресурсів підприємства	Створення умов для забезпечення фінансової безпеки підприємства	Спосіб забезпечення або реалізації фінансової безпеки підприємства
Фінансова безпека підприємства	Фінансові ресурси підприємства	Відображення ефективності використання фінансових ресурсів у поточному періоді та можливості реалізації стратегічних інтересів	Стан найбільш ефективного використання фінансових ресурсів для реалізації та захищеності фінансових інтересів підприємства в поточному й перспективному періоді
Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства	Показники ефективності використання фінансових ресурсів підприємства	Отримання прибутку підприємство, якого достатньо, як мінімум, для перебування підприємством в фінансовій безпеці	Система організаційних фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження нейтралізація та ліквідація загроз в фінансовій безпеці підприємства

Дані, наведені в табл. 1.4, дають змогу зробити висновок про зв'язок між поняттями «механізм» та «фінансова безпека підприємства», який виражається в тому, що останнє є показником попереднього. У свою чергу, механізм є інструментом досягнення максимального рівня фінансової безпеки підприємства.

Таким чином, механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства (ФБП) можна подати у наступному вигляді (рис.1.4) [25]. Ефективне забезпечення фінансової безпеки підприємств на сучасному етапі розвитку економіки України неможливе без системного підходу до нього. Тому актуальною задачею є формування механізму управління фінансовою безпекою підприємств як прояву комплексного підходу до організації такої системи.

Рис. 1.4. Функціональна структура механізму управління фінансовою безпекою підприємства

Важливим аспектом дослідження механізму управління фінансовою безпекою підприємства є аналіз функцій, які реалізовує цей механізм. До складу основних функцій механізму управління фінансовою безпекою підприємства можна віднести планування (програмування і прогнозування), організацію і регулювання, стимулювання і контроль.

У складі механізму управління фінансовою безпекою підприємства доцільно виділяти взаємозалежність з фінансовою безпекою держави, а тому необхідно показати вплив інших механізмів економічного регулювання на механізм управління фінансовою безпекою підприємства (рис.1.5).

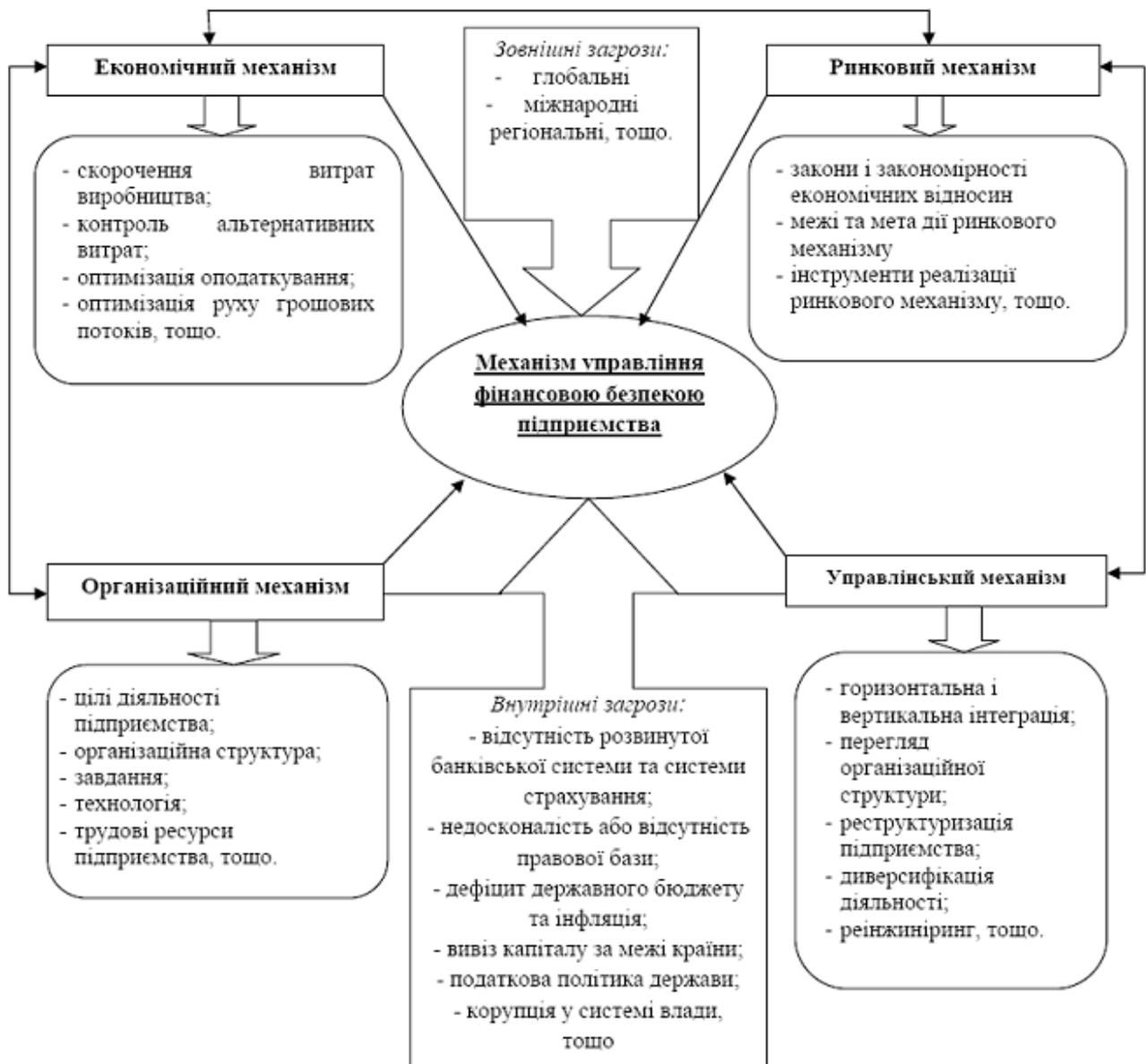

Рис. 1.5. Схема взаємозв'язку механізмів економічного регулювання

Елементами, що становлять систему фінансової безпеки господарюючого суб'єкта, є:

- елементи впливу, представлені фінансовими ресурсами, які є у розпорядженні підприємства, а також зовнішнім середовищем, що являє собою сукупність факторів, які впливають на процеси системи забезпечення фінансової безпеки і не піддаються прямому управлінню з боку її менеджменту;
- елементи забезпечення фінансової безпеки господарюючого суб'єкта (суб'єкти, інструменти та методи забезпечення фінансової безпеки);
- індикатори стану (рівня) фінансової безпеки суб'єкта господарювання.

Система, що містить усі названі елементи, може забезпечити фінансову безпеку у тому разі, якщо вона дає змогу виявляти можливі загрози фінансовій безпеці підприємства і виробляти заходи щодо запобігання їм.

Для забезпечення власної фінансової безпеки підприємства повинні розвиватися, створюючи нові робочі місця, здійснюючи диверсифікацію фінансової і виробничої діяльності, що сприяє росту прибутку.

Забезпечення фінансової безпеки належить до управлінської діяльності, оскільки інформація, зібрана, як правило, спеціально організованим відділом, створеним всередині підприємства, використовується для прийняття керівництвом ефективних і стратегічних рішень. Це свого роду реалізація функції контролю і професійної оцінки фінансової діяльності підприємства зсередини, а також управління виявленими внутрішніми і зовнішніми загрозами.

Процес забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати, як процес запобігання всебічних збитків від негативних дій на економічну безпеку підприємства за різними аспектами її фінансово-господарської діяльності.

В сучасному економічному середовищі існує безліч загроз, які впливають на фінансові інтереси підприємства і які в довгостроковому періоді можуть негативно відобразитись на його фінансовій стійкості, платоспроможності та загальному фінансовому стані.

Загрози, що з'являються з зовнішнього середовища в першу чергу обумовлені об'єктивними процесами: глобалізацією фінансових зв'язків, високим ступенем інтеграції, загостренням проблем обмеженості ресурсів, посиленням конкуренції та конфліктів між державами в сфері завоювання світового економічного простору.

Внутрішні загрози виникають в результаті неефективної фінансово-економічної політики керівництва підприємства, нераціональне визначення пріоритетів фінансового менеджменту, невчасне реагування на негативні тенденції в діяльності підприємства.

Для попередження загроз фінансовій безпеці важливим є визначення множини завдань, які потребують першочергового вирішення, зокрема:

- забезпечити й постійно підтримувати високий рівень кваліфікації працівників;
- забезпечити розвиток техніко-технологічних можливостей та потужностей підприємства з метою досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності;
- досягти високої ефективності менеджменту підприємства;
- забезпечити фінансову стійкість та економічне зростання підприємства.

Розглядаючи механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства загалом, слід зауважити, що його ефективне функціонування залежить від значної кількості чинників та потребує виконання певних умов, що дають змогу створити сприятливе внутрішнє середовище й уможливити швидке досягнення поставлених завдань (рис.1.6).

Процес формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства не є одномоментним, адже актуальними стають зміни в організаційній структурі підприємства, доповнення функціональних обов'язків менеджерів різних рівнів, створення додаткових інформаційних каналів, ідентифікації усіх зовнішніх та внутрішніх загроз із подальшим розробленням можливих сценаріїв протидії їм тощо. Надалі створений механізм потребує систематичного перегляду основних параметрів функціонування для вдосконалення, тобто адаптації до змін, пошуку оптимальних варіантів організації та виконання основних етапів забезпечення фінансової безпеки (рис.1.7).

Стверджувати про ефективне функціонування будь-якого механізму не можна, якщо він не може допомогти вирішувати поставлені завдання. Отож, слід зауважити, що успішна побудова та реалізація механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства має в кінцевому результаті сприяти виконанню таких завдань як:

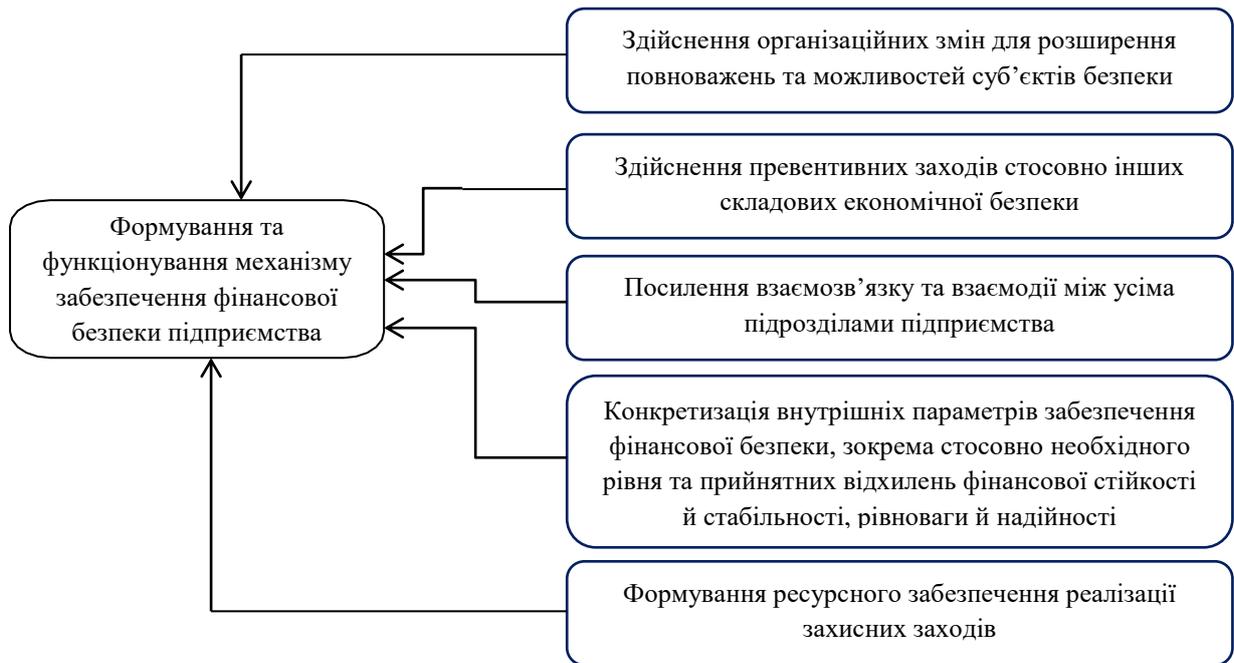

Рис. 1.6. Основні умови формування та функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства

- забезпечити досягнення та підтримку потрібного рівня безпеки на підприємстві;
- уможливити безперешкодне здійснення фінансово-господарської діяльності;
- забезпечити стійкість фінансової системи підприємства щодо впливу внутрішніх та зовнішніх загроз;
- сформувати безпечні умови для максимально тривалої стабільної діяльності підприємства;
- підтримувати рівень фінансової рівноваги, що дає змогу досягати фінансових інтересів;
- забезпечувати надійність фінансової системи підприємства в умовах складно прогнозованої зміни середовища функціонування;
- забезпечити захист фінансових ресурсів, відносин та інтересів підприємства;

– сформувати безпечні умови ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Дослідивши методи та інструменти механізму управління фінансовою безпекою підприємства, врахувавши задачі, які постають перед системою фінансової безпеки, було розроблено заходи для підвищення її ефективності (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Шляхи вдосконалення механізму управління фінансовою безпекою
підприємства

МЕТОДИ	ІНСТРУМЕНТИ	ЗАХОДИ
1	2	3
Інституційно-правові	Створення відділу економічної безпеки та його імплементація в організаційну структуру управління підприємством	<ul style="list-style-type: none"> - запровадження моніторингу рівня економічної безпеки та її складових; – прогнозування ризиків та розробка заходів з їх нейтралізації; - коригування планових показників діяльності у контексті забезпечення економічної безпеки; – розробка системи правил та режимів безпеки.
	Виділення сектора економічної безпеки в межах юридичного відділу	<ul style="list-style-type: none"> – створення інструкцій про матеріальну відповідальність та захист комерційної таємниці; – моніторинг законодавства та захист підприємства від дій і рішень органів державного управління; - управління інституційними характеристиками безпеки в межах юридичних відносин із контрагентами; – реєстрація документів, прав власності.
Інформаційні	Створення механізму оперативного реагування на загрози інформаційній безпеці та поширення негативної інформації про підприємство	<ul style="list-style-type: none"> – аналіз, облік комерційної інформації; – створення надійної системи захисту інформації та каналів її проходження; – використання сучасних технологій захисту інформації (систем кодування і шифрування)

Продовження табл.1.5

1	2	3
Організаційно-технологічні	Підвищення ефективності управління безпекою	- впровадження на підприємстві міжнародних систем управління якістю.
Економічні	Підвищення економічної ефективності використання ресурсів підприємства	– реалізація заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання господарських ресурсів; – оцінка рівня сучасності та продуктивності матеріально - технічної бази, пошук резервів їх покращення; – підвищення рентабельності активів та конкурентоспроможності підприємства.
	Створення передумов розвитку підприємства	– фінансування заходів із прогнозування розвитку ринкової кон'юнктури,
	Забезпечення доступу до ресурсів та ринків	інституціонального регламентування фінансово-господарської діяльності та ресурсного забезпечення
Адміністративні	Встановлення фізичного захисту та автоматизованих систем безпеки	– введення режимів входу/виходу персоналу та відвідувачів; – створення перешкод для доступу до охоронного майна.
Соціально-психологічні	Підвищення рівня мотивації персоналу в системі безпеки підприємства	- реалізація заходів матеріального стимулювання; – створення ефективної системи морального заохочення працівників; – розробка правил поведінки; – створення атмосфери корпоративного духу

Фінансовий механізм управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства є складовою частиною комплексної системи управління підприємством та безумовно найбільш важливою її компонентою, дія якої спрямована на сприяння стабільному функціонуванню, підвищенню ефективності і конкурентоспроможності підприємства, формування та посилення його фінансового потенціалу із одночасним створенням системи захисту від зовнішніх та внутрішніх загроз. Застосування запропонованого фінансового механізму управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства дозволить обрати оптимальну стратегію управління фінансовою безпекою, обґрунтувати критерії оцінки її ефективності на підставі належного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Висновки до розділу 1

Підводячи підсумки до першого розділу, можна зазначити наступне:

– першочергово нами було розглянуте питання щодо розуміння визначення фінансової безпеки, її трактування провідними науковцями, що займаються даною тематикою, висвітлюють свої спостереження, надають зауваження, а також шукають шляхи до її покращення, що потім відобразиться на фінансовій безпеці країни;

– після визначення базового трактування фінансової безпеки, наступним кроком було визначити поняття фінансової безпеки підприємства;

– наступним кроком було формування складових фінансової безпеки підприємства;

– в наступному підрозділі було розглянуто фактори, які впливають на фінансову безпеку та на фінансову безпеку підприємства в цілому. Встановлено, що основними факторами які впливають на рівень фінансової безпеки є зовнішні та внутрішні;

– в останньому підрозділі ми розглядали напрями та механізми забезпечення фінансової безпеки підприємства. Сформовано завдання, які має виконувати механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Розроблено заходи ефективності механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

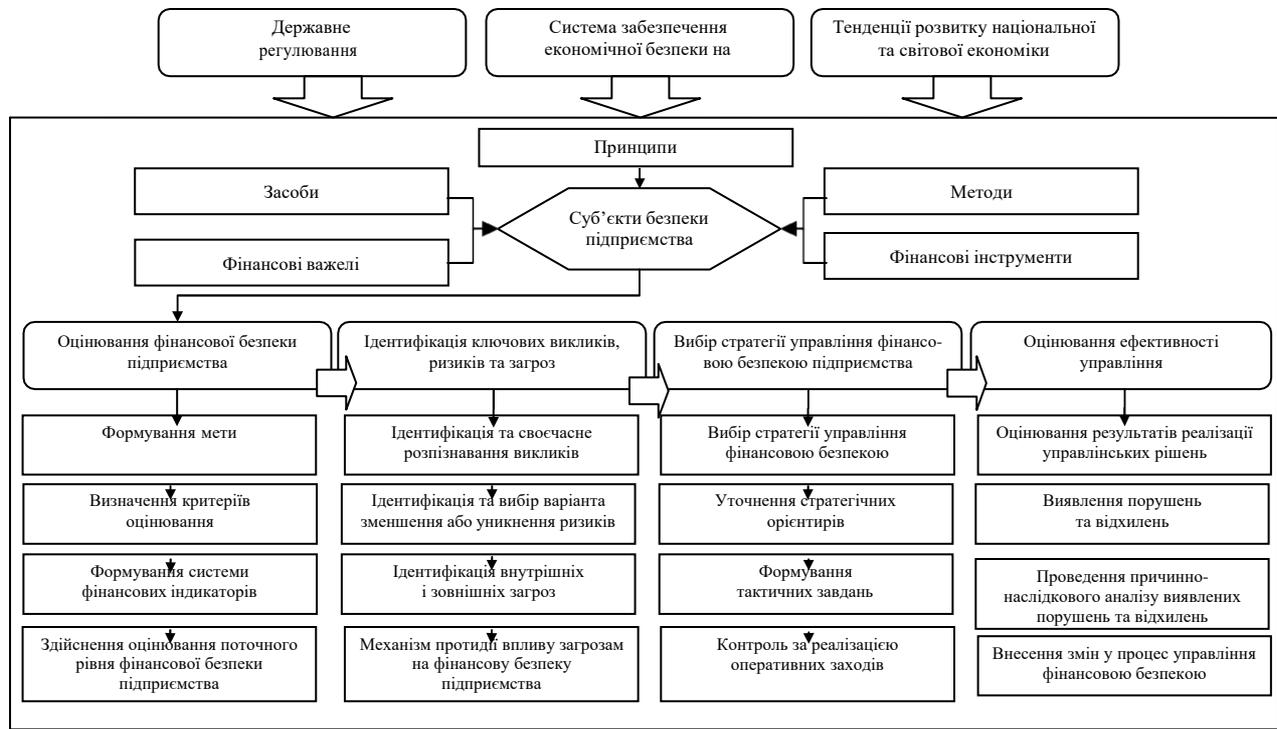

Рис. 1.7. Теоретико-методична модель побудови і функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства

В складних сучасних умовах господарювання розробка методів оцінки фінансової безпеки підприємства має важливе методологічне значення, що пояснюється необхідністю майже щоденного моніторингу фінансового стану підприємства і завдяки цьому – підтримці в ринкових конкурентних умовах його належного рівня. Тому важливим елементом управління фінансовою безпекою підприємства стає об'єктивне і своєчасне визначення її рівня. Визначення такого стану дозволить своєчасно виявити прогалини у фінансовому стані та виправити їх без загрози втрати фінансової стійкості та платоспроможності в наступному.

Наведемо класифікацію підходів до визначення рівня фінансової безпеки підприємства, розділивши їх на: індикаторний, ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (або інтегральний), ранговий (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства

Індикаторний підхід полягає у формуванні системи індикаторів та розрахунку інтегрального індикатора, є найбільш застосованим на макрорівні (на рівні держави), що розкрито у Концепції економічної безпеки України [47], у роботах О.І.Барановського (для оцінки фінансової безпеки держави) [48] та В.Л. Тамбовцева (в загальних теоретичних рисах) [49,50]. Прихильниками цього підходу є також Т.М. Гладченко [51], М.Ю.Дмитрієва [52]. Проте інтерпретація такого підходу на рівні підприємства є абсолютно не розробленою і дослідження представлені Р.С. Папехінім [53] та К.С. Горячевою [54] відображають поверхневий характер. Адже при такому підході найвищий рівень фінансової безпеки підприємства досягається при умові, що вся сукупність індикаторів знаходиться в межах граничних (порогових) значень. Однак, для підприємств дуже важко визначити ці граничні рівні, до того ж вони будуть різними для кожного окремого підприємства залежно від галузевих особливостей діяльності, форми господарювання та стану зовнішнього середовища. Крім того, серед науковців та практиків не існує єдиної думки відносно сукупності показників, що характеризують діяльність підприємства і відповідають певному рівню його фінансової безпеки. Правда, практично всі вказують на те, що існує зв'язок фінансової безпеки підприємства з фінансовою забезпеченістю його діяльності, тобто з його забезпеченістю фінансовими ресурсами.

Відповідно до *ресурсно-функціонального* підходу оцінка рівня фінансової безпеки підприємства здійснюється на основі оцінки стану використання фінансових ресурсів (стосовно економічної безпеки – корпоративних ресурсів) по спеціальних критеріях. При цьому, як правило, виділяються функціональні складові безпеки, питома вага яких при визначенні сукупного критерію визначається на основі думки експертів, що свідчить про значний суб'єктивний вплив на рівень оцінюваної безпеки. Аналіз ресурсно-функціонального підходу до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства дозволяє стверджувати, що

багато з його положень синонімічні підходам до оцінки ефективності використання ресурсів.

Наведені характерні риси притаманні ресурсно-функціональному підходу до оцінки ЕБП, розробленому Є.О. Олейниковим [55] та представленому також у працях С.Ф. Покропивного [56], С.М. Ільяшенко [57]. Подальші варіації даного підходу спрямовані на вирішення дискусійних питань щодо спектру функціональних складових економічної безпеки підприємства, переліку оціночних критеріїв складових економічної безпеки, методики визначення вагомості складових у загальному інтегральному показнику.

Деякі автори розглядають та оцінюють окремі складові фінансової безпеки підприємства (зокрема, бюджетну, грошово-кредитну, валютну, банківську, страхову та фондову [54]) з виділенням інтегрального показника. Інші досліджують окремі функціональні складові фінансової безпеки – інвестиційну [58], емісійну [59], які при цьому називають складовими економічної безпеки. На думку автора, ФБП як системна категорія має внутрішню та зовнішню структурну будову. Внутрішню структуру складають елементи, які формуються під впливом внутрішнього середовища і залежать від управлінських рішень менеджерів та власників. До них належать такі функціональні складові, як операційна, інвестиційна, емісійна, кредитна безпеки, кожна з яких, у свою чергу, теж може бути представлена як сукупність підсистем. Зовнішня структурна будова представлена елементами, які значною мірою залежать від зовнішнього середовища і меншою мірою – від управлінських рішень менеджерів та власників. До таких елементів доречно віднести валютну, страхову, фондову, банківську, податкову (бюджетну), інтерфейсну безпеки. Грошово-кредитну безпеку, на нашу думку, недоречно виділяти на рівні підприємства, оскільки це категорія більшою мірою є складовою фінансової безпеки на макrorівні. Якщо мова йде про грошові розрахунки та їх безпеку, то якщо вони пов'язані з кредитними відносинами – доречно вживати термін «кредитна безпека», а якщо пов'язані з розрахунками

та взаємодією з контрагентами, то науковці [60,61] використовують термін «інтерфейсна» безпека.

Підхід до оцінки рівня економічної безпеки, який базується на принципах й умовах *програмно-цільового* управління і розвитку, запропонований до використання В. Забродським [62]. Відповідно до цього підходу оцінка економічної безпеки підприємства ґрунтується на інтеграції сукупності показників, що визначають економічну безпеку. При цьому використовується декілька рівнів інтеграції показників і такі методи їх аналізу, як кластерний і багатовимірний аналіз. Такий підхід застосовується стосовно фінансової безпеки у працях [63,64]. Даний підхід відрізняється високою мірою складності, яка зумовлена використанням математичного аналізу, що утрудняє його застосування в практичній діяльності підприємств. І якщо його використання в дослідній галузі дозволяє отримати достовірні результати оцінки рівня економічної (чи фінансової) безпеки підприємства, то в практичній діяльності підприємств це дуже складно. До того ж дуже складною є оцінка стійкості сукупного інтегрального показника при заданій області його зміни. Такий підхід дозволяє оцінити рівень економічної безпеки підприємства з позиції математика, а не менеджера.

Ще одним методом оцінки фінансової безпеки підприємства є *метод ранжування*. Його сутність полягає в тому, що рівень фінансової безпеки підприємства розраховується в балах як сума добутків рейтингу кожного показника на клас, який визначається в залежності від значення нормативного показника, тобто оцінка рівня фінансової безпеки підприємства базується на використанні рангових ознак. Ускладнює процес оцінки фінансової безпеки підприємства за даним методом суб'єктивізм при здійсненні відбору індикаторів фінансової безпеки та невизначеність процесу формування діапазону нормативних значень показників. Також цей метод не дає змогу отримати інформацію про загальний рівень фінансової безпеки підприємства.

Враховуючи переваги та недоліки всіх вище розглянутих методичних підходів, необхідно підкреслити статичність та вибірковість їх результатів, відсутність у розрахунках оцінки здатності підприємства до розвитку. У зв'язку з цим, автор вважає за доречне запропонувати *стратегічно-цільовий* підхід, який повинен базуватися на оцінці рівня досягнення стратегічно важливих фінансових цілей (максимізація чистого грошового потоку, ринкової вартості підприємства, узгодженість основних фінансових інтересів учасників) та передбачає коригування фінансової стратегії розвитку відповідно до рівня фінансової безпеки. Необхідність розробки такого підходу підтверджує той факт, що останнім часом серед дослідників проблем метрології фінансової безпеки підприємства вирізнявся так званий *вартісний* підхід, який дозволяє здійснити оцінку принципово з іншого боку, а саме з позиції можливості нарощувати капіталізацію підприємства, збільшувати його ринкову вартість. Вартісний підхід до управління фінансовою безпекою підприємства сформувався у межах погляду на підприємство як особливий інвестиційний товар, який володіє корисністю та вартістю для інвесторів. Виходячи з цього, безперечною ознакою фінансової безпеки підприємства є розмір його вартості. Ключовою метою управління фінансовою безпекою підприємства в межах цього підходу є максимізація вартості підприємства, а особливістю застосування - бачення перспектив розвитку підприємства як ознаки управління його майбутнім.

Більш оптимальним є інтегральний підхід, який полягає в інтеграції певної сукупності показників в єдиний показник, що визначає рівень фінансової безпеки. Дані методи дають змогу дослідити різні аспекти діяльності підприємства та прилаштувати обраний метод під конкретне підприємство. Проте ці методи хоча й були розроблені відносно недавно, не зовсім ураховують сучасну політичну й економічну ситуацію та зміну вектору розвитку економіки на Захід, тому ми пропонуємо свій метод аналізу оцінки рівня фінансової безпеки. Для побудови моделі нами було обрано 16 відносних

показників, які характеризують різні аспекти діяльності промислового підприємства: платоспроможність, ліквідність, рентабельність, ділову активність, майновий стан. Окрім того, у своєму виборі ми керувалися такими умовами, як:

- значимість та вплив показника на фінансовий стан підприємства;
- максимальна інформативність показника;
- відносна простота розрахунку показників;
- наявність необхідної для їх розрахунку інформації у публічній звітності.

Обрані показники характеризують фінансовий стан, виробничу ефективність та динаміку економічного розвитку промислового підприємства, які за умови задовільного рівня кожного показника, створюють підґрунтя для забезпечення стабільного економічного та фінансового розвитку, а отже, задовільного рівня фінансової безпеки підприємства (табл. 2.1, 2.2).

Таблиця 2.1

Система показників моделі оцінювання рівня фінансової безпеки промислового підприємства та їх формули розрахунку [65,66,67,68,69]

№	Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення
1	2	3	4
1	Фондовіддача (Φ_o)	$\frac{\text{ф}2\text{р. } 2000}{0,5 \times (\text{ф}1\text{р. } 1010\text{ст. } 3 + \text{ф}1\text{р. } 1010\text{ст. } 4)}$	>1
2	Коефіцієнт придатності основних засобів ($K_{\text{пр.оз.}}$)	$1 - \frac{\text{ф}1\text{р. } 1012}{\text{ф}1\text{р. } 1011}$	$\geq 0,5$
3	Коефіцієнт покриття ($K_{\text{покр.}}$)	$\frac{\text{ф}1\text{р. } 1195}{\text{ф}1\text{р. } 1695}$	≥ 2
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{\text{шв.л.}}$)	$\frac{\text{ф}1(\text{р. } 1195 - \text{р. } 1100)}{\text{ф}1\text{р. } 1695}$	$0,6 \leq K_{\text{шв.л.}} \leq 0,8$
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{\text{абс.л.}}$)	$\frac{\text{ф}1(\text{р. } 1160 + \text{р. } 1165)}{\text{ф}1\text{р. } 1695}$	$0,2 \leq K_{\text{шв.л.}} \leq 0,5$
6	Коефіцієнт автономії ($K_{\text{авт.}}$)	$\frac{\text{ф}1\text{р. } 1495}{\text{ф}1\text{р. } 1695}$	≥ 2
7	Коефіцієнт фінансової стійкості ($K_{\text{ф.ст.}}$)	$\frac{\text{ф}1\text{р. } 1495}{\text{ф}1(\text{р. } 1595 + \text{р. } 1695 + \text{р. } 1700 + \text{р. } 1800)}$	>1

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4
8	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності ($K_{ф.нез.}$)	$\frac{\phi 1(p. 1495 + p. 1595)}{\phi 1p. 1900}$	$0,7 \leq K_{ф.нез.} \leq 0,8$
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{м.вк.}$)	$\frac{\phi 1(p. 1195 - p. 1695)}{\phi 1p. 1495}$	$> 0,5$
10	Співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості ($K_{дз/кз}$)	$K_{об\ дз} = \frac{K_{об\ дз}}{K_{об\ кз}} = \frac{\phi 2p. 2000}{0,5(\sum \phi 1p. (1120; 1155)ст. 3 + \sum \phi 1p. (1120; 1155)ст. 4)}$ $K_{об\ кз} = \frac{\phi 2p. 2000}{0,5(\sum \phi 1p. (1605; 1670)ст. 3 + \sum \phi 1p. (1605; 1670)ст. 4)}$	≈ 1
11	Коефіцієнт зміни оборотності оборотних коштів ($K_{об.оа}$)	$K_{об.оа} = \frac{\frac{K_{об.оа\ звітн.пер} - K_{об.оа\ поперед.пер}}{K_{об.оа\ поперед.пер}}}{\frac{\phi 2p. 2000}{0,5(\phi 1p. 1195ст. 3 + \phi 1p. 1195ст. 4)}}$	> 0
12	Коефіцієнт зміни валютбалансу ($K_{вал.бал.}$)	$\frac{0,5(\phi 1p. 1900ст. 3 + \phi 1p. 1900ст. 4)_{звіт.період} - 0,5(\phi 1p. 1900ст. 3 + \phi 1p. 1900ст. 4)_{поперед.період}}{0,5(\phi 1p. 1900ст. 3 + \phi 1p. 1900ст. 4)_{поперед.період}}$	> 0
13	Коефіцієнт зміни чистого прибутку ($K_{чп.}$)	$\frac{\phi 2p. 2350(2355)_{звітн.пер.} - \phi 2p. 2350(2355)_{поперед.пер.}}{\phi 2p. 2350(2355)_{поперед.пер.}}$	> 0
14	Рентабельність ВК ($P_{вк.}$)	$\frac{\phi 2p. 2350(2355)}{0,5(\phi 1p. 1495гр. 3 + \phi 1p. 1495гр. 4)}$	$> 0,15$
15	Рентабельність активів (P_A)	$\frac{\phi 2p. 2350(2355)}{0,5(\phi 1p. 1300гр. 3 + \phi 1p. 1300гр. 4)}$	$>$ Індексу інфляції
16	Рентабельність продажу ($P_{прод.}$)	$\frac{\phi 2p. 2350(2355)}{\phi 2p. 2000}$	$> 0,24$

Також зауважимо, що всі показники є стимуляторами, тобто чим більше значення кожного окремого показника, тим вище рівень фінансової безпеки підприємства, в іншому разі доведеться застосовувати додаткові формули перетворення.

Вибір кожного окремого показника аргументований у табл.2.2, де визначені його характеристика та вплив на загальний стан фінансової безпеки підприємства.

Таблиця 2.2

Вагові значення системи показників моделі оцінювання рівня фінансової
безпеки промислового підприємства

№	Показник	Характеристика та вплив на фінансову безпеку	Ранг	Вагове значення
1	2	3	4	5
1	Фондовіддача (Φ_o)	Показник відображає суму реалізованої валової продукції, що припадає на 1 грн. основних засобів та фактично характеризує ефективність використання основних засобів.***Низький рівень даного показника та його зменшення стверджують про неефективність використання основних засобів, а отже, наявність ризику неефективності операційної діяльності та майбутнього недоотримання прибутку	13	0,03
2	Коефіцієнт придатності основних засобів ($K_{пр.оз.}$)	Коефіцієнт відображає технічний стан наявних основних фондів. Низьке значення коефіцієнта та його зменшення свідчать про необхідність оновлення основних засобів, що призводить до додаткових фінансових втрат у майбутніх періодах	15	0,01
3	Коефіцієнт покриття ($K_{покр.}$)	Коефіцієнт характеризує достатність наявних ресурсів підприємства для погашення поточних зобов'язань та відображає ризик неплатоспроможності, одного з основних ризиків фінансової безпеки підприємства. Низький рівень коефіцієнту означає нездатність підприємства відповідати за своїми боргами та є ознакою його неплатоспроможності.	6	0,08
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шв.л.}$)	Коефіцієнт відображає можливість погашення поточних зобов'язань підприємства за рахунок наявних грошових засобів та дебіторської заборгованості, яка не є простроченою. Фактично характеризує платоспроможність підприємства за умови своєчасних розрахунків із дебіторами.	5	0,08
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{абс.л.}$)	Коефіцієнт характеризує здатність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями за рахунок найбільш ліквідних коштів. Низький рівень коефіцієнту стверджує про неможливість сплати підприємством поточних зобов'язань без залучення коштів дебіторів. Своєю чергою, особливо за несприятливої кон'юнктури є ризик неповернення коштів дебіторів, що підриває платоспроможність підприємства та загрожує його фінансовій безпеці.	4	0,09
6	Коефіцієнт автономії ($K_{авт.}$)	Коефіцієнт показує питому вагу власного капіталу, найбільш надійного джерела фінансування, у загальній сумі джерел фінансування. Чим вище даний показник, тим менший ризик фінансової залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та вищий рівень фінансової безпеки. Проте занижений рівень власного капіталу стримує економічний розвиток підприємства.	2	0,1

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5
7	Коефіцієнт фінансової стійкості ($K_{ф.ст.}$)	Коефіцієнт відображає співвідношення між власним та залученим капіталом та показує, скільки гривень власного капіталу припадає на одиницю залученого. Низьке значення коефіцієнту стверджує про незадовільну структуру джерел фінансування підприємства та наявність реальної загрози фінансовій безпеці підприємства.	1	0,11
8	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності ($K_{ф.нез.}$)	Коефіцієнт відображає частину активів підприємства, які сформовані за рахунок найбільш надійних джерел фінансування. Характеризує достатність власного капіталу та довгострокових зобов'язань для фінансування діяльності підприємства без залучення короткострокових пасивів. Низьке значення показника стверджує про наявність ризику недофінансування, який збільшується з несприятливою структурою на ринку, та зменшення фінансової безпеки підприємства.	3	0,1
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{м.вк.}$)	Коефіцієнт відображає частину власного капіталу, що спрямовується для фінансування поточної діяльності. Характеризує достатність власних джерел для фінансування поточної діяльності. Низьке значення коефіцієнту стверджує про необхідність залучення додаткових джерел для фінансування діяльності підприємства, а отже, і зниження рівня економічної безпеки.	8	0,07
10	Співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості ($K_{дз/кз}$)	Показник відображає достатність коштів, що надійдуть від дебіторів, для погашення поточної кредиторської заборгованості. Наближення показника до 1 означає ефективну політику управління дебіторської та кредиторської заборгованості та відсутність загроз фінансовій безпеці підприємства, пов'язаних із дебіторами.	7	0,07
11	Коефіцієнт зміни оборотності оборотних коштів ($K_{об.оа}$)	Коефіцієнт показує у скільки разів збільшився коефіцієнт оборотності оборотних активів за звітний період та відображає ефективність їх використання. Тенденція до зростання свідчить про зростання ефективності управління оборотними коштами.	14	0,02
12	Коефіцієнт зміни валютного балансу ($K_{вал.бал.}$)	Коефіцієнт показує у скільки разів зросла сума активів підприємства за звітний період. Характеризує загальну динаміку підприємства. Низьке значення показника стверджує про негативні явища на підприємстві та скорочення виробничої діяльності, а високі – про розширення виробництва та можливість зростання прибутків у майбутніх періодах.	16	0,01
13	Коефіцієнт зміни чистого прибутку ($K_{чп.}$)	Коефіцієнт показує у скільки разів зросла сума чистого прибутку підприємства за звітний період. Характеризує загальну прибутковість підприємства. Низьке значення показника стверджує про зменшення ефективності діяльності підприємства та наявність ризику подальшого зменшення прибутковості, що створює пряму загрозу фінансовій безпеці підприємства. Високі значення стверджують про можливість забезпечення подальшого економічного зростання.	9	0,06

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
14	Рентабельність ВК ($P_{вк}$)	Коефіцієнт відображає віддачу власного капіталу та показує величину прибутку в розрахунку на 1 грн. вкладеного власниками капіталу. Характеризує ефективність вкладених коштів у підприємства. Низьке значення показника означає неефективне використання вкладених коштів.	12	0,03
15	Рентабельність активів (P_A)	Показник показує величину прибутку в розрахунку на 1 грн. активів та відображає ефективність використання активів підприємства. Низьке значення показника стверджує про неефективне управління підприємством та наявність можливих загроз фінансовій безпеці через неефективну діяльність підприємства.	11	0,04
16	Рентабельність продажу ($P_{прод}$)	Коефіцієнт відображає величину чистого прибутку, що приходить на 1 грн. виручки від реалізації, а також дає можливість оцінити частку собівартості у продажах. Низьке значення означає неефективну діяльність підприємства через високий рівень собівартості або неефективну інвестиційну та фінансову діяльність та наявність загроз фінансовій безпеці підприємства.	10	0,05

Відзначимо, що найбільший вплив на фінансову безпеку справляють показники фінансової стабільності підприємства, оскільки відображають залежність підприємства від зовнішніх чинників, а отже, характеризують захищеність підприємства від зовнішніх загроз, пов'язаних, головним чином, із нестабільністю банківського сектора та можливістю неплатоспроможності підприємств-партнерів.

Кожному із показників за допомогою експертного методу було надано свій ранг залежно від впливу показників на фінансову безпеку промислового підприємства, при цьому найменше значення рангу означає найбільший вплив, а найбільше – найменший. Зауважимо, що ранг повинен переглядатися залежно від стану ринкової кон'юнктури, ситуації як на фінансовому ринку, так і в реальному секторі, а також урахувати специфіку діяльності галузі або самого підприємства, його стратегію та цілі.

Для визначення вагового значення кожного показника було використано формулу Фішберна, яка дає змогу розрахувати їх виходячи із ранжування показників [70]:

$$W_i = \frac{2(m-i+1)}{m(m+1)}, \quad (2.1)$$

де W_i – питома вага i -го показника в інтегральному показнику;

i – місце в ранзі окремого показника;

m – загальна кількість показників.

Отримані вагові коефіцієнти необхідні для розрахунку загального інтегрального показника рівня фінансової безпеки підприємства, який розраховується за формулою:

$$I_{fs} = \sum_{i=1}^m W_i \times k_i, \quad (2.2)$$

де I_{FS} – показник фінансової безпеки;

W_i – питома вага i -го показника в інтегральному показнику;

K_i – розрахункове значення i -го показника.

Таблиця 2.3

Оцінка рівня фінансової безпеки промислового підприємства

Рівень фінансової безпеки	Значення I_{FS}	Характеристика стану
Відмінний	$1,17 < I_{FS}$	Підприємство бездоганно протистоїть зовнішнім та внутрішнім загрозам, що створює підґрунтя для стабільного розвитку та реалізації стратегії підприємства у майбутніх періодах
Задовільний	$0,93 < I_{FS} < 1,17$	Підприємство здатне протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам, що забезпечує його розвиток у майбутньому періоді
Незадовільний	$0,56 < I_{FS} < 0,93$	Підприємство не здатне протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам, що загрожує ефективному функціонуванню підприємства в майбутніх періодах
Критичний	$I_{FS} < 0,56$	Підприємство не протистоїть зовнішнім та внутрішнім загрозам, тому є велика ймовірність втрати платоспроможності й банкрутства

Розрахований загальний показник відображає поточний рівень фінансової безпеки підприємства. Отже, завершальним кроком оцінки є інтерпретація отриманого значення коефіцієнту фінансової безпеки.

2.2. Діагностика процесу управління фінансовою безпекою підприємства

Досліджуючи фінансову безпеку підприємства, неминуче виникає питання вибору підходу щодо його управління. Так науковці на сьогодні не дійшли єдиної думки щодо розуміння сутності процесу управління фінансовою безпекою. Аналіз підходів та їх авторів наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Основні підходи до управління фінансовою безпекою підприємства

Назва підходу	Прихильники	Сутність підходу
1	2	3
Інформаційний підхід	О. Нагірна [71]	Фінансова безпека передбачає забезпечення надійності інформаційної системи підприємства та збереження інформаційних ресурсів шляхом проведення спеціальних перевірок осіб, що допускаються до роботи з фінансовими документами та недопущення її незаконного розповсюдження
Ресурсний підхід	Ю. Кракос, Р. Разгон [72]	Фінансова безпека визначається як стан корпоративних ресурсів (виробничих, фінансових, людських, інформаційних тощо) і підприємницьких можливостей, який забезпечує їх ефективне використання в поточному періоді та на перспективу з метою забезпечення розвитку підприємства
Структурний підхід	Н. Пігуль, Н. Дехтяр, І. Боярко [73]	Фінансова безпека як складова економічної безпеки
Ресурсно-функціональний підхід		Фінансова безпека підприємства розглядається в наступних аспектах: забезпечення адаптації підприємства до змін ринкової кон'юнктури та якості реалізації управлінських функцій (планування, облік, аналіз), система захисту його фінансових інтересів від постійного деструктивного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, що дозволяє йому ефективно розвиватися у поточному та перспективному періоді, стан захищеності фінансових інтересів
Стаціонарний підхід	О. Колісник [74]	Фінансова безпека розглядається як стан об'єкта з точки зору його рівня, визначається незалежністю, стійкістю, стабільністю та потребує застосування інструментів фінансового менеджменту

Продовження табл.2.4

1	2	3
Динамічний підхід		Безпека є сукупністю умов функціонування суб'єкта, що контролюється ним. Підхід із застосуванням індексних показників, використання яких дозволяє оцінити динаміку (напрямок) розвитку підприємства у тому випадку, якщо фінансову безпеку підприємства пов'язують з реалізацією його фінансової стратегії
Інституціональний підхід	О. Колісник [74]	Фінансова безпека характеризується сукупністю фінансових умов, які формуються під впливом наявних обсягів фінансових ресурсів; можливостей їх формування та використання згідно з нормативно-правовими підставами фінансової діяльності підприємства; механізмами, що забезпечують виконання цих норм та правил, а також формалізованими та неформалізованими нормами відносин між суб'єктами господарювання
Статистичний підхід	А. Крутова, Т. Ставерська, І. Шевчук [75]	Фінансова безпека як стан ефективного використання ресурсів підприємства з метою його стабільного функціонування
Вузько-функціональний підхід	Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко [76]	Управління фінансовою безпекою підприємства лише з позиції окремого аспекту його фінансово-економічної діяльності
Неоінституціональний підхід	Л. Гацька [77]	Передбачає обов'язкове урахування в процесі управління інституційних пасток, які характеризують наявність стійких неефективних інституціональних норм та правил. Серед них найбільш впливовими на фінансову безпеку підприємства є: оподаткування та субсидування суб'єктів господарювання; корумпованість посадових осіб державних органів влади; поширення «тіньових» відносин між суб'єктами господарювання тощо
Програмно-цільовий підхід	Ю. Кракос, Р. Разгон [73]	Передбачає формулювання проблемної ситуації; визначення цільової настанови управління фінансовою безпеки (визначення мети, постановка завдань) та розробки програм реалізації сформульованої політики

Продовження табл.2.4

1	2	3
Синергетичний підхід	А. Колпаков [78]	Безпеку господарюючого суб'єкту можна визначити як динамічно стійкий стан по відношенню до несприятливих впливів і діяльність по захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз, по забезпеченню таких внутрішніх і зовнішніх умов його існування, які гарантують можливість стабільного розвитку
Системний підхід	Т. Васильців, В. Волошин, О. Бойкевич, В. Каркавчук [79]	Фінансова безпека – складова системи економічної безпеки. Комплекс заходів щодо забезпечення стабільного розвитку підприємства через створення сприятливих умов, а також нейтралізації і ліквідації зовнішніх та внутрішніх загроз
Вартісний підхід	Т. Загорельська [80]	Ознакою фінансової безпеки підприємства є розмір його вартості

Відповідно до цього, до основних етапів управління підприємством, належать: визначення цілей та шляхів їх досягнення; розподіл відповідальності та ефективного використання ресурсів; ефективне керівництво підлеглими; контроль за реалізацією управлінських рішень та коригування планів (рис.2.2).

Фактично пропонується лише п'ять послідовних етапів, хоча окремі з них є комплексними, тобто такими, що потребують виконання кількох процедур. Окремі моменти вважаємо доцільним розглянути докладніше: по-перше, виконання перших двох етапів можливе за умови наявної системи інформаційно-аналітичного забезпечення, яка інтегрована в інформаційну систему управління підприємством та забезпечує отримання суб'єктами безпеки необхідної інформації щодо всіх складових економічної безпеки для недопущення реалізації заходів у межах фінансової безпеки, які б спричинили виникнення викликів, ризиків та загроз стосовно будь-якої іншої функціональної складової; по-друге, в основі процесу міститься обґрунтоване розроблення та реалізація заходів, які складаються із потрібної кількості взаємоузгоджених управлінських рішень, оскільки управління фінансовою

безпекою не може бути точковим, воно повинно мати комплексний характер і передбачати реалізацію сукупності оперативних рішень і не лише стосовно фінансової сфери, але й інших для уникнення виникнення ризиків і загроз у наступних періодах; по-третє, реалізація захисних заходів має визначатися не лише потребою, але й здатністю, під яким доцільно розуміти потрібне ресурсне забезпечення (фінансове, матеріальне, кадрове та інформаційне), професійні навички й наявний досвід у суб'єктів безпеки та узгодженість із діями всіма структурними підрозділами підприємства, можливість отримання потрібної підтримки від зовнішніх суб'єктів безпеки; по-четверте, розроблення та реалізація захисних заходів має здійснюватись відповідно до методичних засад застосування.

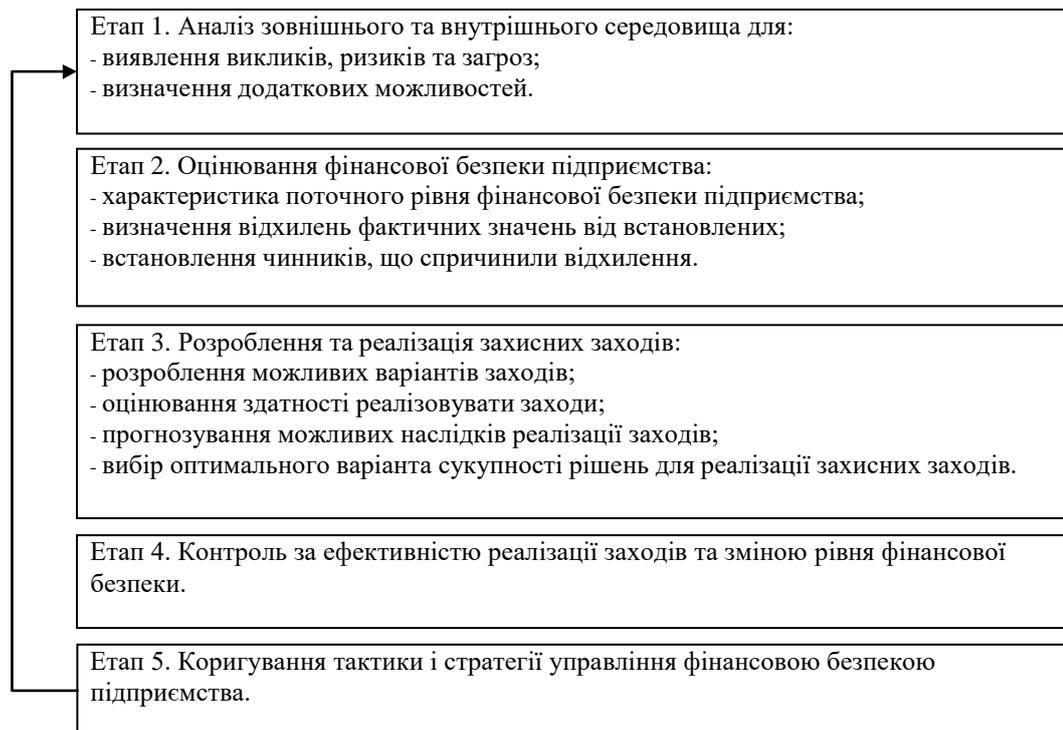

Рис. 2.2. Етапи управління фінансовою безпекою підприємства

Розглянутий процес управління фінансовою безпекою підприємства формує потрібне підґрунтя для виконання, поставленого у цьому підрозділі завдання – розгляду теоретичного підходу до діагностування управління фінансовою безпекою підприємства. Надалі виконання цього завдання потребує загальної характеристики терміна «діагностика» із викладенням авторського

тлумачення суті діагностування управління фінансовою безпекою підприємства та формуванням потрібного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Термін «діагностика» науковці-економісти, як і багато інших, запозичили з інших галузей його застосування, зокрема медицини. Походить цей термін від грецького слова «діагнозис», яке можна перекласти як «встановлення», «визначення», «розпізнавання», «встановлення діагнозу».

Для формування теоретичного підходу до діагностування управління фінансовою безпекою підприємства коротко акцентуємо увагу на основних підходах до тлумачення терміна «діагностика» як базового. Узагальнення наукових підходів щодо сутності діагностування процесу управління фінансовою безпекою підприємства дає змогу сформулювати визначення діагностики процесу управління фінансової безпеки підприємства як комплексу процедур, що застосовуються для оцінювання поточного стану та визначення факторів зміни в часі рівня фінансової безпеки та результативності дій суб'єктів безпеки підприємства. Запропоноване визначення доповнено іншими важливими характеристиками (рис. 2.3).

Серед визначених характеристик діагностування процесу управління фінансовою безпекою підприємства доцільно коротко розглянути суть виокремлених принципів. У нашому розумінні дотримання принципу своєчасності потребує здійснення процедур у часових параметрах, які б надали можливість швидкої та адекватної реакції на факт наявності відхилень у процесі управління фінансовою безпекою підприємства.

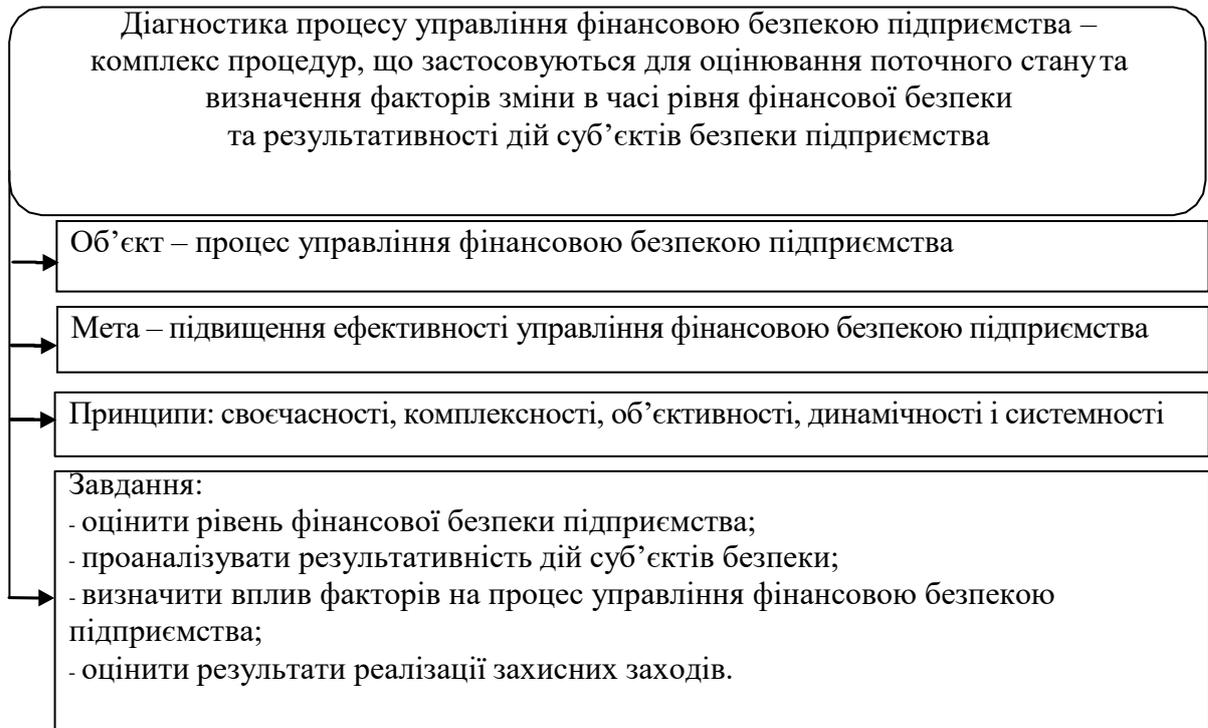

Рис. 2.3. Характеристика діагностування процесу управління фінансовою безпекою підприємства

Принцип комплексності передбачає оцінювання як рівня фінансової безпеки, результативності дій суб'єктів безпеки, так і результатів реалізації захисних заходів. Принцип об'єктивності потребує дотримання максимальної достовірності процесу оцінювання. Принцип динамічності передбачає систематичність проведення процедур, а принцип системності – урахування взаємозв'язків між системами нижчого та вищого порядків.

Відповідно до викладених вище теоретичних основ можна визначити місце та пріоритети діагностування процесу управління фінансовою безпекою підприємства (рис. 2.4).

Узагальнюючи можна стверджувати, що діагностика передбачає передусім відбір інформації із загального потоку, яка є найбільш потрібною для суб'єктів безпеки, тобто задовольняє їх вимоги. Потреба в організації та здійсненні відбору обґрунтовується інформаційним парадоксом, який спричинений, з одного боку глобальним збільшенням інформаційних ресурсів,

обсяги яких зростають у геометричній прогресії, а з іншого інформаційним дефіцитом саме тієї інформації, яка потрібна на певний момент часу для прийняття конкретного управлінського рішення. Відповідно до цього можна сформулювати такі вимоги до інформації:

- оперативність (швидке надходження для своєчасного розроблення та реалізації відповідних управлінських рішень);
- повнота (дає змогу здійснити порівняння зміни ситуації в часі та зменшує невизначеність);
- об'єктивність (відповідність фактичному стану, достовірність, що можливо досягнути при отриманні з надійних джерел та здійснивши перевірку);
- адресність (конкретизація для можливості задоволення інформаційних потреб певного працівника служби безпеки);
- економічна доцільність (витрати на отримання та опрацювання інформації не можуть бути вищими за корисність від її використання).

Доцільно також наголосити, що сам процес відбору потребує застосування механізму виокремлення лише потрібних відомостей, а також очищення їх від інформаційного шуму, що можливо здійснити через встановлення чітких критеріїв до інформації, а також шляхом перевірки її достовірності.

2.3. Оцінювання управління фінансовою безпекою промислового підприємства

Фінансова безпека є багатоаспектною економічною категорією, сутність якої полягає в якісній характеристиці стану фінансової системи підприємства. Фінансова система являє сукупність елементів – явищ (предметів, процесів), які через взаємодію забезпечують функціонування цієї системи та її розвиток. Елементами цієї системи є фінансові ресурси підприємства, фінансові

відносини, процеси формування, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів.

Рівень забезпеченості власними фінансовими ресурсами, ефективності використання фінансових ресурсів в господарській діяльності визначають стан фінансової системи підприємства: безпечний або небезпечний з подальшою деталізацією його ознак.

Підтримка фінансової системи в належному безпечному стані на підприємстві неможлива без налагодженої системи управління нею. Складовою управління фінансовою системою підприємства є управління фінансовою безпекою. Виділення цієї підсистеми обумовлено тим, що суб'єкти господарювання функціонують в середовищі, яке не є ізольованим від зовнішнього світу, а відтак, мають на собі вплив загроз зовнішнього та внутрішнього характеру. Саме наявність цих загроз спонукає керівництво підприємств до розробки ефективної управлінської системи захисту, протидії загрозам, зменшення їх впливу на фінансову безпеку, мінімізації фінансових ризиків тощо.

Основою формування методичного підходу до оцінювання фінансової безпеки має стати обґрунтування можливості застосування базових термінів, таких як «ефективність» та «результативність».

В основі трактування поняття «ефективність» міститься переклад з латинської слова «effectivus», що можна перекласти як «результат», «дія», «дієвий». Сучасне розуміння ефективності пов'язане із його короткою формою, тобто словом «ефект», який окреслює очікуваний результат, тобто результат який отримуємо, а також результат шляхом порівняння ефекту та витрат для його досягнення. Сьогодні ефективність активно застосовується при характеристиці процесу управління у всіх сферах життєдіяльності людини, але стосовно управління безпекою, зокрема фінансовою, існує реальний науковий вакуум, який потрібно заповнити.

Узагальнення дало змогу виявити наявність суттєво відмінних підходів до тлумачення суті поняття «ефективність». Перший із визначених підходів передбачає характеристику ефективності шляхом порівняння основних показників діяльності, зокрема обсягу виробництва та витрат. Такі аспекти формуються у визначенні відомих економістів К. Макконнелла та С. Брю, які подають досліджуване поняття як «... отримання необхідного обсягу продукції при найменших витратах» [81]. Стосовно управління фінансовою безпекою такий підхід застосувати доволі складно, але досягнення та підтримання потрібного рівня фінансової безпеки з дотриманням принципу економічної доцільності важливо. Тобто йдеться про раціональне використання виокремлених ресурсів для виконання поставлених завдань щодо мінімізації ризиків та своєчасного розпізнавання та протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам, а також унеможливлення збільшення рівня небезпеки.

Інший підхід передбачає ототожнення ефективності з результативністю. Таке ототожнення відбувається внаслідок того, що ефективність визначають як порівняння ефекту, який подають як результат, із витратами.

Ще один підхід полягає у визначенні ефективності через синтез споріднених понять.

Узагальнюючи варто зауважити, що основу авторського підходу до оцінювання управління фінансовою безпекою складатимуть три складові:

- рівень фінансової безпеки підприємства;
- результативність дій суб'єктів безпеки;
- ефективність використання організаційної структури та ресурсного забезпечення.

Відповідно до цієї позиції нами буде застосовано терміни «результативність» та «ефективність», відповідно до етимологічної сутності кожного з них. Продовжуючи, доцільно зазначити, що в наукових колах дискусія ведеться не лише щодо доцільності застосування зазначених термінів, але й стосовно їх змісту щодо процесу управління. Так, ефективність

управління пов'язується із порівнянням отриманих результатів із витратами на організацію і здійснення управління та використання наявних ресурсів (фінансових, матеріальних, інформаційних та трудових), а результативність із визначенням ступеня досягнення цілей на основі впливу суб'єкта управління на об'єкт управління. Здійснене узагальнення конкретизує та формує потрібне теоретичне підґрунтя для розроблення методичних засад оцінювання управління фінансовою безпекою у межах вище виокремлених трьох складових.

Одночасно з певними особливостями використання термінології, процес оцінювання управління характеризується і наявністю суттєвих відмінностей щодо можливості застосування певних методів. Відмінність у поглядах дослідників обґрунтовується: складністю кількісного визначення результатів управління, точніше тих результатів, які пов'язані саме з діями суб'єкта управління стосовно об'єкта; потребою врахування часового фактору, коли результати управлінських рішень стають явними не відразу, а лише через тривалий період часу. Відповідно можна констатувати, що сьогодні сформована значна кількість методів оцінювання, застосування яких певною мірою дає змогу уникнути зазначених проблем та чітко охарактеризувати поточний рівень управління на рівні окремого підприємства. Визначена сукупність методів дала можливість здійснити їх групування із виокремленням ключових підходів. Вважаємо, що коротка характеристика ключових підходів має сприяти обґрунтуванню авторської позиції щодо оцінювання управління фінансовою безпекою українських промислових підприємств.

Кількість виокремлених підходів до оцінювання управління як і їх зміст суттєво різняться. Але, якщо їх узагальнити, то можна виявити взаємозв'язок між окремими складовими моделі щодо оцінювання фінансовою безпекою підприємства (рис.2.5).

Розглянемо сутність кожної складової. Мету доцільно визначити як систематичне здійснення оцінювання управління фінансовою безпекою

підприємства для формування потрібного інформаційного підґрунтя вдосконалення системи управління фінансовою безпекою підприємств. Відповідно до мети можна визначити й зміст ключових цілей:

Рис. 2.5. Теоретичні основи методичного підходу до оцінювання управління фінансовою безпекою підприємства

- достовірне оцінювання управління фінансовою безпекою підприємства загалом та у межах основних складових;
- визначення впливу факторів на зміну рівня фінансової безпеки, результативності дій суб'єктів безпеки та ефективності використання організаційної структури та ресурсного забезпечення;
- удосконалення процесу оцінювання відповідно до зміни основних етапів управління фінансовою безпекою підприємства та положень щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.

При виборі методів та інструментів оцінювання доцільно враховувати періодичність процедури, професійний рівень аналітика, можливість

досягнення цілей та трудомісткість основних та допоміжних розрахунків. Врахування всіх цих аспектів сформувало основу для використання таких методів: порівняння (фактичних значень окремого індикатора, групи та складової із нормативними або базовими); статистичних (метод групувань для визначення груп підприємств, рівень управління фінансовою безпекою за окремими індикатором, групою чи складовою відповідає встановленим критеріям); факторного аналізу (вплив окремих факторів на зміну рівня безпеки за групою та складовою); експертних оцінок (шляхом розроблення анкет та проведення інтерв'ю).

Принципи формування системи оцінювання управління фінансовою безпекою підприємства можна визначити у такій сукупності:

- охоплення дослідженням усіх етапів процесу управління фінансовою безпекою підприємства;
- орієнтація на інформаційні ресурси, які формуються в межах інформаційного забезпечення підприємства;
- здатність до відображення змін у часі та порівняно з внутрішніми нормативами;
- гнучкість для своєчасного внесення змін у критерії, перелік індикаторів, їх граничних значень та вагових коефіцієнтів;
- зменшення трудомісткості оцінювання завдяки автоматизації основних етапів оцінювання та уникнення застосування складних методів опрацювання інформації;
- комплексності завдяки використанню кількісних та якісних показників;
- економічності, тобто витрати на проведення оцінювання не можуть бути більшими за цінність отриманої інформації для функціонування і розвитку системи управління фінансовою безпекою підприємства.

Критерії оцінювання управління фінансовою безпекою мають визначатися внутрішнім положенням і бути прив'язаними до стратегії забезпечення економічної безпеки та стратегії розвитку підприємства.

Процедура формування системи оцінювання управління фінансовою безпекою підприємства передбачає здійснення таких етапів:

- визначення переліку індикаторів, які можуть бути застосовані для оцінювання фінансової безпеки у межах основних складових;
- опитування експертів з узгодженням їх поглядів для формування переліку індикаторів, встановлення вагомості кожного індикатора в межах групи та визначення групових коефіцієнтів вагомості у структурі певної складової;
- визначення граничних значень для кожного індикатора, групи та складової для характеристики рівнів безпеки/результативності/ефективності;
- перевірка на логічність і сумісність об'єднання індикаторів у межах груп та складових, уникнення дублювання, можливість розрахунку інтегральних показників;
- встановлення періодичності оцінювання;
- визначення користувачів результатів оцінювання та ступінь задоволення їх інформаційних інтересів;
- налагодження каналів передавання та місць зберігання інформації;
- обґрунтування умов перегляду методичних засад та внесення необхідних корективів.

Для того, щоб якісно оцінити управління фінансовою безпекою підприємства варто здійснити оцінку трьох її складових (рис.2.6.).

Оцінювання фінансової безпеки підприємства відбувається за рахунок оцінки таких показників як фінансова стійкість, фінансова стабільність, фінансова рівновага, фінансова надійність.

Оцінювання результативності дій суб'єктів безпеки можливо за рахунок оцінки результативності розроблення і реалізації захисних заходів та результативності використання внутрішніх можливостей.

І останньою складаною є оцінювання ефективності використання організаційної структури та ресурсного забезпечення підприємства.

Висновки до розділу 2

В ході написання даного розділу роботи було встановлено, що для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства на сьогодні використовують традиційні та нетрадиційні методи. До граційних варто віднести індикаторний, ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (або інтегральний), ранговий. Кожен із зазначених методів є недосконалим і потребує доповнення. Тому при визначенні рівня варто здійснювати визначення рівня фінансової безпеки по декільком методам.

На наступному етапі роботи було визначено показники, що свідчать про рівень фінансової безпеки, наведено їх нормативне значення. Для встановлення реального рівня фінансової безпеки варто здійснити діагностування процесу управління фінансовою безпекою підприємства. Так дане діагностування проводиться в певній етапності. Деякі з даних етапів є комплексними.

І наприкінці розділу було виявлено блоки системи управління фінансовою безпекою підприємства. Саме загальна оцінка таких складових може надати ґрунтовну оцінку щодо стану фінансової безпеки підприємства.

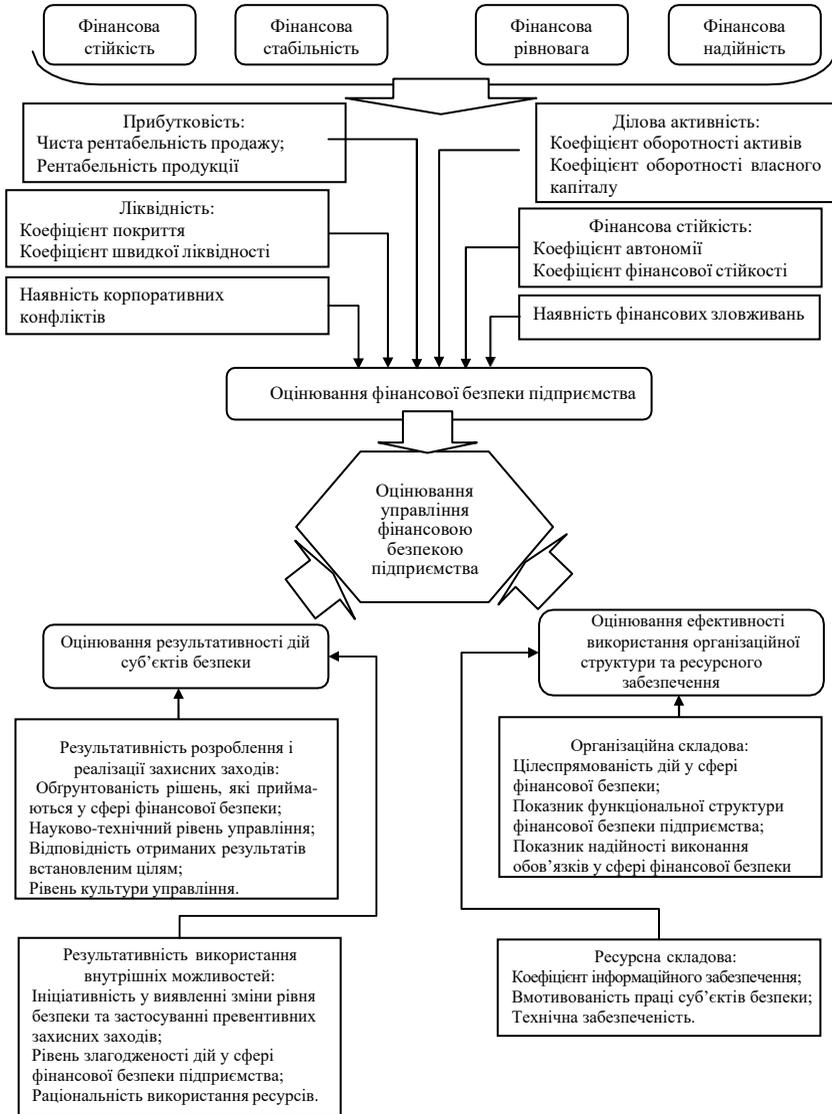

Рис. 2.6. Індикатори оцінювання управління фінансовою безпекою підприємства за основними складовими

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ЛУБНИМАШ»

3.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

Завод «ЛУБНИМАШ» має багаторічну історію і на сьогоднішній день визнаний одним з провідних підприємств з проектування та виготовлення обладнання для зерна і зернопродуктів. Його продукція поєднує в собі високу якість, абсолютну надійність і максимальну безпеку.

Українська елеваторна індустрія є одним з визнаних драйверів економічного розвитку нашої країни та джерелом продукції з високою доданою вартістю, яка вже зараз успішно конкурує на ринках СНД. Тому дуже важливими є досягнення українських компаній на ниві впровадження світових стандартів виробництва елеваторної техніки.

ПП «ЛУБНИМАШ» – досить відоме підприємство на ринку елеваторної техніки України, що має багаторічну історію заснування, яка починається з 1888 року, коли було створено майстерню, в якій відбувався ремонт сільськогосподарських машин, лиття дверних ручок та канделябрів.

– Повне комерційне найменування: ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛУБНИМАШ», що діє на підставі Статуту.

– Коли і ким зареєстроване, назва: засноване 14 квітня 2011 р., як ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «КОМСОМОЛЕЦЬ» Кудрик Марією Романівною.

– Номер правового документа: № 34 від 27 травня 2015 року.

– Юридична адреса : Україна, Полтавська обл., м. Лубни, вул. Радянська, 110/1.

– Основний вид підприємницької діяльності за статутом та його специфіка (основні види продукції, що випускаються або реалізуються):

Основний вид діяльності:

– 28.22 Виробництво підіймального та вантажно-розвантажувального устаткування.

Інші види діяльності:

– 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій;

– 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;

– 49.41 Вантажний автомобільний транспорт;

– 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;

– 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

Виробниче підприємництво: Підприємець вміє визначати основні виробничі операції, машини та устаткування, сировину, матеріали та комплектуючі вироби, виробничі та невиробничі приміщення, необхідні для здійснення господарської діяльності; залучення до своєї діяльності сторонніх організацій та осіб.

Сьогодні – завод «ЛУБНИМАШ», є провідним виробником обладнання для транспортування, зберігання, переробки зерна, зерно-продуктів і інших сипучих матеріалів в Україні. Протягом останніх десятиліть ключовим напрямком в діяльності підприємства є проектування, виготовлення і реалізація промислових зернових елеваторів різного типу. Величезний досвід інженерів-конструкторів дозволив розробити нові підходи в будівництві сучасних зернових елеваторів, які дозволяють отримати високотехнологічний комплекс при максимально ефективному використанні коштів. Маючи власний висококваліфікований підрозділ конструкторів, завод має можливість запропонувати замовникам не тільки виготовлення нового серійного обладнання, модернізацію або ремонт, але і розробити документацію на обладнання, як то кажуть на вимогу клієнта. Виробнича база підприємства укомплектована новітнім високоточним обладнанням від відомих світових виробників. Переоснащення допомогло заводу стати одним з лідерів з

будівництва нових сучасних елеваторів для зберігання зерна. Виробничі лінії оснащені сучасними зразками металообробних центрів з цифровим програмним управлінням від провідних світових виробників.

Центральне місце в системі цінностей ПП «ЛУБНИМАШ» займає забезпечення фермерів та сільськогосподарських підприємств України, Молдови, Казахстану, Грузії передовим обладнанням для зберігання та переробки зерна і зерно продуктів.

Своїм першим і головним завданням підприємство вважає виробництво якісних та надійних елеваторів для зерна під конкретні завдання замовника.

Дотримуючись саме цих принципів ПП «ЛУБНИМАШ» упевнено розвивається в умовах жорсткої конкурентної боротьби. Реалізація програми розвитку підприємства підтверджує наявність достатнього потенціалу росту, що дасть можливість домогтися збільшення продукції, що відповідає якості міжнародних стандартів, займати гідне місце у сільськогосподарській галузі і вписати змістовну сторінку в історію України.

Основними видами продукції, що випускається на ПП «ЛУБНИМАШ» є технологічне обладнання для повного задоволення потреб млинової, елеваторної і інших галузей промисловості, підймальне і такелажне устаткування, будівельні збірні сільськогосподарські металоконструкції, комбікорми, насінневий матеріал, засоби захисту тварин і рослин [85].

– Законодавча й нормативна база, яка регулює роботу підприємства: ЗУ «Про підприємництво», ЗУ «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції», ЗУ «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність», інструкція з охорони праці загальна для працівників підприємства, інструкція з ОП на виробництві.

– Визначення місії ПП «ЛУБНИМАШ»: створювати та виробляти продукцію і послуги котрі забезпечать клієнтам можливість більш ефективно використовувати ресурси, необхідні для їхньої сільськогосподарської діяльності.

Працівники вважають, що якість і досконалість продукції та послуг, є основою задоволеності замовників, а від так міцним фундаментом існування і розвитку підприємства.

Приватне підприємство самостійно планує напрямки діяльності та здійснює господарську, у тому числі зовнішньоекономічну діяльність, використовує грошові кошти у національній та іноземній валюті згідно з вимогами законодавства, а також використовує у господарській діяльності вільні ціни, державні фіксовані та регульовані ціни згідно з вимогами законодавства. Різного роду відносини між даним ПП «ЛУБНИМАШ» та іншими юридичними особами (підприємствами, установами, організаціями) та фізичними особами в усіх сферах господарської діяльності здійснюються на основі договорів.

Майно підприємства становлять виробничі і невиробничі фонди та інші цінності, вартість яких відображена в балансі підприємства.

Джерелами формування майна аналізованої організації є:

- грошові та матеріальні внески засновниками;
- доходи, одержані від реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг, інших видів господарської діяльності;
- доходи від цінних паперів;
- кредити банків та інших кредиторів;
- капітальні вкладення і дотації з бюджету;
- майно, придбане від інших суб'єктів господарювання, організацій та громадян у встановленому законодавством порядку;
- інші джерела, не заборонені законодавством.

Статутний капітал ПП «ЛУБНИМАШ» становить 250000 (двісті п'ятдесят тися) гривень 00 копійок [94].

Отже, ПП «ЛУБНИМАШ» є юридичною собою. Воно має свої активи (майно), власний капітал та зобов'язання, а також свій баланс, печатку та кутові штампи, що посвідчують його як окремого виробничо-торговельного підприємства. Підприємство має широкий спектр діяльності, проте основним

видом є виробництво підйимального та вантажно-розвантажувального устаткування.

Так, як дане підприємство є великим Приватним підприємством то воно подає річну фінансову звітність відповідно до ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Окрім цього ПП «ЛУБНИМАШ» має статутний капітал, що становить 250000 (двісті п'ятдесят тисяч) гривень 00 копійок.

3.2. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності підприємства

Аналіз показників, що характеризують результати фінансовогосподарської діяльності підприємства, здійснено на основі форм бухгалтерської звітності підприємства (форма 1 «Баланс» і форма 2 «Звіт про фінансові результати»).

На початковому етапі фінансового аналізу діяльності підприємства здійснюється аналіз активів (майна) підприємства.

Агрегований баланс ПП «ЛУБНИМАШ» проаналізовано в таблиці 3.1.

За результатами проведеного аналізу виявлено зменшення загальної величини майна підприємства у 2019 р. на 5017 тис. грн., або на 3,87 %, і збільшення його величини у 2020 р. на 12878 тис. грн., або на 10,34 %. Спочатку проаналізуємо загальну зміну валюти балансу в активі та його структуру за 2018 р. Зміна підсумку балансу є наслідком зростання вартості необоротних активів на 2039 тис. грн. Якщо говорити за оборотні активи, то тут ситуація зворотна, адже протягом 2019 рр. їх загальна вартість зменшилась на 7056 тис. грн. Перейдемо до структури необоротних та оборотних активів та з'ясуємо, що саме спровокувало зміну вартості активів.

Зростання необоротних активів на 2039 тис. грн. обумовлене передусім збільшенням основних засобів і нематеріальних активів на 2039 тис. грн.. Тобто, протягом даного періоду підприємство закупило багато нового обладнання для переоснащення виробничого процесу.

Таблиця 3.1

Агрегований баланс ПП «ЛУБНИМАШ» за 2018-2020 роки

Актив	2018 рік		2019 рік		Відхилення		Темп зростання, %	2019 рік		2020 рік		Відхилення		Темп зростання, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	(+, -) в			Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	(+, -) в		
					сумі, тис. грн.	питомій вазі, %						сумі, тис. грн.	питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Необоротні активи (1095)	7635	5,89	9674	7,77	2039	1,87	126,71	9674	7,77	17301	12,59	7627	4,82	178,84
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи (1000+...+1020)	7635	5,89	9674	7,77	2039	1,87	126,71	9674	7,77	17301	12,59	7627	4,82	178,84
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції (1030+1035)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
1.3. Відстрочені податкові активи (1045)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
1.4. Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість (1040+1090)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
2. Оборотні активи (1195)	121933	94,11	114877	92,23	-7056	-1,87	94,21	114877	92,23	120128	87,41	5251	-4,82	104,57
2.1. Запаси (1100+1110)	80243	61,93	87583	70,32	7340	8,39	109,15	87583	70,32	83299	60,61	-4284	-9,71	95,11
2.2. Дебіторська заборгованість (1120+1125+...+1155)	34188	26,39	20877	16,76	-13311	-9,62	61,07	20877	16,76	32175	23,41	11298	6,65	154,12
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти (1160+1165)	51	0,04	197	0,16	146	0,12	386,27	197	0,16	94	0,07	-103	-0,09	47,72
2.4. Витрати майбутніх періодів (1170)	17	0,01	27	0,02	10	0,01	158,82	27	0,02	15	0,01	-12	-0,01	55,56
2.5. Інші оборотні активи (1180+1190)	7434	5,74	6193	4,97	-1241	-0,77	83,31	6193	4,97	4545	3,31	-1648	-1,67	73,39
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (1200)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
Всього майна (1300)	129568	100,00	124551	100,00	-5017	0,00	96,13	124551	100,00	137429	100,00	12878	0,00	110,34

Продовження табл. 3.1

Пасив	2018 рік		2019 рік		Відхилення		Темп зростання, %	2019 рік		2020 рік		Відхилення		Темп зростання, %
					(+, -) в							(+, -) в		
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Власний капітал (1495)	53181	41,04	72672	58,35	19491	17,30	136,65	72672	58,35	85747	62,39	13075	4,05	117,99
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (1595)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
3. Поточні зобов'язання і забезпечення (1695)	76387	58,96	51879	41,65	-24508	-17,30	67,92	51879	41,65	51682	37,61	-197	-4,05	99,62
3.1. Короткострокові кредити банків (1600)	1800	1,39	3000	2,41	1200	1,02	166,67	3000	2,41	8288	6,03	5288	3,62	276,27
3.2. Кредиторська заборгованість (1605+...+1650)	72891	56,26	47620	38,23	-25271	-18,02	65,33	47620	38,23	41998	30,56	-5622	-7,67	88,19
3.3. Інші поточні зобов'язання (1660+...+1690)	1696	1,31	1259	1,01	-437	-0,30	74,23	1259	1,01	1396	1,02	137	0,00	110,88
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (1700)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду (1800)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-
Всього капіталу (1900)	129568	100,00	124551	100,00	-5017	0,00	96,13	124551	100,00	137429	100,00	12878	0,00	110,34

Недолік в тому, що дуже велику суму коштів підприємство має кредиторську заборгованість. Позитивним є те, що підприємство впевнене у своїх дебіторах і готове надавати відстрочку платежу, аби отримати більше чистого доходу, що призведе до збільшення економічних вигод у майбутньому.

Тепер проаналізуємо структурні зміни в активах за 2020 рр. Розпочнемо з валюти балансу. Даний показник збільшився на 12878 тис. грн., або 10,34, % відповідно. Обумовлене збільшення підсумку балансу саме різким збільшенням величини оборотних активів, а саме на 5251 тис. грн., що є позитивно для підприємства даної галузі.

Необоротні активи зросли на 7627 тис. грн., або на 74,84 % відповідно. Здається, начебто ситуація краща, але, якщо провести аналогію з попереднім періодом, де вони зросли на 7627 тис. грн., то можна сказати. Тобто, сумнівне зростання відбулося через збільшення основних засобів та нематеріальних активів на 35154 тис. грн. грн.

Якщо аналізувати далі структуру необоротних активів, то можна спостерігати різке збільшення довгострокової дебіторської заборгованості на 11298 тис. грн., що є суттєвою зміною та є негативною у діяльності підприємства, адже йому не віддали значні борги, які значно зменшують загальний обсяг грошових коштів. Окрім цього, зменшились грошові кошти та їх еквіваленти, однак на суму, а саме на 103 тис. грн. Ця тенденція характеризується негативними наслідками, серед яких неплатоспроможність, дефіцит коштів для миттєвого розрахунку за товари, роботи, послуги, тобто мобільність активів підприємства стає гіршою.

Крім цього, різке зменшення відбулося й в інших оборотних активах, а саме на 1648 тис. грн., або на 26,61 %. Порівняно з попередніми аналізованими роками, де зменшення було лише 1241 тис. грн., або 16,69 %, дана зміна є значною. Тобто, це є погано, адже для функціонування підприємства даної галузі важлива вагома кількість оборотних активів, а не необоротних. Протягом даного періоду зменшилася загальна сума запасів, аж на 4284 тис. грн., або на

4,89 %, що є добре. Залишаються витрати майбутніх періодів, які теж зменшились на 12 тис. грн., що є позитивним.

Далі здійснимо аналіз коефіцієнтів фінансового стану.

Фінансова стійкість є дуже важливою характеристикою фінансового стану будь-якого підприємства, так як показує його рівень платоспроможності та кредитоспроможності. Окрім цього, вона дає можливість проаналізувати ступінь фінансової незалежності володіння власним майном та його ефективного використання [87].

Розрахуємо величини коефіцієнтів фінансової стійкості на основі фінансової звітності ПП «ЛУБНИМАШ» та зобразимо у вигляді таблиці, щоб бачити їх динаміку в часі проаналізовано в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Аналіз показників фінансової стійкості ПП «ЛУБНИМАШ»
у 2018–2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	Відхилення (+,-) в 2018-2019 рр.		2019 рік	2020 рік	Відхилення (+,-) в 2019-2020 рр.	
			Δ	темп зростання, %			Δ	темп зрост. %
Наявність власних коштів (В)	45546	62998	17452	138,32	62998	68446	5448	108,65
Коефіцієнт фінансової стійкості (Кфс)	0,410	0,583	0,173	142,15	0,583	0,624	0,040	106,94
Коефіцієнт автономії (Кфа)	0,410	0,583	0,173	142,15	0,583	0,624	0,040	106,94
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	2,436	1,714	-0,722	70,35	1,714	1,603	-0,111	93,51
Коефіцієнт фінансового ризику (Кфр)	1,436	0,714	-0,722	49,70	0,714	0,603	-0,111	84,43
Коефіцієнт маневрності власного оборотного капіталу (Км)	0,856	0,867	0,010	101,22	0,867	0,798	-0,069	92,08
Коефіцієнт покриття запасів (Кпз)	0,568	0,719	0,152	126,73	0,719	0,822	0,102	114,24
Коефіцієнт загальної заборгованості (Кз)	0,590	0,417	-0,173	70,65	0,417	0,376	-0,040	90,29
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталів (Ксп)	0,696	1,401	0,705	201,20	1,401	1,659	0,258	118,44

Можна сказати, що ПП «ЛУБНИМАШ» має достатню кількість власного оборотного капіталу, адже протягом 2018–2020 рр. даний показник є додатним.

Значення коефіцієнта фінансової стійкості протягом аналізованих років є меншим за норму. Як наслідок, підприємство не має достатньо джерел фінансування, які може використовувати тривалий час, проте динаміка показника є позитивною.

У 2018 році коефіцієнт автономії не перебуває в нормі, однак тенденція є позитивною. А тому, вже в 2019–2020 рр. показник є вище норми, що є добре.

Обернений до коефіцієнта автономії, коефіцієнт залежності має аналогічну тенденцію. Вона є позитивною, адже з кожним роком його значення зменшується, і вже в 2017 році показник знаходиться майже в нормі.

Схожа ситуація і з коефіцієнтом фінансового ризику. Так, у 2018 р. показник не знаходився в нормі, адже був більшим за 2. У 2019–2020 рр. коефіцієнт зменшився, що є позитивним явищем.

За 2018–2020 рр. коефіцієнт маневреності власного капіталу має вище, за нормативне, значення. Це вказує про присутність власного оборотного капіталу, що є позитивним. Разом з цим тенденція є негативною, це свідчить про те, що власний оборотний капітал ПП «ЛУБНИМАШ» зменшується.

Коефіцієнт забезпечення запасів власними обіговими коштами знаходився в нормі лише в 2019 р., адже його значення було більше за 0,8. Щодо 2018–2019 рр., то цей показник був нижчим за норму, а значить запаси недостатньо були забезпечені оборотними коштами.

Стосовно коефіцієнта загальної заборгованості можна стверджувати, що його значення перевищувало норму лише у 2018 р., тобто короткострокові та довгострокові зобов'язання займали вагому частку в активах підприємства. Динаміка є позитивною, як наслідок, вже в 2019–2020 рр. показник знаходився в нормі.

Якщо аналізувати коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталів, то можна побачити, що у 2018 р. на 1 грн. власних коштів припадає

більше 1 грн. позик, що є негативним. У наступних роках ситуація покращилась, адже питома вага власного капіталу збільшилась, а позикового – навпаки.

Підсумовуючи аналіз, хочеться сказати, що ПП «ЛУБНИМАШ» має негативну фінансову стійкість, оскільки всі показники, які її характеризують, не є нормованими.

Аналіз типу фінансової стану (табл. 3.3) показав, що ПП «ЛУБНИМАШ» перебуває в кризовому становищі фінансової стійкості.

Таблиця 3.3

Класифікація типу фінансового стану підприємства ПП «ЛУБНИМАШ»
у 2018-2020 рр.

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Загальна величина запасів	80243	87583	83299
Наявність власних коштів	45546	62998	68446
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	45546	62998	68446
Наявність загальних коштів	47346	65998	76734
$\Phi_B = B - Зп$	-34697	-24585	-14853
$\Phi_{ВД} = ВД - Зп$	-34697	-24585	-14853
$\Phi_{ЗК} = ЗК - Зп$	-32897	-21585	-6565
Трикомпонентний показник фінансової стійкості $S(\Phi)$ $= \{S1(\pm\Phi_B), S2(\pm\Phi_{ВД}), S3(\pm\Phi_{ЗК})\}$	{0,0,0}	{0,0,0}	{0,0,0}

Отже, дане підприємство знаходиться на межі банкрутства, адже наявні грошові кошти та дебіторська заборгованість не покривають ні довгострокові, ні короткострокові запозичення, що дуже негативно впливає на його діяльність.

Ліквідність – це здатність оборотних засобів перетворюватися у грошові кошти, які необхідні для нормального функціонування підприємства, тобто можливість реалізувати наявні засоби (активи) для сплати у відповідні терміни своїх першочергових зобов'язань (пасивів), а також непередбачуваних боргів.

Розрахунок показників ліквідності протягом 2018–2020 рр. на основі звітності ПП «ЛУБНИМАШ» наведено в таблиці 3.4

Таблиця 3.4

Динаміка показників ліквідності ПП «ЛУБНИМАШ» за 2018–2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	Відхилення (+,-) в 2018-2019 рр.		2019 рік	2020 рік	Відхилення (+,-) в 2019-2020 рр.	
			Δ	темп зростання, %			Δ	темп зростання, %
Власний оборотний капітал (ВОК)	45546	62998	17452	138,32	62998	68446	5448	108,65
Загальний коефіцієнт ліквідності (Кпл)	1,596	2,214	0,618	138,72	2,214	2,324	0,110	104,97
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,448	0,406	-0,042	90,63	0,406	0,624	0,218	153,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,001	0,004	0,003	568,75	0,004	0,002	-0,002	47,90
Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей (Клмц)	1,148	1,808	0,660	157,50	1,808	1,700	-0,108	94,02
Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості (Клз)	0,448	0,402	-0,045	89,91	0,402	0,623	0,220	154,70

Як вже зазначалось, величина власного оборотного капіталу ПП «ЛУБНИМАШ» протягом аналізованого періоду є додатною. Це свідчить про те, що підприємству вистачає власних коштів для забезпечення стабільності та безперервності своєї діяльності.

Не дивлячись на те, що загальний коефіцієнт ліквідності зростає у динаміці, його значення в 2018 р. не є нормованим. Тобто, в цьому періоді оборотних активів недостатньо для вчасного погашення короткострокових зобов'язань, що тягне за собою відсутність платоспроможності. У наступних роках підприємство було більш забезпечене оборотними активами для погашення своїх поточних зобов'язань, що є позитивним.

Коефіцієнт швидкої ліквідності протягом 2018–2019 рр. також не відповідає нормі. Це, в свою чергу, говорить про нестачу величини наявних та залучених коштів для погашення своїх поточних зобов'язань. Однак в 2020 р. прослідковується вже значення, вище за норму, що свідчить про можливість найближчим часом погасити свої борги.

Абсолютної ліквідності аналізоване підприємство не має, бо воно не може негайно погасити свої зобов'язання.

Стосовно коефіцієнта ліквідності товарно–матеріальних цінностей можна зазначити, що найкраще запаси покривають короткострокові зобов'язання у 2019 році. Різнобічна тенденція свідчить про нестабільність ситуації щодо ліквідності запасів, що є негативним.

Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості поступово зростає в динаміці, не дивлячись на спад у 2019 р. Тобто, дебіторська заборгованість значною мірою буде використана для погашення власних короткострокових зобов'язань, що є добре.

Отже, ПП «ЛУБНИМАШ» не є абсолютно ліквідним, хоч і має власних оборотних коштів. Аби покращити своє становище, підприємству потрібно збільшити обсяг грошових коштів та загалом оборотних активів для вчасного або негайного погашення короткострокових зобов'язань.

Узагальненим поняттям, що характеризує не лише ефективність, а й динаміку розвитку підприємств за ринкових умов є ділова активність.

Ділова активність – це комплексна характеристика, яка відображає зусилля підприємств, спрямовані на забезпечення динамічності розвитку і досягнення поставлених цілей у різних напрямках діяльності.

Розрахунок даних показників наведено нижче в таблиці 3.5.

Коефіцієнт ефективності використання ресурсів має різну тенденцію протягом аналізованого періоду. Зокрема, в 2018–2019 рр. він має тенденцію до зростання, однак не знаходиться в нормі. У 2020 році ситуація погіршилась, адже значення даного коефіцієнта зменшилось на 34,93 % відповідно. Отже,

ПП «ЛУБНИМАШ» не ефективно використовує власні ресурси, що призводить до погіршення ділової активності на ринку.

Таблиця 3.5

Показники ділової активності ПП «ЛУБНИМАШ» за 2018–2020 рр.

№ з/п	Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання,%	
					2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів) (К _{ОДА})	5,226	3,646	3,545	69,78	97,22
2	Коефіцієнт ефективності використання ресурсів (К _{вкв})	0,125	0,153	0,100	123,14	65,07
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (К _{одз})	10,746	15,682	15,704	145,94	100,14
4	Період погашення (інкасації) дебіторської заборгованості, днів (Т _{одз})	33,967	23,275	23,242	68,52	99,86
5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (К _{окз})	4,225	7,166	9,297	169,59	129,74
6	Період погашення (інкасації) кредиторської заборгованості, днів (Т _{окз})	86,621	50,938	39,261	58,81	77,08
7	Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів по виручці від реалізації (К _{овз})	4,481	4,942	4,814	110,30	97,41
8	Період оборотності власного оборотного капіталу (П _{вкв})	41,776	45,880	57,585	109,82	125,51

Платоспроможність підприємства характеризується його можливістю і здатністю своєчасно й повністю виконувати свої фінансові зобов'язання перед внутрішніми та зовнішніми партнерами, а також державою.

Основними ознаками платоспроможності є:

- наявність у достатньому обсязі коштів на поточному рахунку;
- відсутність простроченої кредиторської заборгованості [88].

Аналіз платоспроможності ПП «ЛУБНИМАШ» продемонстровано в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Аналіз платоспроможності ПП «ЛУБНИМАШ» за 2018–2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	Відхилення (+,-) в 2018-2019 рр.		2019 рік	2020 рік	Відхилення (+,-) в 2019-2020 рр.	
			Δ	темп зростання, %			Δ	темп зростання, %
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (Кз)	0,374	0,548	0,175	146,81	0,548	0,570	0,021	103,90
Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства (Кзп)	1,696	2,401	0,705	141,54	2,401	2,659	0,258	110,76
Коефіцієнт фінансового лівериджу (Кфл)	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	-
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості	0,834	0,509	-0,325	61,01	0,509	0,356	-0,153	69,97
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами (Ксп)	0,856	0,867	0,015	101,22	0,867	0,798	-0,069	92,08

ПП «ЛУБНИМАШ» має власні оборотні кошти, тому воно може фінансувати свої оборотні активи за рахунок даних коштів. Тенденція є позитивною, адже збільшується величина власного оборотного капіталу, проте цього є недостатньо. Варто зазначити, що у 2018 р. оборотні активи були недостатнім чином забезпечення власним оборотним капіталом.

Величина коефіцієнта загальної платоспроможності є недостатньою у 2018 р. Однак, тенденція є позитивною, і вже у 2019–2020 рр. прослідковується збільшення даного показника до норми і вище. Коефіцієнт фінансового лівериджу не розраховується через відсутність в ПП «ЛУБНИМАШ» довгострокових зобов'язань.

Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі та дебіторській заборгованості має тенденцію до спаду, що є позитивним явищем. Якщо порівняти значення за 2018 р. з 2020 р., то борги підприємства займають в першому періоді більше 80 % в загальній величині власних коштів та дебіторській заборгованості, а в другому – майже третину, що є добре.

Значення коефіцієнта співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами має спадну тенденцію. Це вказує на недостачу чистих оборотних коштів, що, в свою чергу, має негативний вплив на підприємство.

Отже, ПП «ЛУБНИМАШ» в 2018 р. не було в абсолютній мірі платоспроможним підприємством, оскільки показники платоспроможності не відповідали нормам. Протягом наступним періодів ситуація значно покращилась, адже більшість коефіцієнтів були в нормі, це свідчить про появу платоспроможності, що є позитивним.

Далі здійснимо аналіз витрат підприємства та його прибуток.

Загальну структуру витрат даного підприємства проаналізовано в таблиці 3.7.

У 2018 р. підприємство понесло 339491 тис. грн. загальних витрат. З них, собівартість виробленої продукції складає 93,61 %. Як бачимо, основну частину витрат воно зазнає через ведення операційної діяльності, тобто витрат на реалізацію товарів та/або послуг. Інші операційні витрати займають незначну частку, а саме 0,71 % від загальної величини. Також, адміністративні витрати є вагомими, адже займають 3,84 %.

За 2019 р. ПП «ЛУБНИМАШ» витратило на 75856 тис. грн. більше, ніж в попередньому році. Це пов'язано зі збільшенням собівартості реалізованої продукції аж на 71304 тис. грн. Адміністративні витрати зросли на 3207 тис. грн. Окремо варто додати, що за цей період збільшилися інші операційні витрати на 1990 тис. грн., а інші витрати на 9 тис. грн., що є не дуже добре.

За 2020 р. підприємство зазнало ще більше витрат, а саме 406877 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції зросла на 11648 тис. грн. та до сих пір займає провідну частку в загальній сумі. Як бачимо, в даному році усі витрати збільшилися. Дане явище є негативним, оскільки зменшується величина прибутку, а отже і ефективність діяльності підприємства.

Таблиця 3.7

Аналіз складу, структури та динаміки витрат ПП «ЛЮБНИМАШ» за 2018–2020 рр.

Показник	Рядок Ф№2	2018 рік		2019 рік		Відхилення в:		2019 рік		2020 рік		Відхилення в:	
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	сумі, тис. грн	питомій вазі, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	сумі, тис. грн	питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(317796)	93,61	(389100)	93,68	71304	0,07	(389100)	93,68	(377452)	92,77	11648	-0,91
Адміністративні витрати	2130	(13040)	3,84	(16247)	3,91	3207	0,07	(16247)	3,91	(18331)	4,51	2084	0,59
Витрати на збут	2150	(1911)	0,56	(3023)	0,73	1112	0,16	(3023)	0,73	(4483)	1,10	1460	0,37
Інші операційні витрати	2180	(2401)	0,71	(1990)	1,18	411	0,47	(1990)	1,18	(2508)	0,62	518	-0,56
Фінансові витрати	2250	(451)	0,13	(293)	0,07	158	-0,06	(293)	0,07	(786)	0,19	493	0,12
Витрати від участі в капіталі	2255	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Інші витрати	2270	(296)	0,09	(305)	0,07	9	-0,01	(305)	0,07	(9)	0,00	296	-0,07
Витрати з податку на прибуток	2300	(3596)	1,06	(4389)	1,06	793	0,00	(4389)	1,06	(3308)	0,81	1081	-0,24
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Всього витрат		(339491)	100,00	(415347)	100,00	75856	0,00	(415347)	100,00	(406877)	100,00	8470	0,00

При здійсненні факторного аналізу прибутку підприємства необхідним є виділення й вартісна оцінка факторів першого та другого рівні. Факторами першого рівня, які впливають на формування прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, вважаються прибуток від операційної діяльності, прибуток від фінансової діяльності, прибуток відіншої звичайної діяльності. Факторами другого рівня є доходи та витрати, що безпосередньо впливають на фактори першого рівня, тим самим вартісно деталізуючи їх вплив [85].

Даний аналіз можна здійснити за допомогою таблиці 3.8.

У 2018 р. ПП «ЛУБНИМАШ» отримало чистий прибуток на суму 16337 тис. грн. Цьому сприяла незначна величина прибутку від операційної діяльності на суму 20568 тис. грн та витрати з податку на прибуток, а саме 3596 тис. грн. Стосовно факторів першого рівня можна сказати, що найбільший вплив на прибуток до оподаткування має збиток від операційної діяльності. Стосовно факторів другого рівня, то більший вплив на фінансові результати від кожної діяльності мають доходи, які перевищують витрати, і тим самим зумовили чистий прибуток підприємства.

За 2019 р. підприємство отримало 13075 тис. грн. чистого прибутку, що на 6416 тис. грн менше, ніж в минулому році.

Суб'єкт господарювання одержав позитивний фінансовий результат від операційної діяльності на суму 23792 тис. грн., що говорить про попит на продукцію, який виготовляє аналізоване підприємство. Разом з цим, ПП «ЛУБНИМАШ» одержало позитивний фінансовий результат від іншої звичайної діяльності та негативний від фінансової. Як бачимо, серед факторів першого рівня, знову ж таки, найбільший вплив має саме фінансовий результат від операційної діяльності. Відповідно, перевагу в факторах другого рівня мають доходи, адже перевищують витрати, понесені в результаті діяльності організації.

Таблиця 3.8

Факторний аналіз прибутку до оподаткування ПП «ЛЮБНИМАШ» за факторами першого і другого рівнів протягом 2018–2020 рр.

Назва фактора	Рядок Ф№2	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Величина впливу фактора (абсолютне відхилення)	
					(2-1)	(3-2)
А	Б	1	2	3	4	5
1. Фінансовий результат від операційної діяльності	р.2190 (2195)	20568	23792	16950	3224	-6842
– Прибуток валовий	2090	35068	42661	39125	7593	-3536
– Інші операційні доходи	2105+...+2120	2852	2391	3147	-461	756
– Витрати адміністративні	2130	(13040)	(16247)	(18331)	-3207	-2084
– Витрати на збут	2150	(1911)	(3023)	(4483)	-1112	-1460
– Інші операційні витрати	2180	(2401)	(1990)	(2508)	411	-518
2. Фінансовий результат від фінансової діяльності	р.2220+р.2200-р.2250-р.2255	(451)	(293)	(786)	158	-493
– Доходи інші фінансові	2220	0	0	0	0	0
– Витрати фінансові	2250	(451)	(293)	(786)	158	-493
– Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0	0
– Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0	0
3. Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності	р.2240-р.2270	(184)	381	219	565	-162
– Доходи інші	2240	112	686	228	574	-458
– Витрати інші	2270	(296)	(305)	(9)	-9	296
4. Фінансовий результат до оподаткування	п.1+п.2+п.3=р.2290	19933	23880	16383	3947	-7497
– Прибуток (збиток) операційний	п. 1	20568	23792	16950	3224	-6842
– Прибуток (збиток) фінансовий	п. 2	(451)	(293)	(786)	158	-493
– Прибуток (збиток) інший звичайний	п. 3	(184)	381	219	565	-162
5. Чистий фінансовий результат	р.2350 (2355)	16337	19491	13075	3154	-6416
– Прибуток до оподаткування	п. 4	19933	23880	16383	3947	-7497
– Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(3596)	(4389)	(3308)	-793	1081
– Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	–	–	–	–	–
6. Сукупний дохід	р.2465	16337	19491	13075	3154	-6416
– Чистий прибуток	2350	16337	19491	13075	3154	-6416
– інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0	0	0	0

В останній аналізований рік, підприємство отримало чистий прибуток на суму 75003 тис. грн. Якщо порівнювати з попереднім роком, то прослідковується негативна тенденція. Його основну частку складає прибуток від операційної діяльності в сумі 16950 тис. грн., який і є основною причиною зменшення кінцевого фінансового результату.

Крім цього, ПП «ЛУБНИМАШ» одержало позитивний фінансовий результат від іншої звичайної діяльності. Також, підприємство отримало збиток від фінансової діяльності на суму 786 тис. грн.

Серед факторів другого рівня більшу питому вагу мають доходи, тому підприємство й отримало в кінцевому результаті прибуток, а не збиток.

3.3. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства

Індикатори (або показники рівня) фінансової безпеки підприємства дають змогу виявити слабкі місця у діяльності, визначити основні напрями і найдієвіші способи підвищення ефективності управлінських працівників. Індикаторами фінансової безпеки є реальні статистичні показники розвитку економіки країни, які найбільш повно характеризують явища і тенденції в економічній сфері. Ці показники можуть використовуватися для розрахунку безпеки не тільки окремого підприємства, а й певної галузі, держави.

Для визначення рівня фінансової безпеки скористуємося є інтегральним підходом, який полягає в інтеграції певної сукупності показників в єдиний показник. Дані методи дають змогу дослідити різні аспекти діяльності підприємства та прилаштувати обраний метод під конкретне підприємство. Проте ці методи хоча й були розроблені відносно недавно, не зовсім ураховують сучасну політичну й економічну ситуацію та зміну вектору розвитку економіки на Захід, тому ми пропонуємо свій метод аналізу оцінки рівня фінансової безпеки.

Так, здійснемо аналіз 16 показників ПП «Лубнимаш» за 2018-2020 рр. (табл.3.9).

Таблиця 3.9

Система показників моделі оцінювання рівня фінансової безпеки промислового підприємства та їх формули
розрахунку

№	Показник	Нормативне значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання,%	
						2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фондовіддача (Φ_o)	>1	76,287	49,889	30,886	65,40	61,91
2	Коефіцієнт придатності основних засобів ($K_{пр.оз.}$)	$\geq 0,5$	0,829	0,726	0,699	87,57	96,32
3	Коефіцієнт покриття ($K_{покр.}$)	≥ 2	0,58	0,719	0,822	126,73	114,24
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шв.л.}$)	$0,6 \leq K_{шв.л.} \leq 0,8$	0,448	0,406	0,624	90,63	153,71
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{абс.л.}$)	$0,2 \leq K_{шв.л.} \leq 0,5$	0,001	0,004	0,002	568,75	47,9
6	Коефіцієнт автономії ($K_{авт.}$)	≥ 2	0,41	0,583	0,624	142,15	106,94
7	Коефіцієнт фінансової стійкості ($K_{ф.ст.}$)	>1	0,41	0,583	0,624	142,15	106,94
8	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності ($K_{ф.нез.}$)	$0,7 \leq K_{ф.нез.} \leq 0,8$	0,41	0,58	0,62	151,22	106,8

Продовження табл.4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{м.вк.}$)	> 0,5	0,856	0,867	0,798	101,22	92,08
10	Співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості ($K_{дз/кз}$)	≈ 1	1,98	2,34	2,11	118,18	90,17
11	Коефіцієнт зміни оборотності оборотних коштів ($K_{об.оа}$)	> 0	2,79	3,65	3,54	126,88	96,98
12	Коефіцієнт зміни валюти балансу ($K_{вал.бал.}$)	> 0	0,012	-0,031	0,03	-258,33	-96,77
13	Коефіцієнт зміни чистого прибутку ($K_{чп.}$)	> 0	0,12	0,19	-0,33	158,33	-173,68
14	Рентабельність ВК ($P_{вк}$)	> 0,15	0,36	0,3	0,16	83,33	53,33
15	Рентабельність активів (P_A)	> Індексу інфляції	0,12	0,15	0,099	125,00	66,00
16	Рентабельність продажу ($P_{прод}$)	> 0,24	0,046	0,045	0,046	97,83	102,22

Отже, проведений аналіз свідчить про те, що частина показників відповідає нормативним значенням та має тенденцію до зростання. До таких показників відноситься коефіцієнт маневреності капіталу, співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості, коефіцієнт зміни оборотності оборотних коштів. Існує частина показників яка відповідає нормативним значенням, але має тенденцію до прогішення. До таких показників відносяться такі як: фондвіддача, Коефіцієнт придатності основних засобів, рентабельність ВК, рентабельність продажу. Решта показників не відповідають нормативним значенням.

Враховуючи ранг та вагові значення кожного показника (розділ 2 табл.2.2), розрахуємо значення рівня фінансової безпеки по роках.

2018 рік

$$I_{2018} = 0,03 \times 76,287 + 0,01 \times 0,829 + 0,08 \times 0,58 + 0,08 \times 0,488 + 0,09 \times 0,001 + 0,1 \times 0,41 + 0,11 \times 0,41 + 0,1 \times 0,41 + 0,07 \times 0,856 + 0,07 \times 1,98 + 0,02 \times 2,79 + 0,01 \times 0,012 + 0,06 \times 0,12 + 0,03 \times 0,36 + 0,12 \times 0,12 + 0,05 \times 0,046 = 2,79$$

$$I_{2019} = 0,03 \times 49,889 + 0,01 \times 0,726 + 0,08 \times 0,719 + 0,08 \times 0,406 + 0,09 \times 0,004 + 0,1 \times 0,583 + 0,11 \times 0,58 + 0,1 \times 0,58 + 0,07 \times 0,867 + 0,07 \times 2,34 + 0,02 \times 3,65 + 0,01 \times -0,03 + 0,06 \times 0,19 + 0,03 \times 0,3 + 0,12 \times 0,15 + 0,05 \times 0,045 = 2,10$$

$$I_{2020} = 0,03 \times 30,886 + 0,01 \times 0,699 + 0,08 \times 0,822 + 0,08 \times 0,624 + 0,09 \times 0,002 + 0,1 \times 0,624 + 0,11 \times 0,62 + 0,1 \times 0,62 + 0,07 \times 0,798 + 0,07 \times 2,13 + 0,02 \times 3,54 + 0,01 \times 0,03 + 0,06 \times -0,33 + 0,03 \times 0,16 + 0,12 \times 0,099 + 0,05 \times 0,046 = 1,53$$

Отримані результати порівняємо з шкалою оцінок (розділ 2 табл. 2.3). Отже отримане значення у 2018-2020 роках більше ніж 1,17, що свідчить про відмінний фінансовий стан ПП «Лубнимаш».

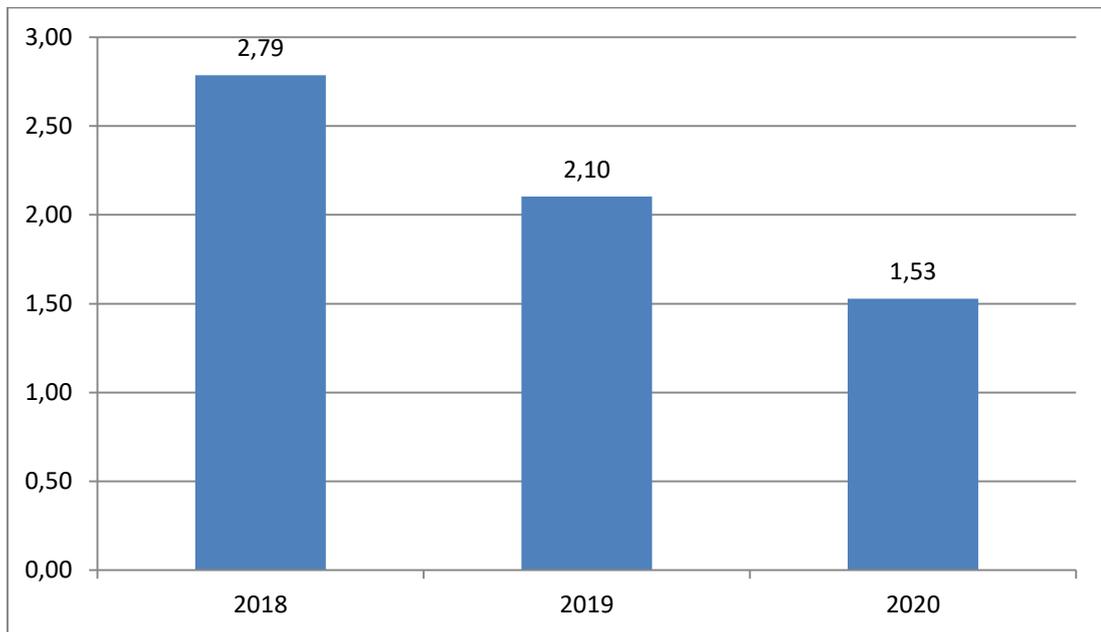

Рис. 3.1. Рівень фінансової безпеки ПП «Лубнимаш» за 2018-2020 рр.

Але слід зазначити, що динаміка показників має суттєву тенденцію до зниження. Саме тому підприємству варто звернути увагу, що в майбутніх періодах зберегти існуючий рівень фінансової безпеки.

Висновки до розділу 3

В даному розділі роботи було наведена загальна характеристика підприємства. ЛУБНИМАШ - український бренд-виробник елеваторного обладнання, є унікальним поєднанням традицій виробництва і технічних інновацій з 1888 року. Одне з найстаріших підприємств України, історія якого налічує понад 130 років, було першим, що отримало європейський сертифікат якості та довело на світових ринках: українські виробники елеваторного обладнання не поступаються найкращим закордонним компаніям.

В ході проведеного аналізу встановлено, що за період 2018-2020 рр. ПП «ЛУБНИМАШ» не має фінансової стійкості, оскільки більшість показників, що

її характеризують не перевищують норми. Підприємство знаходиться в не кризовому становищу фінансової стійкості. Бо наявні грошові кошти та дебіторська заборгованість покривають короткострокові запозичення, що дуже позитивно впливає на його діяльність.

Баланс не є ліквідним, як і організація в цілому. Причиною цього є відсутність нерівностей активів з пасивами.

ПП «ЛУБНИМАШ» є платоспроможним підприємством, оскільки більшість показників, які характеризують дану фінансову категорію, відповідають нормам. Організація не має від'ємного власного оборотного капіталу, що свідчить про можливість погашення своїх зобов'язань наявними оборотними коштами.

З діловою активністю у підприємства теж проблеми. Періоди погашення заборгованостей не є довгими. Як наслідок, воно має досить тривалі операційний та фінансовий цикли, що ускладнює стабільність діяльності. Стосовно факторного аналізу власних оборотних коштів, можна сказати, що більший вплив на їх сповільнення оборотності має зміна середньорічних залишків сумарної величини оборотних активів підприємства.

Витрати підприємства постійно зростають, що спричиняє зменшенню розміру чистого прибутку. Але аналіз фінансової безпеки показав, що підприємство має її відмінний стан. Але у період 2018-2020 цей показник зменшується, саме тому підприємству для підтримки свого рівня фінансово стану необхідно вжити ряд заходів щодо забезпечення фінансової безпеки.

РОЗДІЛ 4

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА ПП «ЛУБНИМАШ»

4.1. Фінансовий менеджмент в забезпеченні фінансової безпеки підприємства

Важливою передумовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є якісний фінансовий менеджмент, що являє собою систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів підприємства та організацією обороту його грошових коштів [95].

Забезпечення належного рівня фінансової безпеки можливе за рахунок впровадженню системи управління. Така структура системи управління фінансовою безпекою повинна включати:

- підсистему управління прибутком на основі його взаємозв'язку з витратами та обсягом реалізації («CVP»-аналіз);
- операційний леверидж;
- фінансовий леверидж;
- збалансування і синхронізацію грошових потоків;
- фінансове забезпечення стійкого розвитку підприємства;
- механізми нейтралізації фінансових ризиків: уникнення, лімітування, хеджування, диверсифікацію, розподіл, страхування;
- оптимізацію портфеля фінансових інвестицій та ін.

З точки зору процесно-функціонального підходу, управління фінансовою безпекою визначимо як поетапний, безперервний процес виконання управлінських функцій, які характеризують його зміст. Головними функціями управління фінансовою підприємства визначимо наступні: організація, аналіз, планування, мотивація та контроль.

Складові процесно-функціонального підходу до управління фінансовою безпекою підприємств поділимо на такі 9 етапів (рис. 4.1).

У досліджуваному нами підприємстві управління фінансовою безпекою здійснюється організаційними структурними одиницями: фінансово-економічним відділом (діагностика фінансового стану, нейтралізація фінансових ризиків тощо); маркетинговим відділом (моніторинг зовнішнього середовища, конкурентна розвідка тощо) та юридичним відділом (правовий захист), відділом кадрів (підбір персоналу) та іншими. Спеціальний підрозділ при такому управлінні не створювався, що призвело до фінансових станів, які наближаються до критичних.

Вказані проблеми, а також зростання кількості загроз, ризиків і небезпек у господарській діяльності зумовлюють необхідність створення спеціалізованого підрозділу (відділу, служби) фінансової безпеки на підприємстві.

Спеціалізований підрозділ (відділ, служба) фінансової безпеки підприємства має бути штатним структурним підрозділом, який підпорядковується безпосередньо його першому керівникові (власнику) і організовує у взаємодії з іншими структурними підрозділами (а також за необхідності, органами державної влади та управління, іншими зовнішніми суб'єктами) розроблення, реалізацію та контроль виконання заходів щодо захисту фінансових інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз (рис. 4.2).

Механізм реалізації фінансової політики на ПП «Лубнимаш» у загальному представимо на рисунку 4.3.

Перший етап визначає фінансову стратегію підприємства (формування довгострокових цілей фінансової діяльності) і залежить від особливостей здійснення управління фінансовою безпекою підприємства.

Тому виникає необхідність у здійсненні класифікації підприємств за наступними ознаками: форма власності (державна, колективна, приватна); організаційно-правова форма діяльності (товариство, кооператив, комунальне підприємство); галузева ознака (сфера матеріального виробництва, обслуговування, посередницька діяльність); розмір підприємства (велике,

Рис. 4.2. Організаційна структура управління фінансовою безпекою підприємства з створенням спеціалізованого підрозділу

Рис. 4.3. Реалізація фінансової політики на ПП «Лубнимаш»

середнє, мале); розмір власного капіталу; монопольне становище на ринку (спеціалізоване, багатопрофільне); виробнича характеристика й структура підприємства, технологічний цикл; стадія життєвого циклу (створення, розвиток, поділ на дочірні підприємства, банкрутство).

Другий етап реалізації фінансової політики полягає у формуванні тактики управління фінансовою безпекою, а саме: в маркетингових дослідженнях, прийнятті цінових рішень, орієнтації в сегментах фінансового ринку, управлінні основним і оборотним капіталом, забезпеченні фінансовими ресурсами, збалансуванні термінів надходження грошових коштів, забезпеченні рентабельності тощо.

На третьому етапі створюється фінансовий підрозділ, у функції якого входить визначення фінансової стратегії підприємства та її реалізації. За розмірами такий підрозділ може бути представлений управлінням, відділом, або функції підрозділу покладено на штатну одиницю підприємства (директор, заступник, головний бухгалтер).

Така загальна модель стратегії підприємства та стратегії управління фінансовими ресурсами актуалізована глобалізацією економіки, інтернаціоналізацією ринків.

Управління фінансовою безпекою підприємства визначається як цілеспрямована діяльність, яка полягає у постійному процесі прийняття і реалізації управлінських рішень, спрямованих на зменшення негативного впливу ризиків та загроз і досягнення максимального рівня фінансової безпеки підприємств.

Логіко-структурну схему управління фінансовою безпекою ПП «Лубнимаш» поділимо на поточне і перспективне управління (рис. 4.4). В свою чергу, оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства розділимо на оцінювання фактичного рівня фінансової нестабільності, оцінювання прогностного рівня та визначення ймовірності встановлення прогностного рівня фінансової нестабільності, що визначає оптимальну стратегію забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Запропонований концептуальний підхід до формування системи управління фінансовою безпекою підприємства передбачає реалізацію механізму забезпечення та оцінку рівня фінансової безпеки, а також комплексу заходів, спрямованих на використання можливостей та ресурсів підприємств, що забезпечують системно-синергетичні ефекти реалізації захисту його фінансових інтересів від ідентифікованих реальних та потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, а також досягнення стабільного і ефективного функціонування та поставлених цілей і завдань подальшого розвитку підприємства.

Розроблений підхід включає в себе 5 послідовних етапів. Це обґрунтування мети, цілей і завдань управління фінансовою безпекою підприємства, формування концепції управління фінансовою безпекою, реалізація механізму забезпечення управління фінансовою безпекою, оцінка рівня фінансової безпеки підприємства та формування комплексу заходів забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Організація управління фінансовою безпекою діяльності та розвитку підприємства повинна здійснюватись з урахуванням впливу як окремих чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, так і їх синергетичного ефекту. Захист від зовнішнього середовища, де діють чинники макроекономічного характеру, включаючи стан та напрямки розвитку загальноєкономічних інтересів держави, кон'юнктури фінансового та фондового ринків, розвитку фінансово-кредитної системи держави, впливу міжнародних фінансово-економічних інститутів, розвитку інфраструктури фінансових інститутів тощо вимагає створення системи моніторингу та залучення кваліфікованих фінансових аналітиків з метою об'єктивного аналізу та оцінки тенденцій і наслідків макроекономічних процесів. Причому важливо визначатись з питаннями, які можуть вирішувати фахівці-аналітики підприємства, а в якому разі варто залучати зовнішніх експертів.

Захист фінансової безпеки від факторів внутрішнього середовища диктується проблемами взаємозв'язку та узгодження загальної стратегії

діяльності й розвитку підприємств з можливостями забезпечуючого їх інвестиційного та фінансового потенціалу. З метою забезпечення досягнення стратегічних цілей у діяльності підприємств слід періодично порівнювати результати аналізу впливу зовнішніх та внутрішніх факторів і, при необхідності, корегувати як стратегічні, так і тактичні наміри.

Враховуючи багатоаспектність категорії фінансової безпеки, складність взаємозв'язків і взаємозалежності різних її елементів, не можна відразу визначити усі проблемні питання і, тим більше, пропонувати однозначні заходи їх усуненню. У цьому випадку доцільно визначатись із системою індикативних показників, які мають суттєве значення і вплив на підтримку діяльності та усталеного розвитку діяльності виробних систем.

В економічній літературі мають місце різні підходи до формування системи індикаторів економічної безпеки, при цьому критерії фінансової безпеки найменш досліджені. До системи індикативних показників, що формуються на рівні суб'єктів господарювання, повинні входити як такі, що документально фіксуються в системі організованого на підприємстві фінансового, управлінського, статистичного та оперативного обліку, так і прогностичні значення часткових та інтегральних показників, які отримуються з використанням економіко-математичного моделювання та прогнозування. При цьому в системі фінансового менеджменту підприємств особливу увагу слід звертати та відстежувати динаміку фінансового стану фінансових інститутів, контрагентів по системі техніко-технологічних зв'язків, посередників тощо.

Стратегія фінансової безпеки має чітко визначати об'єкти і рівень загроз на них, що спричиняються діями зовнішнього та внутрішнього середовища, і способи забезпечення безпеки кожного об'єкта. При цьому слід мати на увазі, що не для всіх об'єктів можливо встановлення кількісних характеристик рівня загроз. Це пов'язано з тим, що класифікація загроз має якісні характеристики ознаки. До них слід віднести такі пари загроз: явні – неявні; реальні – віртуальні; зовнішні – внутрішні; об'єктивні – суб'єктивні; спонтанні (випадкові) – такі, що характеризуються цілеспрямованістю; такі, що можна

усунути – такі, що на цей час не можна усунути; одноаспектні (прості) – багатоаспектні (складні); такі, що мають у своїй основі симетричну чи асиметричну інформацію; тимчасові – постійно діючі (тобто коротко – чи довгострокового періоду дії); прогресивні – дегресивні; такі, що вимагають розробки заходів та організації постійного моніторингу – такі, що вимагають періодичної діагностики.

Складність визначення характеру загроз полягає в тому, що вони є результатом мотивів, котрі спричиняють їх виникнення та дію різних суб'єктів: держави, фінансових установ, контрагентів – суб'єктів господарювання. За результатами визначення характеру загроз слід визначатись з головними наслідками їх впливу. При цьому загрозам, що мають перспективний та латентний характер, слід давати якісні і, при можливості, прогностичні кількісні характеристики вірогідності їх появи. Для характеристик загроз, що можуть вплинути на рівень фінансового стану та фінансові результати в поточному календарному періоді слід визначати варіативні (в межах координат: максимум-мінімум) кількісні оцінки.

Забезпечення фінансової безпеки діяльності та розвитку підприємства не повинно розглядатись як проблема одного функціонального підрозділу підприємства. На стан фінансової безпеки впливають рішення, що приймаються на всіх рівнях системи управління (по системі вертикально-ієрархічних та функціонально-горизонтальних зв'язків). Тому при організації дієвої системи організації фінансової безпеки слід враховувати особливості організаційно-управлінської структури управління й оперативно змінювати її.

Враховуючи множинність та різноплановість чинників, що впливають на фінансову безпеку підприємств, а також їх ситуативну природу, в кожній організації слід створювати власний банк можливих загроз у розрізі їх об'єктів та банк можливих варіантів заходів з їх усунення. Особливо дієвим при цьому є розробка банку заходів, що носять попереджуючий превентивний характер. Не викликає сумнів створення такого банку і з огляду на забезпечення

оперативності прийняття рішень у системі поточного реагування на певну фінансову чи виробничо-господарську ситуацію.

У процесі управління інвестиційними та фінансовими ресурсами слід дотримуватись політики стратегічної послідовності, яка повинна формуватись на принципах адаптивної та агресивної поведінки суб'єкта господарювання.

З метою активізації та досконалого використання нових фінансових інструментів, що впроваджуються на вітчизняному фінансовому ринку та в практику суб'єктів господарювання, організувати систему постійного інформування, навчання та підвищення кваліфікації фахівців фінансово-економічних підрозділів підприємства з метою оволодіння методичними прийомами використання фінансових інновацій, правовими інструментами їх забезпечення та ефективною системою організаційних заходів їх впровадження. При цьому, значну увагу слід звертати на особливості аналізу та оцінки фінансових ризиків, пов'язаних із впровадженням кожного нового інструменту, їх правовій захищеності, відповідності існуючій ринковій інфраструктурі, перспективам ліквідності фінансових інструментів на вторинному ринку.

Забезпечення стійкого функціонування та розвитку виробничих систем в умовах динамічного ринкового середовища вимагає створення дієвого механізму його фінансової захищеності. Формування такого механізму повинно ґрунтуватись на цілісній системі принципів, до числа яких у першу чергу слід віднести такі: системність, комплексність, об'єктивність, послідовність, динамічність, оптимальність, конструктивність.

Складові інформаційно-аналітичної підсистеми формування стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства поділимо на три блоки: блок формування аналітичних даних, блок підтримки процедур імітаційного моделювання, блок формування висновків.

Отже, основне призначення функціонування системи управління фінансовою безпекою є забезпечення фінансово-господарської рівноваги, досягнення визначеної ефективності діяльності та поставлених цілей і завдань подальшого розвитку підприємства, створення і реалізація умов, що

забезпечують фінансову безпеку підприємства. Ці умови визначені, виходячи з критеріїв оцінки фінансової безпеки та її рівня. В якості важливих умов, які враховуються в структурі системи управління фінансовою безпекою підприємства є мінімізація витрат підприємства та адаптація до нововведень. Ці умови здатні надати найбільший вплив на формування прибутку підприємства, забезпечуючи тим самим його фінансову безпеку.

Щодо структури системи управління фінансовою безпекою підприємства, до неї необхідно включити: підсистему системи управління прибутком на основі його взаємозв'язку з витратами та обсягом реалізації («CVP»-аналіз); операційний леверидж; фінансовий леверидж; збалансування і синхронізацію грошових потоків; фінансове забезпечення стійкого розвитку підприємства; механізми нейтралізації фінансових ризиків: уникнення, лімітування, хеджування, диверсифікацію, розподіл, страхування; оптимізацію портфеля фінансових інвестицій та ін.

4.2. Стратегічні напрями та тактичні заходи підвищення рівня фінансової безпеки підприємства

Стратегічні напрями та тактичні заходи забезпечення фінансової безпеки та розробка нових методів ефективного управління фінансовою безпекою підприємства має вирішальне значення для кардинального покращення діяльності цих підприємств, виробництва молочних продуктів в загальному і економіки країни в цілому. У сучасних умовах економічної нестабільності потрібно вишукувати нові шляхи для зміни існуючих бізнес-процесів та скорочення витрат в діяльності підприємства. Таким новим методом, що дозволить ефективно управляти фінансовою безпекою, є реінжиніринг бізнес-процесів. В основу цього методу покладено застосування останніх досягнень науки і техніки, оновлення бізнесу, інновації, що є актуальним для сучасного рівня розвитку нашої країни.

Термін «реінжиніринг», започаткований Майклом Хаммером, означає

фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування бізнес-процесів з метою досягнення істотного поліпшення якості функціонування. Реінжиніринг бізнес-процесів – це сукупність методів і засобів, призначених для кардинального поліпшення основних показників діяльності підприємства шляхом моделювання, аналізу і перепроєктування існуючих бізнес-процесів. Цей метод застосовують в разі необхідності радикальних змін, що передбачають створення абсолютно нових, більш ефективніших бізнес-процесів на підприємстві без урахування їх старої організації [97].

Суть реінжинірингу підприємств побудована на системі докорінних перетворень в організації. Проблема запровадження технології реінжинірингу на підприємствах вимагає врахування особливостей галузі і специфіки бізнес-процесів самих підприємств, починаючи із застосування методичних підходів до формування операційної стратегії виробництва.

Різниця між вдосконаленням бізнес-процесів та реінжинірингом бізнес-процесів наведена у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Різниця між вдосконаленням та реінжинірингом бізнесу

Параметр оцінки	Вдосконалення бізнес-процесу	Реінжиніринг бізнес-процесу
Рівень змін	Нарощуваний	Радикальний
Початкова точка	Існуючий процес	Новий процес
Частота змін	Неперервно/одноразово	Одноразово
Необхідний час	Короткочасний	Довгостроковий
Напрямок	Знизу-вверх	Зверху-вниз
Охоплення	Вузьке, на рівні функцій	Широке, міжфункціональне
Ризик	Помірний	Високий
Основні заходи	Статистичне управління	Інформаційні технології

При впровадженні технології реінжинірингу на ПП «Лубнимаш» фінансовим менеджерам або особам, які відповідають за фінансову безпеку підприємства, необхідно: розробити та задокументувати основні виробничі процеси, оцінити ефективність кожної операції; визначити способи використання процедур та технологій і де саме необхідні зміни в роботі виробничого персоналу; розробити системи організаційної взаємодії виробничого персоналу (переробити посадові інструкції, визначити оптимальну

систему мотивації, створити робочі команди, розробити програми підготовки та перепідготовки фахівців); визначити та впровадити підтримуючі інформаційні системи; інтегрувати розроблені оптимальні виробничі процеси, провести навчання персоналу, перейти до нової організації діяльності [98].

Оскільки особливістю виробництва ПП «Лубнимаш» є те, що бізнес-процеси здійснюються на рівні кожного структурного підрозділу, який випускає різну готову продукцію, для виконання визначених функціональних обов'язків фінансові менеджери повинні мати відповідну підготовку у площині організації виробничих систем у цілому, організації технологічної частини виробництва, технології прийняття рішень, застосування програмно-цільових методів в управлінні розвитком операційної системи і управлінні інноваційними процесами, управління персоналом в умовах організаційної перебудови (реструктуризації).

Операційна стратегія ПП «Лубнимаш», полягає в розробці загальної політики і планів використання ресурсів, спрямованих на максимально ефективну підтримку та забезпечення довгострокових конкурентних переваг кожного виробництва. Для ефективної роботи підприємства необхідно розробити операційну стратегію на основі методів реінжинірингу, яка повинна врахувати розроблення інновацій менеджерами, інженерами, технологами, передові досягнення техніки і технології, забезпечити виробництво якісної продукції відповідно до вимог вітчизняних на міжнародних стандартів.

Етапи розробки стратегії управління фінансовою безпекою підприємств відображено на рисунку 4.6 та складаються з 8 етапів.

Стратегія передбачає збільшення обсягів виробництва та продажів, розширення асортименту продукції, збільшення потужності виробництва, диверсифікації підприємства, пошуку нових ринків збуту своєї продукції.

Стратегія передбачає ефективне формування та використання фінансових ресурсів, спрямування на стабільне надходження та у встановлені строки необхідних фінансових ресурсів, надання додаткових послуг, зростання тарифів, впровадження прогресивних технологій, скорочення витрат на управління, зменшення втрат робочого часу та тривалості виробничого циклу, скорочення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Стратегія передбачає зростання кредитного портфеля, підвищення ефективності продажу товарів, розширення сегмента продажів, збільшення кількості партнерів, залучення додаткового позикового капіталу, пролонгування довгострокових кредитів, нарощення акціонерного капіталу, оптимізація пропорцій між споживчою і капіталізованою частинами прибутку.

Застосування системи фінансової безпеки за стратегією інтеграції (злиття) жодному підприємству не має необхідності. Даний вид стратегії розробляється з метою підвищення ефективності діяльності підприємств шляхом інтеграції – приєднання до інших підприємств, поглинання підприємства більш економічно стабільними підприємствами як у напрямі постачальників, так і у напрямі споживачів.

Пріоритетами операційної стратегії на основі методу реінжинірингу є:

1) забезпечення конкурентоспроможності продукції, технології, виробництва, персоналу впливає на якість виробничих процесів, яка має верішальше значення, оскільки виготовлена молочна продукція повинна відповідати характеристикам, зазначеним у технічних умовах, державних стандартах;

2) система «ощадливе виробництво» з врахуванням логістичного підходу до виробничих процесів передбачає постачання матеріально-технічних ресурсів лише у той час, коли вони необхідні для виробництва, відмова від нераціональних операцій та виробничих процесів з метою скорочення

операційного циклу та економії ресурсів;

3) зниження витрат на виробництво стосується всіх економічних показників діяльності структурного підрозділу з метою формування конкурентної переваги;

4) збільшення обсягів виробництва продукції з урахуванням геронтологічного підходу – здатність реагувати на коливання попиту (міжсезонного), піків споживання та виробництва, пропозиція нових геронтологічно цінних виробів;

5) комплексна переробка сировини за рахунок впровадження безвідходної технології вимагає диверсифікації виробничих процесів, освоєння нових видів продукції, що є актуальним для галузі, як джерела збільшення фінансових надходжень та ресурсів;

б) безперервне навчання персоналу. За нових умов традиційно змінюється роль часу, яка визначає економічну цінність знань, що завжди було умовою розвитку виробництва. Знання, як фактор, ведуть до виникнення нових ідей, винахідництва, раціоналізаторства, виступають поштовхом до постійного вдосконалення процесів, засобів праці, технологій.

Отже, інжиніринг бізнес-процесів направлений на організацію комерційного підприємства на конкурентноздатній основі, а реінжиніринг передбачає новий спосіб мислення – погляд на побудову компанії як на інженерну діяльність.

Кожен бізнес-процес представляє собою множину внутрішніх кроків (видів) діяльності, які починаються з одного і більше входів і закінчуються створенням такої продукції, яка була б необхідною покупцю і задовольняла його вимоги до вартості, якості, смакових особливостей виробленої продукції.

Ефективним етапом при проведенні реструктуризації підприємства за допомогою методу реінжинірингу є реінжиніринг бізнес-процесів на основі сучасних інформаційних технологій. Об'єктом реінжинірингу виступають самі процеси, а не підприємство. Підприємство проводить реінжиніринг не відділень

виробництва або продажу, а здійснює реінжиніринг роботи, яку виконують люди в цих підрозділах. Тобто, реінжиніринг передбачає фундаментальне переосмислення та радикальне перепроєктування ділових процесів для досягнення різких, стрибкоподібних покращень у вирішальних, сучасних показниках діяльності компанії, таких, як вартість, якість, сервіс і темпи. Це визначення містить чотири ключових слова: фундаментальний, радикальний, різкий (стрибкоподібний) і процес. Задача реінжинірингу – фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування існуючої роботи (процесів) для отримання різких (стрибкоподібних) змін (покращення в діапазоні 500-1000 і більше відсотків).

Сучасні інформаційні технології з одного боку, прискорюють зв'язки учасників бізнес-процесів, а з іншого підвищують якість прийнятих рішень в ході виконання бізнес-процесів.

Стратегічна ціль інформаційних технологій — сприяти менеджменту, реагувати на динаміку ринку, створювати, підтримувати та поглиблювати конкурентну перевагу.

Таким чином, для успішного функціонування ПП «Лубнимаш» всі аспекти бізнес-системи повинні бути узгоджені. Наслідки проведення реінжинірингу бізнес-процесів будуть наступними:

1. Перехід від функціональних підрозділів до команд процесів.
2. Робота виконавця змінюється від простої до багатопланової.
3. Вимоги до працівників змінюються: від контрольованого виконання підписаних завдань до прийняття самостійних рішень.

Підприємство, що завершило реінжиніринг, вимагає, щоб його співробітники не виконували написані правила, а пропонували свої, тобто члени команди мають право приймати свої рішення.

1. Змінюються вимоги до підготовки співробітників: від курсів навчання до освіти.

Таблиця 4.2

Нові інформаційні технології, які змінюють правила роботи підприємств

Старе правило роботи	Технологія	Нове правило роботи
Інформація з'являється в один час в одному місті	Розподілені бази даних	Інформація з'являється одночасно в різних місцях тоді, коли вона необхідна
Складну роботу можуть виконувати лише експерти	Експертні системи	Роботу експерта може виконувати спеціаліст із загальних питань
Необхідно обирати між централізацією і децентралізацією	Телекомунікаційні мережі	Можна одночасно отримувати переваги від централізації та децентралізації
Усі рішення приймають менеджери	Засоби підтримки прийняття рішень, доступ до бази даних, засоби моделювання	Прийняття рішень стає частиною роботи кожного співробітника (ієрархічне прийняття рішень)
Спеціалістам для отримання, зберігання і передачі інформації необхідний офіс	Безпроводний зв'язок та переносні комп'ютери	Спеціалісти можуть посилати та отримувати інформацію з того місця, де вони знаходяться
Найкращий контакт з потенційним покупцем – особистий контакт	Інтерактивний відеодиск	Найкращий контакт з потенційним покупцем – ефективний контакт
План переглядається періодично	Високопродуктивні електронно-обчислювальні машини	План переглядається оперативно, по мірі необхідності

2. Змінюється оцінка ефективності роботи та оплата праці: від оцінки діяльності до оцінки результату.

Оплата праці співробітника визначається не стільки часом, проведеним на роботі та посадою, скільки ефективністю його роботи, що оцінюється за кінцевим результатом. Базова зарплата співробітника змінюється мало, нагороду за високу ефективність він отримує у вигляді премій.

3. Критерій просування за посадою змінюється: від ефективності виконання роботи до здатності (вміння) виконувати роботу.

Принцип роботи повинен бути таким: «платимо за ефективність, просуваємо за здібності».

4. Змінюється ціль виконавця: від задоволення потреб начальника до задоволення потреб клієнтів.

5. Функції менеджерів змінюються від контрольованих до тренерських.

У результаті реінжинірингу бізнес-процеси стають простішими, а окремі завдання (кроки) процесу стають складнішими для виконавця. Оскільки команда повністю відповідає за виконання свого процесу, усувається управлінський вплив на виконавців з боку менеджерів, вони допомагають лише членам команди вирішувати проблеми, що виникають під час виконання процесу, тобто виконують функцію тренера.

6. Організаційна структура підприємства змінюється від ієрархічної (багаторівневої) до більш «плоскої».

7. Адміністративні функції змінюються від секретарських до лідируючих.

Традиційне ієрархічне функціональне підприємство має менеджерів декількох рівнів (наприклад, верхній, середній, лінійний). В основі ієрархії там, де виконується майже вся робота, знаходяться виконавці, що обслуговують клієнтів. Клієнти виявляються практично «на дні» структури (рис. 4.8).

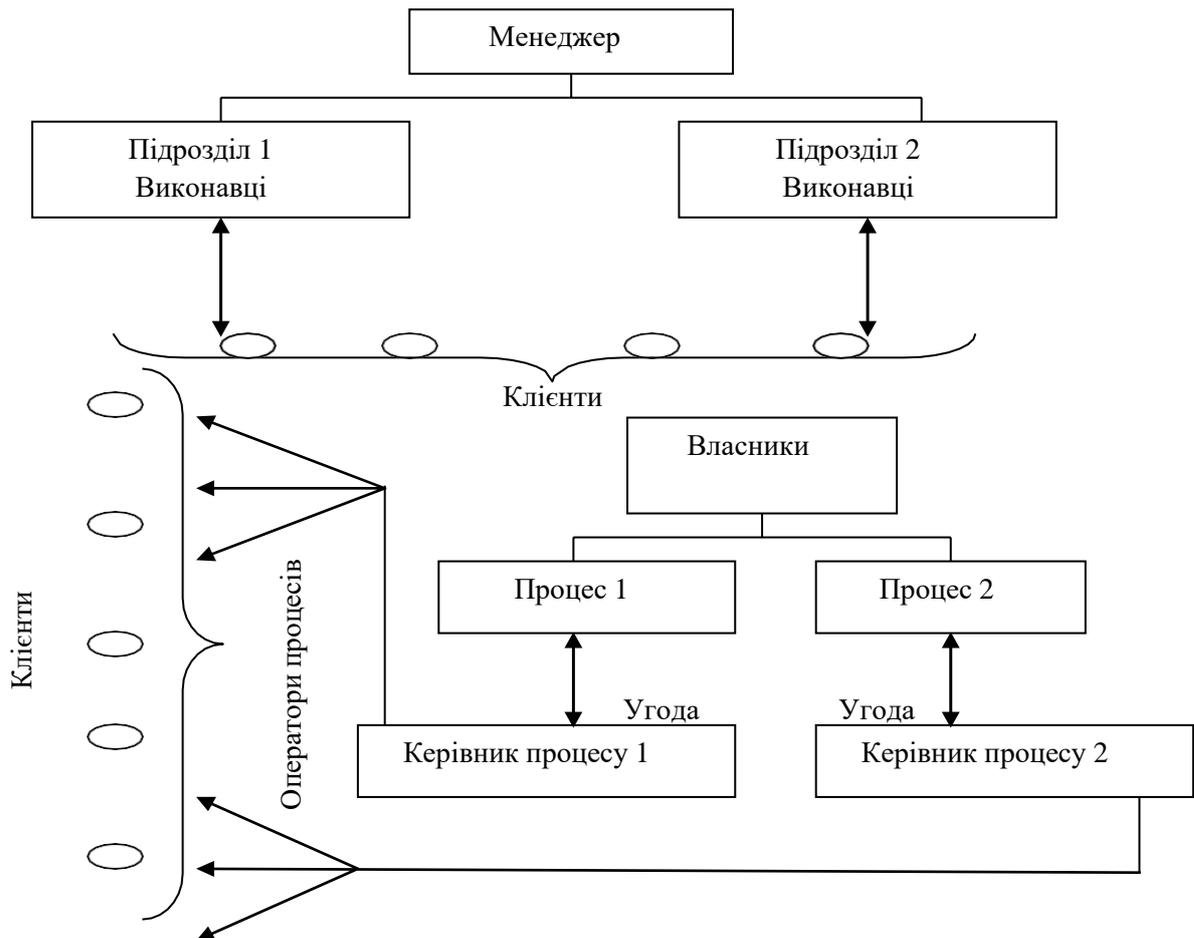

Рис. 4.8. Існуюча і удосконалена структура управління ПП «Лубнимаш»

У перетвореному підприємстві клієнти знаходяться не знизу, а збоку від виробництва; безпосередні виконавці, що взаємодіють з клієнтами, є операторами процесів; менеджери середнього рівня є керівниками груп, що відповідають за відповідні процеси (керівники процесів).

Одним із ефективних методів управління фінансовою безпекою підприємств є формування сценаріїв розвитку подій, завдяки чому можливо передбачити найефективніший розвиток системи фінансової безпеки. Сценарії розвитку подій мають різноманітне співвідношення між змінними чистого прибутку (збитку) та загальними витратами виробництва, чим можна досягти оптимального їх співвідношення для досягнення оптимального варіанту. Сценарії розвитку подій дозволяють спрогнозувати зменшення витрат від настання ризикових подій залежно від вихідних даних розміру чистого прибутку та витрат виробництва на основі помірною, негативного та стрес-сценаріїв.

Отже, наслідками проведення реінжинірингу бізнес-процесів управління фінансовою безпекою підприємств буде:

1. Перехід від функціональних підрозділів до команд процесів;
2. Робота виконавця зміниться від простої до багатопланової;
3. Вимоги до працівників змінюються від контрольованого виконання підписаних завдань до прийняття самостійних рішень;
4. Змінюються вимоги до підготовки співробітників: від курсів навчання до освіти;
5. Зміниться оцінка ефективності роботи та оплата праці: від оцінки діяльності до оцінки результату;
6. Критерій просування за посадою зміниться: від ефективності виконання роботи до здатності (вміння) виконувати роботу;
7. Зміниться ціль виконавця: від задоволення потреб начальника до задоволення потреб клієнтів;
8. Функції менеджерів змінюються від контрольованих до тренерських;
9. Організаційна структура підприємства зміниться від ієрархічної

(багаторівневої) до більш «плоскої»;

10. Адміністративні функції змінюються від секретарських до лідируючих.

З метою удосконалення формування стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємств необхідно активно використовувати процесний підхід, який вже давно довів свою ефективність в розвинутих країнах. Український ринок перебуває лише на початковому етапі розвитку цих процесів. Проте варто більше уваги зосередити на покращенні бізнес-процесів, адже звичні для всіх організаційні структури управління дуже часто відстрочують розвиток підприємства через недоліки в системі управління, зокрема, через втрату самого дорогого ресурсу сьогодення – часу, адже якщо втрачається час, то втрачаються і можливості.

Висновки до розділу 4

Забезпечення належного рівня фінансової безпеки можливе за рахунок впровадженню системи управління. В ході аналізу встановлено, що така система має бути впроваджена поетапно. Визначні проблеми в діяльності «ПП Лубнимаш» свідчать про необхідність впровадження спеціалізованого підрозділу (відділу, служби) фінансової безпеки. В розділі представлена оновлена організаційна структура підприємства. Встановлено, що організація управління фінансовою безпекою діяльності та розвитку підприємства повинна здійснюватись з урахуванням впливу як окремих чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, так і їх синергетичного ефекту.

Для покращення рівня фінансової безпеки на ПП «Лубнимаш» існує необхідність розроблення шляхів підвищення рівня фінансової безпеки. Так, новим методом, що дозволить ефективно управляти фінансовою безпекою, є реінжиніринг бізнес-процесів. Одним із складовим реінжинірингу є впровадження сучасних інформаційних технологій, які з одного боку, прискорюють зв'язки учасників бізнес-процесів, а з іншого підвищують якість прийнятих рішень в ході виконання бізнес-процесів.

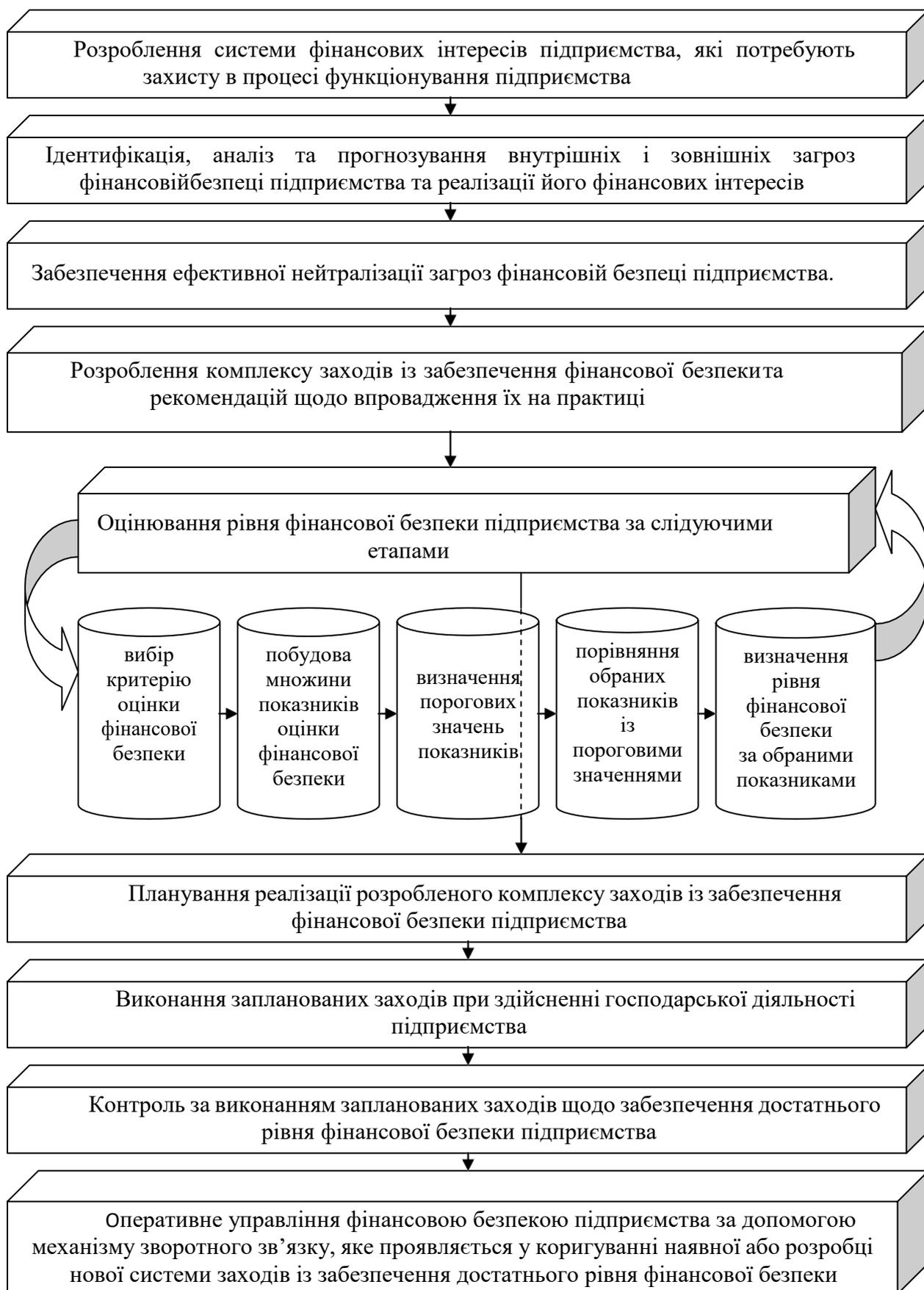

Рис. 4.1. Складові процесно-функціонального підходу до управління фінансовою безпекою підприємств [96]

Рис. 4.4. Логіко-структурна схема управління фінансовою безпекою підприємства

Концептуальний підхід до формування системи управління фінансовою безпекою підприємства показано на рисунку 4.5.

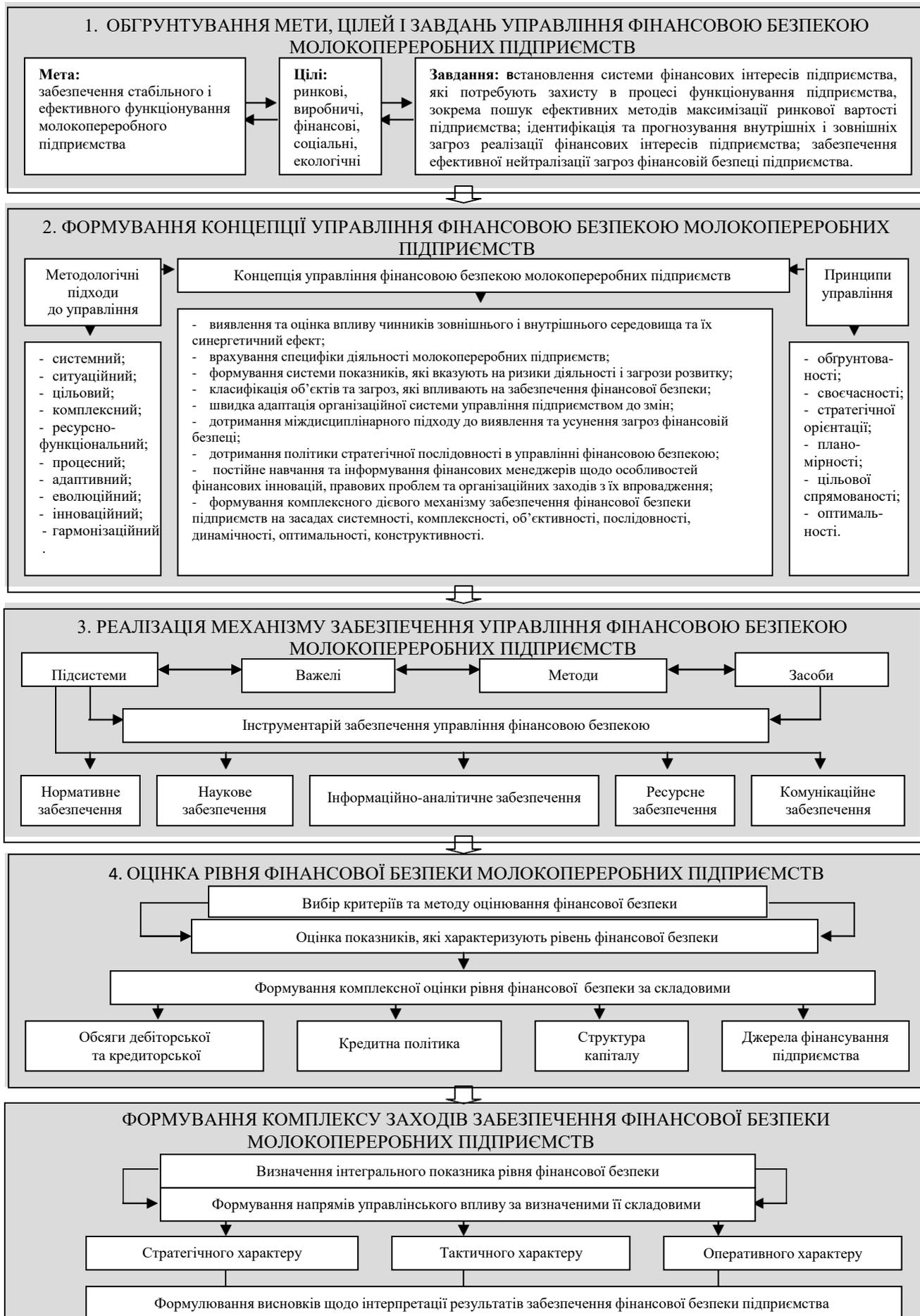

Рис. 4.5. Концептуальний підхід до формування системи управління фінансовою безпекою підприємства

Рис. 4.6. Етапи розробки стратегії управління фінансовою безпекою ПП «Лубнимаш».

Розроблена операційна стратегія підприємства повинна взаємозалежати зі всіма іншими операційними стратегіями структурних підрозділів. Системна взаємодія з різними структурними підрозділами підприємства необхідна для якісного розроблення операційної стратегії на основі методу реінжинірингу.

Розробка стратегії управління фінансовою безпекою молокопереробних підприємств має передбачати цілі розробки стратегії, вихідні дані для розроблення стратегії управління, здійснити аналіз існуючої фінансової моделі підприємства, розроблення прогнозних фінансових документів для удосконалення існуючої фінансової моделі підприємств, складання проекту удосконаленої фінансової моделі підприємств та на кінцевому етапі формування самої стратегії управління фінансовою безпекою ПП «Лубнимаш» (рис. 4.7).

Рис. 4.7. Розробка стратегії управління фінансовою безпекою ПП «Лубнимаш»

Надзвичайно важливо розробити таку стратегію забезпечення системи управління фінансовою безпекою підприємства, яка б включала в собі як досягнутий, так і майбутній рівень фінансової безпеки підприємства.

Розроблена матриця вибору стратегії забезпечення фінансової безпеки молокопереробних підприємств характеризується чотирма стратегіями формування системи фінансової безпеки підприємства: стратегією зростання, стратегією стабілізації і підтримки платоспроможності, стратегією кредитування (дивідендної політики) та стратегією інтеграції (злиття).

ВИСНОВКИ

В результаті написання магістерської роботи ми дійшли наступних висновків:

Аналіз поняття «фінансова безпека підприємства» можна пояснити його багатоаспектністю, але слід зазначити, що усі розглянуті підходи не враховують якусь істотну характеристику фінансової безпеки підприємства. В роботі розглянуті класифікаційні ознаки та складові фінансової безпеки підприємства. Складовими фінансової безпеки є: бюджетна, грошово-кредитна, інвестиційна, банківська, фондова, страхова, інноваційна.

Встановлено, що основними факторами впливу, що впливають на рівень фінансової безпеки є внутрішньовиробничі та поза виробничі.

Основною метою забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання є захист його фінансових активів, власності і працівників від внутрішніх і зовнішніх загроз фінансової природи, їх своєчасне виявлення і, за можливості, усунення причин їх виникнення.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці підприємства. Такий механізм можна реалізувати за допомогою планування (програмування і прогнозування), організації і регулювання, стимулювання і контролю. Встановлено, що процес забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати, як процес запобігання всебічних збитків від негативних дій на економічну безпеку підприємства за різними аспектами її фінансово-господарської діяльності.

Розглянуто індикаторний, ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (або інтегральний), ранговий підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства. Дані методи дають змогу дослідити різні аспекти діяльності підприємства та прилаштувати обраний метод під конкретне підприємство. Для

побудови моделі було обрано 16 відносних показників, які характеризують різні аспекти діяльності промислового підприємства: платоспроможність, ліквідність, рентабельність, ділову активність, майновий стан.

Діагностика процесу управління фінансовою безпекою підприємства показала, що процес управління включає у собі перелік етапів, виконання яких дає змогу досягнути поставлених завдань. Етапи управління підприємством безпосередньо взаємопов'язані з такими його основними функціями: планування, організація, мотивація і контроль. Узагальнюючи можна стверджувати, що діагностика передбачає передусім відбір інформації із загального потоку, яка є найбільш потрібною для суб'єктів безпеки, тобто задовольняє їх вимоги.

Робота була виконана на ПП «ЛУБНИМАШ» - український бренд-виробник елеваторного обладнання, є унікальним поєднанням традицій виробництва і технічних інновацій з 1888 року. Одне з найстаріших підприємств України, історія якого налічує понад 130 років, було першим, що отримало європейський сертифікат якості та довело на світових ринках: українські виробники елеваторного обладнання не поступаються найкращим закордонним компаніям.

В ході проведеного аналізу встановлено, що за період 2018-2020 рр. ПП «ЛУБНИМАШ» не має фінансової стійкості, оскільки більшість показників, що її характеризують не перевищують норми. Підприємство знаходиться в не кризовому становищу фінансової стійкості. Бо наявні грошові кошти та дебіторська заборгованість покривають короткострокові запозичення, що дуже позитивно впливає на його діяльність.

Баланс не є ліквідним, як і організація в цілому. Причиною цього є відсутність нерівностей активів з пасивами.

ПП «ЛУБНИМАШ» є платоспроможним підприємством, оскільки більшість показників, які характеризують дану фінансову категорію, відповідають нормам. Організація не має від'ємного власного оборотного

капіталу, що свідчить про можливість погашення своїх зобов'язань наявними оборотними коштами.

З діловою активністю у підприємства теж проблеми. Періоди погашення заборгованостей не є довгими. Як наслідок, воно має досить тривалі операційний та фінансовий цикли, що ускладнює стабільність діяльності. Стосовно факторного аналізу власних оборотних коштів, можна сказати, що більший вплив на їх сповільнення оборотності має зміна середньорічних залишків сумарної величини оборотних активів підприємства.

Витрати підприємства постійно зростають, що спричиняє зменшення розміру чистого прибутку. Але аналіз фінансової безпеки показав, що підприємство має її відмінний стан. Але у період 2018-2020 цей показник зменшується, саме тому підприємству для підтримки свого рівня фінансово стану необхідно вжити ряд заходів щодо забезпечення фінансової безпеки.

На прикінці роботи було виявлено основні проблеми ПП «Лубнимаш». Встановлено, що на даному підприємстві, для покращення рівня фінансової безпеки існує необхідність впровадження спеціалізованого підрозділу (відділу, служби) фінансової безпеки. В розділі представлена оновлена організаційна структура підприємства. Даний структурний підрозділ забезпечить реалізацію комплексу заходів, спрямованих на використання можливостей та ресурсів підприємств. Встановлено, що організація управління фінансовою безпекою діяльності та розвитку підприємства повинна здійснюватись з урахуванням впливу як окремих чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, так і їх синергетичного ефекту. Проведений аналіз свідчить про те, що основне призначення функціонування системи управління фінансовою безпекою є забезпечення фінансово-господарської рівноваги, досягнення визначеної ефективності діяльності та поставлених цілей і завдань подальшого розвитку підприємства, створення і реалізація умов, що забезпечують фінансову безпеку підприємства.

Для покращення рівня фінансової безпеки на ПП «Лубнимаш» існує необхідність розроблення шляхів підвищення рівня фінансової безпеки. Так,

новим методом, що дозволить ефективно управляти фінансовою безпекою, є реінжиніринг бізнес-процесів. В основу цього методу покладено застосування останніх досягнень науки і техніки, оновлення бізнесу, інновації, що є актуальним для сучасного рівня розвитку нашої країни. При впровадженні технології реінжинірингу на ПП «Лубнимаш» фінансовим менеджером або особам, які відповідають за фінансову безпеку підприємства, необхідно: розробити та задокументувати основні виробничі процеси, оцінити ефективність кожної операції; визначити способи використання процедур та технологій і де саме необхідні зміни в роботі виробничого персоналу; розробити системи організаційної взаємодії виробничого персоналу (переробити посадові інструкції, визначити оптимальну систему мотивації, створити робочі команди, розробити програми підготовки та перепідготовки фахівців); визначити та впровадити підтримуючі інформаційні системи; інтегрувати розроблені оптимальні виробничі процеси, провести навчання персоналу, перейти до нової організації діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стащук О. В. Фінансова безпека акціонерних товариств: історико-аналітичний аспект. Економічний часопис Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2018. № 3. С. 134–141.
2. Кузенко Т. Б., Прохорова В. В., Сабліна Н. В. Управління фінансовою безпекою на підприємстві. Бізнес Інформ. 2007. № 12 (1). С. 27–29.
3. Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства. Економічний простір. 2008. № 9. С. 140–148.
4. Фінансова безпека машинобудівного підприємства : методичні засади формування та забезпечення : монографія / Мандзіновська Х. О., Штангрет А. М., Котляревський Я. В., Мельников О. В. Львів : Укр. акад. друкарства, 2016. 226 с.
5. Чібисова І. В., Івашина Є. М. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/prpe/2011_31/Chibis.pdf (дата звернення 24.02.2020).
6. Реверчук Н. Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур. Львів : ЛБІ НБУ, 2004. 195 с.
7. Марченко О. М. Концептуальні засади управління фінансовою безпекою підприємства. Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Економічна. 2003. Вип. 32. С. 104–110.
8. Пойда-Носик Н. Н. Сутність фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та її роль в забезпеченні національної економічної безпеки. Вісн. ЖДТУ. 2011. № 1 (55). С. 340–342.
9. Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. Управління фінансовою безпекою підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. Проблеми теорії та практики. 2008. № 1(1). С. 86–97.
10. Мунтіян В. І. Економічна безпека України. Київ : КВІЦ, 1999. 464 с.

11. Пономаренко О. Е. Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємств. Економіка розвитку. 2010. № 1 (53). С. 77–80.
12. Лаврова Ю. В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Вісн. економіки транспорту і промисловості. 2010. № 29. С. 127–130.
13. Бланк І. А. Управління фінансовою безпекою підприємства. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2009. 784 с.
14. Мулик Я. І. Сутність поняття «фінансова безпека підприємства»: систематизація наукових поглядів. Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. 2013. № 3 (80). С. 195–206.
15. Воробйова О. І. Фінансова безпека на мікро- та макрорівнях. Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. 2012. № 2. С. 6–10.
16. Давидюк Т. В. Фінансово-економічна безпека або фінансова складова економічної безпеки: епістемологічний підхід. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2013. Вип. 1. С. 39–52.
17. Амосов О. Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах: теоретичний аспект. Економіка та управління підприємствами. Проблеми економіки. 2011. №4. С. 76–80.
18. Михаліцька Н. Я. Фінансова безпека підприємств та її індикатори. Наук. вісник ЛДУВС. Серія економічна. 2012. № 1. С. 67–72.
19. Марушко Н. С. Фінансова безпека підприємства в системі залучення капіталу. Наук. вісник ЛДУВС. Серія економічна. 2009. № 2. С. 2–10.
20. Могиліна Л. А. Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2015. 24 с.
21. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Київ : Знання, 2007. 1079 с.

22. Мулик Я. І. Сутність поняття «Фінансова безпека підприємства» : систематизація наукових поглядів / Я. І. Мулик // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія : Економічні науки. – 2013. – № 3 (80). – С. 195-206.
23. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: монографія. К.: Книжкове видавництво Національного авіаційного ун-ту, 2007. 436 с.
24. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін.]. К.: Правова єдність, 2009. 544 с.
25. Юрій С. І., Бескид Й. М., Дем'янишин В. Г. Бюджетна система України. Київ: НІОС, 2000. 246 с.
26. Мандзіновська Х. Сучасні принципи забезпечення ефективності системи фінансової безпеки підприємства. Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали III Всеукр. наук.- практ. конф. Львів: Укр. акад. друкарства, 2016. С. 59–64.
27. Кім Ю. Г. Управління системою фінансової безпеки підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 21.04.02. Київ, 2009. 21 с.
28. Єрмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: монографія. Київ: Національна академія управління, 2010. 232 с.
29. Лавренко Л. Р., Томаневич Л. М. Фінансова безпека суб'єктів підприємницької діяльності: матеріали міжвузівської наук.-практик. конф. Львів: Ліга-Прес, 2013. С. 222–226.
30. Родіонов О. В., Співак С. І., Тертична Н. В. Формування фінансової безпеки підприємства: монографія. Львів: Ноулідж, 2011. 248 с.
31. Горячева К. С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2004. № 10. С. 288–295.

32. Кравчук Н. Я., Колісник О. Я., Мелих О. Ю. Фінансова безпека : навч.-метод. посіб. Тернопіль: Вектор, 2010. 286 с.
33. Фінансова безпека машинобудівного підприємства: методичні засади формування та забезпечення: монографія / Мандзіновська Х. О., Штангрет А. М., Котляревський Я. В., Мельников О. В. Львів: Укр. акад. друкарства, 2016. 226 с.
34. Белов О. В. Удосконалення аналізу динаміки показників фінансової безпеки держави. Актуальні питання фінансової безпеки держави. 2014. № 3. С. 64–69.
35. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 286 с.
36. Малик О. В. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства. Економічний простір. 2015. № 99. С. 160–169.
37. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства: навч. посіб./ Л. І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
38. Нечволод Л. І. Сучасний словник іншомовних слів. Харків: Торсінг Плюс, 2007. 768 с.
39. Про затвердження Вимог до підсистеми зв'язку системи фізичного захисту. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи від 08.10.2009 №519/672. URL: <https://zakon.-rada.gov.ua/laws/show/z1019-09> (дата звернення 24.02.2020).
40. Lippit G. L. Growth of Organizations. Organizational Renewal. N. Y., 1969. 550 p.
41. Адізес І. Управління життєвим циклом компанії URL: <http://innovations.com.ua/uk/articles/4/22/523> (дата звернення 24.02.2020).
42. Трухан О.Л. Наукова інтерпретація функцій стратегічного управління підприємствами/ О.Л. Трухан // Вісник Хмельницького

національного університету / Економічні науки. – 2012. – № 1. – Т. 2. – С. 29–35.

43. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020.– 384 с.

44. Парфентій Л. А. П 18 Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності : монографія / Л. А. Парфентій. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019. – 184 с.

45. Черненко О.С. Індикатори фінансової безпеки / О.С.Черненко // Економіка. Фінанси. Менеджмент:актуальні питання науки і практики. – 2015.– № 3.– С. 71–78.

46. Онищенко С.В. Сучасні тенденції структурних складових фінансової безпеки України в умовах глобальних перетворень / З.С. Варналій, С.В. Онищенко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2016. – Вип. 35. Ч. 1. – С. 75–80.

47. Концепція економічної безпеки України / НАН України; Інститут економічного прогнозування /В.М. Геець (підгот.). – К.: Логос, 1999. – 56 с.

48. Барановський О. Визначення показників фінансової безпеки / О.Барановський // Економіка. Фінанси. Право. – 1999. – №8. – С. 14–16.

49. Тамбовцев В. Объект экономической безопасности России // Вопросы экономики. – 1994. – № 12.

50. Тамбовцев В. Л. Экономическая безопасность хозяйственных систем: структура проблемы / В. Л. Тамбовцев // Вестник Московского ун-та. Сер. 6 «Экономика» – 1995. – №3. – С. 3–9.

51. Гладченко Т.М. Економічна безпека підприємницької діяльності./ Т.М.Гладченко// Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 26. – К.: ВПЦ “Київський університет”, Інститут міжнародних відносин, 2001. – С. 295-299.

52. Дмитриева М.Ю. Безопасность финансового рынка России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.sbcinfo.ru

53. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи [колективна монографія] / за заг. ред. В.Г. Баранової, О.М. Гончаренко. Харків: "Дісаплюс", 2019. 370 с.

54. Горячева К.С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць.Т.10. – Суми: ВВП "Мрія-1" ЛТД, УАБС, 2004. – с. 288- 295.

55. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность): учеб.-практ. пособие / Российская экономическая академия им. Г.В. Плеханова / Е.А. Олейников (ред.) – М.: Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – 288 с.

56. Економіка підприємства: [підручник] / [За ред. С.Ф.Покропивного]. – [2-е вид., перероб. та доп.] – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.

57. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке/ С.Н.Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 3. – С. 12-19.

58. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: Автореф. дис... докт. екон. наук:08.01.01 / Володимир Іванович Кириленко; [Київс. нац. ун-т ім.В.Гетьмана]. – Київ, 2006. – 36 с.

59. Шульга І.П. Формування системи економічної безпеки емісійної діяльності акціонерних товариств: Дис... докт. екон. наук: 21.04.02./ Ірина Петрівна Шульга; [Унів-т економіки і права «Крок»]. – К., 2011. – 515 с.

60. Економіка підприємства: підручник / [Петрович Й.М., Кіт А.Ф., Семенів О.М. та ін.]; за заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: "Новий Світ – 2000", 2004. – 680 с.

61. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: навч. посібник / С.М. Ілляшенко.– 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.

62. Забродский В. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / В. Забродский, Н. Капустин // Бизнес Информ. – 1999. – №15–16. – С. 35–37.

63. Погосова М.Ю. Діагностування фінансової безпеки промислового підприємства: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / Марія Юріївна Погосова; [Харків. нац. екон. унів.]. – Київ, 2010. – 20 с.

64. Кузнецова Т.В. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства /Т.В.Кузнецова, Ю.Г.Ткачук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/prvse/2010_4/20.pdf.

65. Басова О.О., Конюх О.В. Практичне застосування експрес-методики оцінки інвестиційної привабливості металургійних підприємств / О.О. Басова, О.В. Конюх [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_NND_2013/Economics/3_131451.doc.htm.

66. Фещенко О.П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності / О.П. Фещенко // Бізнес Інформ. – 2015. – № 2. – С. 229–236.

67. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: [навч. посіб. для студ. екон. спец.] / Б.Є. Грабовецький. – Вінниця: Вінниц. нац. техн. ун-т., 2007. – 191 с.

68. Зоріна О.А. Основні показники аналізу фінансового стану акціонерних товариств / О.А. Зоріна // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 4(54). – С. 82–88.

69. Чорна М.В. Проектний аналіз : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / М.В. Чорна ; Харківська держ. академія технології та організації харчування. – Х. : Консум, 2003. – 228 с.

70. Макарова И.Л. Анализ методов определения весовых коэффициентов в интегральном показателе общественного здоровья / И.Л. Макарова // Символ науки. – 2015. – № 7–1. – С. 87–95.

71. Нагірна О. Інформаційна та фінансова безпека компанії, або «рекрутинг чужими руками». Практика управління. 2007. № 8. С. 38–40.

72. Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. Управління фінансовою безпекою підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. Проблеми теорії та практики. 2008. № 1(1). С. 86–97.

73. Пігуль Н. Г., Дехтяр Н. А., Боярко І. М. Особливості забезпечення фінансової безпеки акціонерних товариств. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2013. Вип. 37. С. 140–146.
74. Колісник О. Альтернативні підходи в теорії безпеки і їх застосування у фінансовій науці URL: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/KZITgn.pdf
75. Крутова А. С., Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. The problems of the enterprises financial security. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. Вип. 1 (21). С. 92–105.
76. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. Київ: Лібра, 2003. 280 с.
77. Лиса О. В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Економічний аналіз. 2016. № 1. Т. 26. С. 58–64.
78. Литвин І. С., Іващенко А. І. Шляхи удосконалення системи управління грошовими потоками. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 2. С. 51–56.
79. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. Львів : ЛКА, 2012. 386 с.
80. Загорельська Т. Ю. Формування підходів щодо управління фінансовою безпекою підприємства. *Економические науки*. URL: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2009/Economics/54118.doc.htm
81. Управління фінансовою безпекою підприємств торгівлі в умовах невизначеності: колективна монографія / За заг. ред. А. С. Крутової – Х.: Видавець Іванченко І. С., 2017. – 264 с.
82. Дєєва Н.М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Н.М.Дєєва, О.І.Дедіков. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 328с.
83. Крамаренко, Г.О. Фінансовий аналіз: підручник/ Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 398 с.

84. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. — Х.: Фактор, 2017. — 784 с.
85. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: «ХайТек Прес», 2017. — 336 с.
86. Баканів М.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ М.І. Баканів. - К.: Кондор, 2019 . - 296 с.
87. Грабовецький, Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність: навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця: ВНТУ, 2018. - 281 с.
88. Петряєва, З.Ф. Аналіз фінансової звітності підприємства: навч. посібник / З.Ф. Петряєва, О.О. Петряєв. – Харків: ХНЕУ, 2016. – 248с.
89. Подольська, В.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник / В.О. Подольська, О.В. Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2015.– 488с.
90. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2018. - 630 с.
91. Фінанси підприємств: підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін .– 6-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2016. – 552с.
92. Шеремет, О.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник / О.О. Шеремет. – К.: Кондор, 2017. – 194с.
93. Яценко В. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Яценко, О. М. Шинкаренко, Н. М. Бразілій. - Черкаси: ЧДТУ, 2017. - 267 с.
94. Офіційний сайт ПП «ЛУБНИМАШ» / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.poe.pl.ua>
95. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки. — 2003. — № 3. — С. 12—19.
96. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів. Арал. 2008. 386 с.

97. Балабанюк Ж.М. Механізм управління організацією: сутність поняття та пропозиції щодо оцінки його ефективності. Вісник Хмельницького національного університету. № 5. Т.1. 2011. С. 190–194.

98. Гаврилова Т.В. Управління фінансовою безпекою підприємства.

99. Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. № 4. 2011. С. 103–106.

100. Заросило В.О. Загрози фінансовій безпеці та їх класифікація. Наукові праці МАУП. № 52(1). 2017. С.17–22.

101. Хоменко О.А. Методичні засади управління фінансовою безпекою підприємств агропромислового комплексу. «Економіка АПК». Міжнародний науково-виробничий журнал. № 2. 2017. С. 79–82.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"** Дата (рік, місяць, число) _____
 Територія **ПОЛТАВСЬКА** за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання **Приватне підприємство** за КОАТУУ _____
 Вид економічної діяльності **Виробництво підйомного та вантажно-розвантажувального устаткування** за КОПФГ _____
 Середня кількість працівників **1 434** за КВЕД _____
 Адреса, телефон **проспект Володимирський, буд. 110/1, м. ЛУБНИ, ПОЛТАВСЬКА обл., 37500** **0536172598**
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

КОДИ		
2019	01	01
37504303		
5310700000		
120		
28.22		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2018** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	1	1
накопичена амортизація	1002	1	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1 616	7 635
первісна вартість	1011	2 071	9 211
знос	1012	455	1 576
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відтрончені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відтрончені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 616	7 635
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	64 850	80 243
Зиробничі запаси	1101	25 333	48 384
Незавершене виробництво	1102	2 548	6 408
Готова продукція	1103	36 948	25 416
Товари	1104	21	35
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 218	11 817
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	25 243	20 365
з бюджетом	1135	-	1 819
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	26	187
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 224	51
Готівка	1166	16	11
Рахунки в банках	1167	20 208	40
Витрати майбутніх періодів	1170	15	17
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	14 530	7 434
Усього за розділом II	1195	131 106	121 933
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	132 722	129 568

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 830	2 647
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	34 764	50 284
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	36 844	53 181
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	1 800
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	957	9 458
розрахунками з бюджетом	1620	2 734	1 161
у тому числі з податку на прибуток	1621	343	801
розрахунками зі страхування	1625	347	384
розрахунками з оплати праці	1630	1 315	1 410
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	88 780	60 478
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 745	1 696
Усього за розділом III	1695	95 878	76 387
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	132 722	129 568

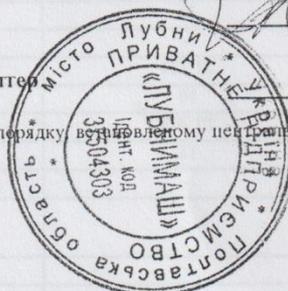
Керівник

Плескач Юрій Михайлович

Головний бухгалтер

Хоменко Олексій Васильович

† Визначається в порядку ведення реєстру підприємств, визначених органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	01	01
37504303		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	352 864	256 050
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(317 796)	(229 854)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	35 068	26 196
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 852	1 162
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(13 040)	(7 370)
Витрати на збут	2150	(1 911)	(1 462)
Інші операційні витрати	2180	(2 401)	(589)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	20 568	17 937
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	112	9
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(451)	(111)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(296)	(47)

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	19 933	17 788
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(3 596)	(3 209)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	16 337	14 579
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	16 337	14 579

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	264 641	219 390
Витрати на оплату праці	2505	37 954	26 512
Відрахування на соціальні заходи	2510	8 148	5 670
Амортизація	2515	1 121	217
Інші операційні витрати	2520	13 212	12 124
Разом	2550	325 076	263 913

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

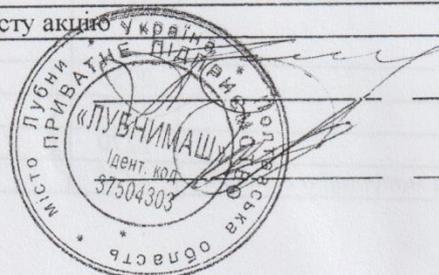
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Плескач Юрій Михайлович

Головний бухгалтер

Хоменко Олексій Васильович

Підприємство ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	01	01
37504303		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2018** р.

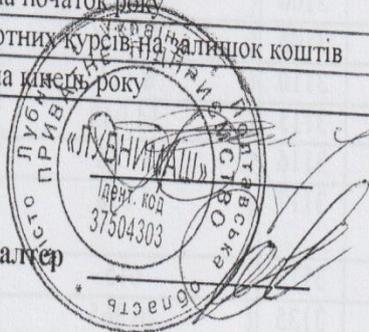
Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	352 864	306 757
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	14	23
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	60 478	88 780
Надходження від повернення авансів	3020	16 008	9 728
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	3	7
Надходження від операційної оренди	3040	37	2
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	61 869	2 614
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(352 772)	(282 719)
Праці	3105	(30 324)	(20 954)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(8 111)	(5 751)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(14 943)	(23 467)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(3 138)	(3 919)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(5 038)	(14 535)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(615)	(423)
Витрачання на оплату авансів	3135	(20 365)	(25 243)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(35 617)	(863)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(43 098)	(27 915)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-13 957	20 999
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	363
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(7 140)	(1 399)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-7 140	-1 036
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	1 800	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(451)	(111)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	1 349	-111
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-19 748	19 852
Залишок коштів на початок року	3405	20 224	380
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(425)	(8)
Залишок коштів на кінець року	3415	51	20 224

Керівник

Головний бухгалтер

Плескач Юрій Михайлович

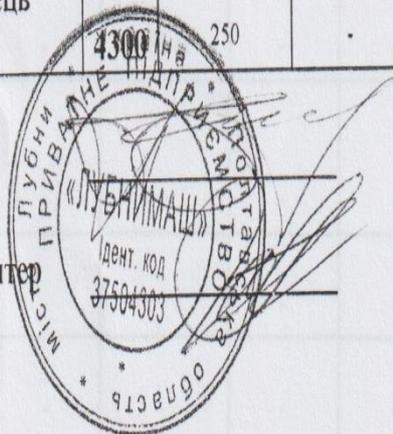
Хоменко Олексій Васильович

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	.	.	.	.	.	.	.	.
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	.	.	.	.	.	.	.	.
Погашення заборгованості з капіталу	4245	.	.	.	.	.	.	.	.
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	.	.	.	.	.	.	.	.
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	.	.	.	.	.	.	.	.
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	.	.	.	.	.	.	.	.
Вилучення частки в капіталі	4275	.	.	.	.	.	.	.	.
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	.	.	.	.	.	.	.	.
Інші зміни в капіталі	4290	.	.	.	.	.	.	.	.
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	.	.	.	.	.	.	.	.
Разом змін у капіталі	4295	.	.	.	817	15 520	.	.	16 337
Залишок на кінець року					2 647	50 284	.	.	53 181

Керівник

Головний бухгалтер

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**Територія **ПОЛТАВСЬКА**Організаційно-правова форма господарювання **Приватне підприємство**Вид економічної діяльності **Виробництво підйомального та вантажно-розвантажувального устаткування**Середня кількість працівників **440**Адреса, телефон **проспект Володимирський, буд. 110/1, м. ЛУБНИ, ПОЛТАВСЬКА обл., 37500**Дата (рік, місяць, число) **0536172598**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

КОДИ		
2020	01	01
за ЄДРПОУ		
37504303		
за КОАТУУ		
5310700000		
за КОПФГ		
120		
за КВЕД		
28.22		

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2019** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	1	1
накопичена амортизація	1002	1	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	7 635	9 674
первісна вартість	1011	9 211	13 327
знос	1012	1 576	3 653
інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	7 635	9 674
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	80 243	87 583
Виробничі запаси	1101	48 384	49 352
завершене виробництво	1102	6 408	18 201
сировина продукція	1103	25 416	19 988
Товари	1104	35	42
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11 817	311
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	20 365	20 459
з бюджетом	1135	1 819	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	187	107
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	51	197
Готівка	1166	11	39
Рахунки в банках	1167	40	158
Витрати майбутніх періодів	1170	17	27
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	7 434	6 193
Усього за розділом II	1195	121 933	114 877
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	129 568	124 551

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 647	3 621
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	50 284	68 801
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	53 181	72 672
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 800	3 000
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	9 458	5 027
розрахунками з бюджетом	1620	1 161	1 904
у тому числі з податку на прибуток	1621	801	1 289
розрахунками зі страхування	1625	384	472
розрахунками з оплати праці	1630	1 410	1 934
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	60 478	38 283
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 696	1 259
Усього за розділом III	1695	76 387	51 879
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	129 568	124 551

Керівник

Головний бухгалтер

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРГЮУ

КОДИ		
2020	01	01
37504303		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	431 761	352 864
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(389 100)	(317 796)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	42 661	35 068
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 391	2 852
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(16 247)	(13 040)
Витрати на збут	2150	(3 023)	(1 911)
Інші операційні витрати	2180	(1 990)	(2 401)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	23 792	20 568
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	686	112
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(293)	(451)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(305)	(296)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка

Фінансовий результат до оподаткування:	2290	23 880	19 933
прибуток	2295	(-)	(-)
збиток	2300	(4 389)	(3 596)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Чистий фінансовий результат:	2350	19 491	16 337
прибуток	2355	(-)	(-)
збиток			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19 491	16 337

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

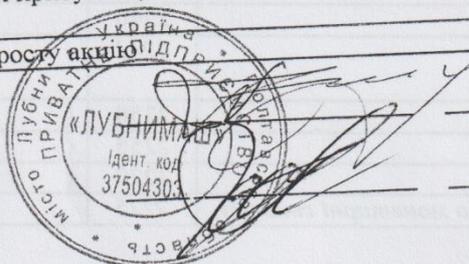
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	330 135	264 641
Витрати на оплату праці	2505	53 552	37 954
Відрахування на соціальні заходи	2510	11 525	8 148
Амортизація	2515	2 077	1 121
Інші операційні витрати	2520	17 446	13 212
Разом	2550	414 735	325 076

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2020	01	01
37504303		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2019** р.

Форма N3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	431 761	352 864
Повернення податків і зборів	3005	300	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	30	14
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	38 283	60 478
Надходження від повернення авансів	3020	36 206	16 008
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	55	3
Надходження від операційної оренди	3040	46	37
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	92 563	61 869
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(444 915)	(352 772)
Праці	3105	(42 618)	(30 324)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(11 436)	(8 111)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(23 419)	(14 943)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(3 901)	(3 138)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(10 014)	(5 038)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 153)	(615)
Витрачання на оплату авансів	3135	(20 459)	(20 365)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(9 135)	(35 617)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(45 790)	(43 098)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1 472	-13 957
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

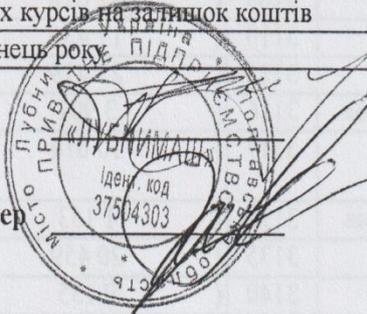
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(4 116)	(7 140)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-4 116	-7 140
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	3 000	1 800
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(293)	(451)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	2 707	1 349
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	63	-19 748
Залишок коштів на початок року	3405	51	20 224
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	83	(425)
Залишок коштів на кінець року	3415	197	51

Керівник

Плескач Юрій Михайлович

Головний бухгалтер

Хоменко Олексій Васильович

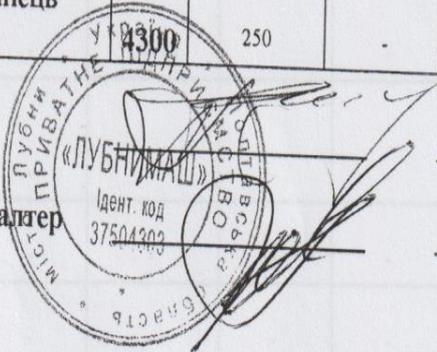

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	974	18 517	-	-	-
Залишок на кінець року	4300	250	-	-	3 621	68 801	-	-	19 491
									72 672

Керівник

Головний бухгалтер

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за СДРПОУ	2021	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне підприємство	за КОАТУУ	37504303		
Вид економічної діяльності	Виробництво підйомного та вантажно-розвантажувального устаткування	за КОПФГ	5310700000		
Середня кількість працівників	446	за КВЕД	120		
Адреса, телефон	проспект Володимирський, буд. 110/1, м. ЛУБНИ, ПОЛТАВСЬКА обл., 37500		28.22		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			0536172598		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			V		
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2020** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	1	1
накопичена амортизація	1002	1	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	9 674	17 301
первісна вартість	1011	13 327	24 745
знос	1012	3 653	7 444
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебиторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 674	17 301
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	87 583	83 299
Виробничі запаси	1101	49 352	33 366
Незавершене виробництво	1102	18 201	40 231
Готова продукція	1103	19 988	9 676
Товари	1104	42	26
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	311	4 411
Дебиторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	20 459	26 013
з бюджетом	1135	-	1 669
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебиторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебиторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	107	82
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	197	94
Готівка	1166	39	55
Рахунки в банках	1167	158	39
Витрати майбутніх періодів	1170	27	15
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	6 193	4 545
Усього за розділом II	1195	114 877	120 128
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	124 551	137 429

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	3 621	4 275
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	68 801	81 222
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	72 672	85 747
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3 000	8 288
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 027	5 709
розрахунками з бюджетом	1620	1 904	1 326
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 289	818
розрахунками зі страхування	1625	472	562
розрахунками з оплати праці	1630	1 934	2 172
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	38 283	32 229
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 259	1 396
Усього за розділом III	1695	51 879	51 682
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	124 551	137 429

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Плескач Юрій
Михайлович
ЕП Хоменко
Олексій
Васильович

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

1 - Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**
(підприємство)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРІНОУ

КОДИ		
2021	01	01
37504303		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	416 577	431 761
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписани, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(377 452)	(389 100)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	39 125	42 661
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	3 147	2 391
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коїтів, звільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(18 331)	(16 247)
Витрати на збут	2150	(4 483)	(3 023)
Інші операційні витрати	2180	(2 508)	(1 990)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	16 950	23 792
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	228	686
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(786)	(293)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(9)	(305)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	16 383	23 880
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(3 308)	(4 389)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	13 075	19 491
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	13 075	19 491

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	316 229	330 135
Витрати на оплату праці	2505	57 034	53 552
Відрахування на соціальні заходи	2510	12 276	11 525
Амортизація	2515	4 108	2 077
Інші операційні витрати	2520	22 337	17 446
Разом	2550	411 984	414 735

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Плескач Юрій
Михайлович
ЕП Хоменко
Олексій
Васильович

Плескач Юрій Михайлович

Хоменко Олексій Васильович

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**
(найменування)

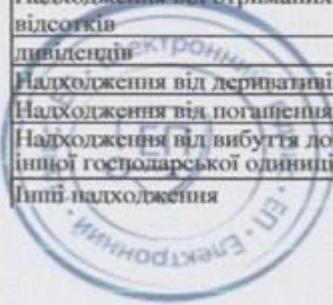
Дата (рік, місяць, число) _____
за ЄДРПОУ _____

КОДИ		
2021	01	01
37504303		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2020** р.

Форма N3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	416 577	431 761
Повернення податків і зборів	3005	-	300
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 040	30
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	32 229	38 283
Надходження від повернення авансів	3020	30 449	36 206
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	41	55
Надходження від операційної оренди	3040	196	46
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	77 927	92 563
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(410 352)	(444 915)
Праці	3105	(45 707)	(42 618)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(12 187)	(11 436)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(36 549)	(23 419)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(3 779)	(3 901)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(21 728)	(10 014)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(884)	(1 153)
Витрачання на оплату авансів	3135	(26 013)	(20 459)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(8 699)	(9 135)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(15 175)	(45 790)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	3 777	1 472
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	375	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(12 096)	(4 116)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-11 721	-4 116
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	8 288	3 000
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(786)	(293)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	7 502	2 707
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-442	63
Залишок коштів на початок року	3405	197	51
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	339	83
Залишок коштів на кінець року	3415	94	197

ЕП Плескач Юрій
Михайлович

Плескач Юрій Михайлович

Керівник

ЕП Хоменко
Олексій
Васильович

Хоменко Олексій Васильович

Головний бухгалтер

Підприємство **ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУБНИМАШ"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРГОУ

КОДИ		
2021	01	01
37504303		

Звіт про власний капітал
за Рік 2020 р.

Форма №4 Код за ДКУД **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	250	-	-	3 621	68 801	-	-	72 672
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	250	-	-	3 621	68 801	-	-	72 672
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	13 075	-	-	13 075
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	654	(654)	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	654	12 421	-	-	13 075
Залишок на кінець року	4300	250	-	-	4 275	81 222	-	-	85 747

ЕП Плескач Юрій Михайлович

ЕП Хоменко Олексій Васильович

Керівник

Плескач Юрій Михайлович

Головний бухгалтер

Хоменко Олексій Васильович

